The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi."
Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS.
Editorial and Business Office: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada.
Telephones: EM 8-0792, EM 8-3239.
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A.
Telephone LOrraine 7-6470.
Chicago: Editor — K. Ķezbers, 2727 Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A.
SATURDAY, JULY 25, 1964.

LATVIJA AMERIKĀ

60. n-rs. SESTDIEN, 1964. GADA 25. JŪLIJĀ 14. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS
Redakcija un kantoris: 123 Huron Street Toronto, Ont., Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792 vakaros tālrunis — 766-2001
Ņujorkas redakcijas vadītājs red. V. Irbe, 87 Ellwood St., New York 40, N. Y., U.S.A. Tālrunis LOrraine 7-6470.
Čikāgas redakcijas vadītājs red. K. ĶEZBERS, 2727 N. Milwaukee Ave., Chicago 47, Ill., U.S.A. Tālrunis DI 2-2324, BR 8-8681.

KREMLIS KLUSĒ PAR KĀRĻA ULMAŅA LIKTENI

Lielais Ņujorkas laikraksts New York Times publicējis interesantu sava līdzstrādnieka T. Šulca rakstu par Latvijas prezidenta Kārļa Ulmaņa deportāciju 1940. gada jūlija mēnesī.

Autors cita starpā raksta:

Pirms 24 gadiem, 1940. gada 22. jūlija rītā stalts vīrs, sirmiem matiem izkāpa no vilciena pēdējā vagona Maskavas stacijā. Viņu pavadīja padomju sardze. Tas bija 62 gadi vecais Latvijas prezidents Kārlis Ulmanis. Prezidenta ierašanās Maskavā nebūtu pamanīta, ja stacijā negaidītos angļu militārais atašejs Rīgā, majors Krokstons Silerijs Veils (Croxton Sillery Vale). Viņš uz Maskavu bija aizsūtīts speciālā uzdevumā. Angļu majors bija pēdējais rietumnieks, kas redzēja prezidentu Ulmani. Kaut gan Rietumu sabiedrotie atkārtoti iesnieguši pieprasījumus padomju valdībai, pēdējā nav ziņojusi ne vārda par K. Ulmaņa likteni pēc viņa deportēšanas no Rīgas.

ASV turpina neatkarīgās Latvijas, Igaunijas un Lietuvas diplomātisko atzīšanu.

ASV Ārlietu ministrija šinī nedēļā ziņojusi, ka tās rīcībā nav nekā jauna par prezidenta Kārļa Ulmaņa tālāko likteni.

Apmeklējot pagājušo mēnesi Zviedriju, Chruščevs griezās pie Latvijas trimdiniekiem, lai tie atgrieztos dzimtenē, ko boļševiki kopš 1940. gada pārvērtuši par padomju republiku.

Kā no diplomātiskiem avotiem zināms, tad daudzi latvieši turpina interesēties par sava prezidenta un to tūkstošu latviešu likteni, ko padomju vara 1940. un 1941. gadā aizveda.

Līdzīga mistērija ir arī ar Igaunijas prezidentu Konstantīnu Paetsu un Lietuvas Antonu Merķi. Arī viņus abus arestēja un deportēja. Gandrīz nekas nav zināms par Paetsa un Merķa pazušanu, bet vērojot diplomātiskos ziņojumus 1940. gadā un intervijas ar diplomātiem, kas krievu ienākšanas laikā bija Rīgā, ir mazliet zināms par Ulmaņa deportāciju.

Formāli Latvijas neatkarība izbeidzās 1940. gada 17. jūnija rītā, kad 200.000 padomju vīru armija iebruka Latvijā. Krievu ārlietu ministrs Molotovs bija devis sūtnim F. Kociņam 8 stundu ultimātu, prasot, lai Latvijā radītu jaunu režīmu un padomju karaspēkam atļautu tur iesoļot. Kurzemē jau bija novietotas krievu armijas daļas, kas pēc 1939. gada 5. oktobra līguma bija iekārtojušas bazes. Šo līgumu bija parakstījis Latvijas ārlietu ministrs Vilhelms Munters pēc nakts sarunām ar Staļinu un Molotovu. Militārā okupācija bija tikai priekšspēle Latvijas pilnīgai pievienošanai Padomju Savienībai. Andrejs Višinskis apmeklēja Ulmani 17. un 19. jūnijā, bet nākamajā dienā Ulmanis sasauca kabineta sēdi un atlaida valdību. Varu pārņēma Višinska uzticības persona. Ulmanim atļāva palikt pilī četras nedēļas, kamēr krievi organizēja savas vēlēšanas. Višinska radītais „parlaments" sanāca 21. jūlijā un paklausīgi nolēma Latviju ietilpināt Padomju Savienībā. ......

Šinī dienā krievu sūtnis Rīgā Vladimirs Derevjanskis paziņoja Ulmanim, ka, pēc Maskavas domām, būtu labāk, ja viņš Latviju atstātu tūlīt.

Toreizējais amerikāņu sūtnis Rīgā Džons Vailijs (John C. Wiley) ir ziņojis par šo interviju, kā to atstāstījis prezidenta sekretārs. Krievu sūtnis informējis Ulmani, ka viņa valdība vēloties, ka Ulmanis dotos uz Šveici. Prezidents Ulmanis protestējis, ka viņš kā latvietis negrib atstāt savu zemi. Pēc dažām stundām Ulmanis aizvests uz Rīgas staciju un deportēts uz Krieviju.

*

Šis raksts parādījies arī daudzos citos Ziemeļamerikas periodiskos izdevumos. V. Irbe.

DR. V. MĀSĒNS PĒDĒJĀ GAITĀ

Dr. Viļa Māsēna izvadīšanā pēdējā gaitā 17. jūlijā Sv. Pētera baznīcā Ņujorkā piedalījās ap 250 pavadītāju: apspiesto tautu pārstāvji, latviešu organizāciju vadītāji un Ņujorkas tautieši. Goda sardzē stāvēja korporācijas Lettonia pārstāvji. Sēru dievkalpojumā piedalījās Ņujorkas mācītāji R. Zariņš un O. Gulbis; to kuplināja čellists Dz. Treimanis, atskaņojot Ave Maria..

No korp. Lettonia atvadījās U. Grava, no Latvijas sūtniecības Vašingtonā un sūtniecības darbiniekiem, no Komitejas Latvijas brīvībai un Apspiesto Eiropas tautu asamblejas Latviešu delegācijas runāja V. Hazners, no American Friends of Captive Nations atvadījās E. Emmets, no Apspiesto Eiropas tautu asamblejas un šīs organizācijas igauņu delegācijas atvadu vārdus teica ACEN prezidents A. Kuts, no ACEN Lietuviešu delegācijas runāja Sidzikauskas, no poļu delegācijas — Poļu nac. padomes viceprezidents B. Biege, no ALAs pēdējos vārdus teica Kultūras biroja vadītājs Dr. P. Norvilis. No Baltiešu un latviešu juristu apvienības atvadījās adv. E. Kerno, no Lettonias dāmu komitejas Z. Kārkliņa, no Ņujorkas korporāciju kopas A. Zālīte, no Dzintarzemes V. Kaminskis, no Ņujorkas organizāciju padomes B. Malkovskis.

Pēc tam gar Dr. V. Māsēna šķirstu gāja Ņujorkas tautieši, atvadoties no lielā latviešu politiķa un izsakot piederīgiem līdzjūtību. Šajā laikā sprīdī starp viņa nāvi un apbedīšanu tikai daļa ņujorkiešu dabūja zināt bēdīgo vēsti, kas arī ietekmēja pavadītāju skaitu.

EDITE HEIDERE ATSTĀJ KANADU

Šī gada augusta vidū Kanadu atstāj pretkomūnisma cīnītāja un latviešu tautas likteņa izpratēja Edīte Haidere. Hamiltonas un Toronto latviešiem viņa pazīstama kā nenogurstoša cīnītāja par apspiesto tautu atbrīvošanu. Viņa pārceļas darbā uz Vašingtonu, D. C., kas ir viņas dzimtā zeme.

E. Haidere Kanadā aktīvi darbojusies gan radio, gan TV, kā arī referātos kā spējīga orātore centusies iepazīstināt kanadiešus ar komūnisma draudiem un meliem.

Apspiesto tautu likteņu sapratēju, Edīti Haideri, jaunajā ceļā un darbā latvieši izvada ar lielu pateicību par veikto un labā vēlējumiem turpmākajā darbā. To savās domās un sirdīs veltī viņai tie tūkstoši, kas paši ir skaidrākā liecība un pierādījums tam, ka ja dzīve brīvajā svešumā reizēm sāp, tad verdzinātajā dzimtenē tā būtu izmisums un nāve.

KOMŪNISMA VADOŅIEM NEPATĪK GOLDVOTERS

Palīdzēt Gomulkam svinēt Polijas divdesmit gadu pastāvēšanu zem komūnisma Varšavā bija ieradušies Padomju Savienības Chruščevs, Austrumvācijas Ulbrichts un Čechoslovākijas Novotnijs.

Notikumi Varšavā tomēr liecina, ka Polijas komūnisma jubileja tiek izmantota pavisam citādiem mērķiem. Vispirms: Chruščevs ieradies Polijas galvaspilsētā pārliecināt Gomulku par drīzu vispasaules komūnistu partijas konferences sasaukšanu. Kā Polija tā Rumānija ir atļāvušās neatkarīgi domāt, ka ar šādu konferenci nedrīkst pārsteigties, ka tās sagatavošana prasītu ilgu laiku. Piecus gadus, saka komūnistu Ķīna un Polija un Rumānija pienākušas draudīgi tuvu Pekingas politikai. Lai ar Gomulku nebūtu jāargumentē vienam pašam, Chruščevs līdzi paņēmis uzticībā nozvērinātos skolotājus Ulbrichtu un Novotniju.

Otrkārt: Chruščevs brauca uz Varšavu, lai būtu oficiāls iemesls publiski izlādēties pret Arizonas senātoru Barija Goldvotera uzvaru republikāņu partijas sanāksmē Sanfranciskā. Chruščevs Varšavā uzsvēra, ka Goldvoters savu vēlēšanas kampaņu vadot ar „ārprātīgiem pretkomūnisma un militāru draudu saukļiem."

„Mēs no draudiem nebaidāmies," mēļoja Chruščevs, „bet mēs pret tiem nevaram arī palikt vienaldzīgi. Tādēļ, kā paruna saka, mēs turēsim šautenes tīras un būsim gatavi."

Varšavas komūnistu sanāksmē Goldvotera politikai uzbruka arī Polijas Gomulka sacīdams, ka tā vedot uz vispasaules atomkaŗu.

Chruščevs brīdināja klausītājus ,ka tagad jāsagatavojas uz iespējamām lielām pārmaiņām Sav. Valstu politikā. Chruščevs Goldvotera politiku uzņem ļoti nopietni. Viņš jautāja vai amerikāņu tauta vēlēsies uzņemties republikāņu partijas platformas kursu kas apdraudot visu pasauli, amerikāņus ieskaitot.

Goldvotera izraudzīšana un viņa popularitātes nepārtrauktā augšana sagādā Chruščevam daudz nepatīkamu brīžu. Demokratu uzvara nebūt vairs nav tik droša. Labi informēti politiķi jau dod lielākas cerības Goldvoteram nekā prezidentam Džonsonam.

Sanfranciskas kongress un tur sacītais nebūt nav vienīgais, kas Chruščevam liek nopietni padomāt. Goldvoters jau savas kampaņas sākumā Mineapolē deklarēja, ka, ja Sav. Valstīm būs republikāņu prezidents, tad pārmaiņas ārpolitikā notiks ļoti ātri un, ka viņš, Goldvoters, tādā gadījumā sekos nelaiķa Džona Fostera Dallesa pēdās pienācīgi izmantojot Sav. Valstu spēku un varenību.

Dažas dienas vēlāk, Čikāgā Goldvoters vienā teikumā pateica vairāk nekā daudzi citi būtu pateikuši veselā runā: „Katru reizi, kad mēs stāvam stingri un nelokāmi, komūnisms piekāpjas un atkāpjas." Goldvoters norādīja, ka stingra un noteikta ārpolitika ir labākais miera nodrošinātājs.

Tā nebija tikai Sanfranciskas sanāksme, kurā Goldvoters pieteica savu ārpolitiku. To viņš darīja jau no pirmās kampaņas dienas un tā izvērtās par vienu no vissvarīgākām viņa vēlāko panākumu sastāvdaļām.

Jaunā maize. J. Liģera studija.

CĪŅAS KRISTĪGO DEMOKRATU PARTIJĀ VĀCIJĀ

Rietumvācijā kristīgo demokratu partijā notiek aizkulisu cīņas tā dēvēto „golistu" un amerikāņu orientācijas politiķu starpā. Ar to nav jāsaprot, ka kristīgo demokratu partijas vadītājs Konrads Adenauers un šīs partijas Bavārijas nozarojuma vadītājs, bijušais Vācijas kaŗa ministrs Štrauss, būtu noskaņoti pret amerikāņiem. Domstarpību pamatā ir divi uzskati par Eiropu, Francijas un Amerikas.

Štrauss ar Adenaueru ir pārliecināti, ka ar Eiropas politisko apvienošanu vairs nedrīkst kavēties, tādēļ, ja citas kopīgā tirgus valstis nevēlas piedalīties šo valstu politiskā saliedēšanā, tad Vācijai un Francijai jāsper pirmie soļi.

Erhards šādu apvienību bez Lielbritānijas noraida. Jautājums jau kļuvis tik akūts, ka britu Times tam veltījis 15. jūlijā ievadu.

Times bijušo Rietumvācijas kaŗa ministru Štrausu nosauc par vācu Goldvoteru, bet paredz, ka sacensībā pēc varas uzvarēs kanclers Erhards, jo aiz viņa stāvot visi vācu rūpniecības magnāti.

Par Štrausu Times šajā sakarā raksta:

„Vācu tautai tagad jāizšķiras starp diviem pretrunīgiem uzskatiem par Eiropu un komūnistu pasauli. Patiesībā Štrausa uzskatos ir daudz kas līdzīgs ar senātoru Goldvoteru. Abi savā būtībā ir nacionālisti, kaut arī Štrauss aizstāv Eiropas federāciju, bet abi kā starptautiskā laukā, tā iekšpolitikā pretojas pastāvošām tendencēm un abi izraisa jautājumu, vai viņi reprezentē jaunu palu sākšanos, vai pieder pie kādas aizejošas kustības."

„L.A."

Lietvedis T. V. Ozoliņš karalienes dārza svētkos

Karaliene Elizabete II katru gadu Bekinghamas pilī rīko dārza svētkus, kur ielūdz katru reizi līdz 7000 viesu — diplomātus, politiķus, saimnieciskās un kultūras dzīves pārstāvjus. Pag. nedēļā bija divas pieņemšanas otrdien un ceturtdien. Otrdienas pieņemšanā, kurā parasti aicina diplomātus, piedalījās arī visi kopvalsts valstu premjēri, kas ieradušies Londonā uz konferenci. Tajā ieradās arī lietvedis T. V. Ozoliņš ar kundzi un sūtņa K. Zariņa atraitne Henrieta Zariņa ar meitu Mariannu.

Karalienes dārza svētki noslēdz sezonas sarīkojumus angļu sabiedrībā un galms pēc tam dodas uz Balmorales pili Skotijā.

Vatikāna koncila trešā sesija

Pāvests Pāvils VI paziņojis, ka pirmdien, 17. septembrī, Vatikānā atklās otrā Vatikāna koncila trešo sesiju. Savā paziņojumā pāvests nemin, ka šī būs pēdējā sesija, tādējādi iespējams, ka koncils savu darbu šai sesijā vēl nebeigs.

Oikūmeniskā koncila sagatavošanas komisija iesākusi apspriest jautājumu par sieviešu pielaišanu nākošā sesijā. Sievietes varētu būt tikai kā novērotājas. Daži katoļu teologi tomēr domā, ka sievietēm jāatļauj darboties visos tajos baznīcas pasākumos, kur vīrieši piedalās ne kā garīdznieki.

Koncilā pāvesta vadībā piedalās visi kardināli, archibīskapi un bīskapi. Latvijas katoļticīgo baznīcu koncilā pārstāvēs bīskaps J. Rancāns no Grand Rapidiem, bīskaps B. Urbšis no Barselonas un bīskaps B. Sloskāns no Luvenas.

KUBA VĒLAS SARUNAS AR SAV. VALSTĪM

Kādā runā Santiago Kubas bruņoto spēku ministrs Rauls Kastro paziņoja, ka Kuba gatava sēsties pie sarunu galda ar Sav. Valstīm „jebkuŗā vietā un jebkuŗā laikā", lai izlīdzinātu problēmas, kas pastāv abu valstu starpā.

Kastro uzsvēra, ka, lai šādas sarunas varētu sekmēties, tām jāsākoties bez jebkādiem iepriekšējiem noteikumiem no vienas vai otras puses.

No Raula sacītā var secināt, ka brālis Fidels Kastro atteicies no 1962. gada oktobrī uzstādītiem piecu punktu noteikumiem, kuŗu izpildīšana nepieciešama pirms jebkādu sarunu sākšanas ar Sav. Valstīm. Pirmkārt, Sav. Valstīm būtu bijis jālikvidē flotes baze Gvantanamo, jāpārtrauc izlūklidojumi virs Kubas, treškārt, jāpārtrauc atbalstīt iekšējā subversija, jāatceļ saimnieciskā blokāde un, beidzot, jāpārtrauc agresīva iefiltrēšanās Kubā.

Spriežot jau no agrāk dzirdētā brāļu Kastro vēlēšanās uzsākt sarunas radušās Kubas saimnieciskо grūtību dēļ.

Vašingtonā pašreiz notiek Amerikas valstu ārlietu ministru konference, kuŗā vēl runā par tālākām sankcijām pret Kubu, iespējamu saimnieciskās blokādes paplašināšanu. Tam notiekot, Kastro režīmam draud neizbēgams sabrukums. Jau tagad Kuba dzīvo tikai no tās labības, ko tā saņem no Pad. Savienības un ko pēdējā, savukārt, iepērk Sav. Valstīs.

☆

Notikumi Vašingtonā tomēr liecina, ka no brāļu Kastro iecerētām sarunām nekas neiznāks. Amerikas valstu koferencē Sav. Valstu ārlietu ministrs Rasks prasīja Dienvidamerikas republiku sankcijas pret Kubu. Tāpat Rasks prasīja tirdzniecības ierobežošanu ar Kubu.

Kolumbija, Kostarika un Panama, atbalstot Venecuēlu, cenšas panākt rezolūciju, prasot pilnīgu diplomātisko un tirdzniecības saišu pārtraukšanu ar Kubu. Šeit jāaizrāda, ka Latīņu Amerikai ar Kubu nav gandrīz nekādas tirdzniecības, bet rezolūcijas pieņemšana dotu Sav. Valstīm spēcīgas kartis ko izspēlēt pret saviem sabiedrotiem, kas vēl joprojām tirgojas ar komūnistu Kubu.

Ārlietu ministru konferenci sasauca pēc Amerikas valstu organizācijas izmeklēšanas komitejas atzinuma, ka Kastro Kuba, ar terrorisma palīdzību, mēģina gāzt pastāvošo iekārtu Venecuēlā.

U TANTA PRASĪBAS

Ar ieročiem Vietnamas jautājumu neizdosies atrisināt, saka Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs.

Kādā franču televīzijas intervijā Parīzē Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs U Tants mudināja sasaukt konferenci Vietnamas problēmu atrisināšanai. Ģenerālsekretārs iecerējis tāda apmēra konferenci, kas 1954. gadā lēma par Indoķīnas kaŗa izbeigšanu un 1962. gadā par Laosas neitrālitāti.

U Tants kādā intervijā uzsvēra — un to viņš pēdējās nedēļās darījis jau vairākkārt — ka militārā ceļā Vietnamas jautājumu neizdosies atrisināt.

Ģen. Teilora ierašanās Saigonā Sav. Valstu sūtņa amatā pagaidām nekādus radikālus uzlabojumus kaŗa gaitā nav atnesusi. Dienvidvietnamas kaŗaspēks pēdējā laikā turpinājis sarkano partizānu apkaŗošanu. Liekas, ka bez plašāka mēroga Sav. Valstu atbalsta komūnistus neizdosies pieveikt.

Runājot par notikumu attīstību Kiprā, U. Tants izteica pārliecību, ka Apvienotām Nācijām izdosies atrast pieņemamu politisku atrisinājumu. Pašreizējo stāvokli viņš gan uzskata par ļoti nopietnu, jo sevišķi sakarā ar slepeno grieķu un turku kaŗavīru un kaŗa materiālu nelegālo iefiltrēšanu salā. U. Tants grib prasīt neierobežotu starptautiskās armijas kustības brīvību Kiprā, lai Apvienoto Nāciju kaŗaspēks varētu novērst pilsoņu kaŗa tālāku izplatīšanos Kiprā.

ČOMBES JAUNĀS PROBLĒMAS

Čombes pārvēršanās no dumpinieka par Kongo ministru prezidentu nāca kā pārsteigums. Vairums Afrikas valstu vadītāju nezina, kā pret viņu izturēties Afrikas valstu galvu sanāksmē šīs nedēļas beigās Kairo, ja viņš tur ieradīsies. Daži atsakās sēdēt ar Čombi pie konferences galda.

Ir divi apstākļi, kas palīdzēja Čombem gūt tādus panākumus. Tie ir viņa politiskā izpratne un izveicība un fakts, ka Kongo ir nepieciešams lietpratīgs vadonis.

Maskava un tāpat Afrikas valstu līderi uzskata, ka Čombe ir Rietumu pasaules finanču interešu aizstāvis un ka ar to ir izskaidrojamas viņa pašreizējās sekmes. Tas tomēr nesaietās ar patiesību.

Čombe sāka interesēties par politiku jau tad, kad Kongo vēl bija Beļģijas kolonija. Ar beļģu atļauju viņš 1956. gadā nodibināja politisku partiju (konakata partija), kuŗu sevišķi atbalstīja Rundas cilts dienvidus Katangā. Čombe bija apprecējis šīs cilts virsaiša meitu.

Viņa politiskais ideāls bija izveidot Kongo kā atsevišķu štatu konfederāciju.

Par Katangas atdalīšanos Čombe sāka domāt tikai neatkarības pirmajās nedēļās, kad sacēlās kongoliešu kaŗaspēks. Uz to viņu pamudināja arī plašo un bagāto Katangas vara raktuvju

(Nobeigums 8. lpp.)

CITIZENSHIP ... OTTAWA JUL 29 1964 FILE NO. DEPT. OF CITIZENSHIP AND IMMIGRATION

LATVIJA

60. n-rs. SESTDIEN, 1964. GADA 25. JŪLIJĀ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. [illegible]; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 - $ 6.40 par vienas collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Dzimtene un tautība

Daba ir kultūras attīstības pamatā. Tā veicina kā panākumus fizisko priekšmetu apstrādāšanā, tā cilvēka radošā gara veidošanos: mērenais klimats, jūra, upes, ezeri un vidējā zemes auglība aktivizē cilvēkus un sekmē īpaši viņu prāta attīstību; pievienojot minētai dabai līdzenumus ar tālu vērojamām ainavām un pauguraino apvidus ar lielākiem un mazākiem kalniem, kas bagāti siliem, bērzu birstalām un ozolu puduriem, veidojas dažādas jūtas, kuras Latvijā sevišķi izpaužas dziesmās, lai nesajustu nogurumu darbā. Šie savstarpēji saistītie piedzīvojumi arvienu pastiprinās, vienojot zemes iedzīvotājus, paceļot to kultūras līmeni un veidojot tautu, kuras fiziskās un garīgās attīstības šūpulis tātad ir apdzīvotā zeme — dzimtene. Tās klēpī kā atsevišķi individi, tā veselas tautas dzīvo savu īpatnējo dzīvi un maz padodas svešinieku ietekmei, īpaši neļauj tiem kropļot viņu garīgās dzīves kodolu, kas uzglabājas gadu tūkstošus, kaut gan tā ārējais ietērps pārveidojas.

Tāpēc Latvijas iekarotāji un pārvalditāji velti ir pūlējušies pārtautot latvju tautu; tikai daži individi ar visvājāko minēto kodolu ir padevušies viņu ietekmei; vācu un īpaši krievu pūles nav sekmējušās; pēdējie jau otro reizi latviešus vilina, spaida un draud ar dažādām nepatikšanām un briesmām, ja viņi nepārtautosies un neklūš par krieviem un pie tam arī komūnistiem. Ar savu rīcību viņi kavē latvju tautas vispusīgo attīstību un vājina to fiziski, bet stiprina viņas pretestības garu un raksturu.

Komūnistu okupācijas laikā dzimtenes tautieši ir piedzīvojuši vairākus pārtautošanas veidus, kas savā būtībā līdzinās tautas iznīcināšanai. Vispirms jāmin deportācijas, kad izglītotākie, aktīvākie un turīgākie tautieši tika aizvesti uz Krieviju, tur turēti necilvēcīskos apstākļos un nodarbināti smagos fiziskos darbos, kādus viņi līdz šim nebija strādājuši, nesaņemot arī šādiem darbiem atbilstošu uzturu. Tāpēc lielum lielais vairums no viņiem ir gājis bojā. Deportētie tautieši nebija ne noziegušies, ne citādi pārkāpuši kādu dzīves noteikumu. Viņiem arī nekas netika pārmests. Bet savā valstī, Latvijas brīvvalstī, šie tautieši bija populāri pilsoņi valsts darbā, augstākās mācības iestādēs, zemes aizsardzībā, politiskās partijās, jaunatnes organizācijās, kā arī čaklākie zemes apstrādātāji un citu saimniecisko pasākumu darbinieki. Tātad tie ir bijuši izcilākie pilsoņi, valsts un saimniecisko uzdevumu veicēji un tautas izglītotāji. No minētā jāsecina, ka deportētāji bija pārliecināti, ka bez šiem pilsoņiem tauta saruks un ies bojā. Bet to vietā radās jauni spēki, kas aizstāja deportētos un iespējamības robežās veica viņu uzdevumus. Tad atkal deportēja jaunos tautas darbiniekus. Šīs deportācijas atkārtojās vairākas reizes. Bet viņu mērķis netika sasniegts — latvju tauta palika uzticīga sev un visgrūtākos apstākļos turpināja strādāt un ciest savas tautiskās patstāvības dēļ.

Šiem latvju tautas iznīcināšanas paņēmieniem seko jauni līdzekļi — jauniešu ierobežojumi augstākās izglītības laukā, studentu sūtīšana darbos uz attālākiem Padomju Savienības apgabaliem, no kuriem ne vienmēr un ne visiem izdodas atgriezties, latviešu akadēmiķiem, izņemot komūnistus, valdība parasti darbu ierāda ārpus Latvijas. Arī citi latvieši bieži vien spiesti strādāt ārpus dzimtenes, jo tāda ir okupantu griba. Pēdējā laikā kādā vācu avīzē parādījās ziņa, ka Padomju Savienības valdība esot nodomājusi ieplūdināt Latvijā daudzus tūkstošus krievu. Lai ieceļotājiem būtu darbs, tad, protams, no dzimtenes būs jāizsūta apmēram tikpat latviešu. Vispār Padomju Savienības valdība iziet uz latviešu izklīdināšanu savā plašajā valstī, kur viņiem vajadzēšot pārkrievināties, jo tur ieceļotāji, atrauti no dzimtenes dabas un kultūras, ilgi nespēšot palikt uzticīgi savai tautai.

Latvju tautas locekļi, tāpat kā citi ir ar dažādas intensitātes tautisko kodolu, un tāpēc individi ar tā vājākām pakāpēm var pārtautoties; bet netrūkst arī personu, kas izturēs visus pārbaudījumus un arī pēc daudziem gadiem atgriezīsies dzimtenē kā tautieši, ja vien komūnisma dzīves apstākļos paliks pie dzīvības un veselības. Tad tauta atkal atdzīvosies un attīstīsies, ja vien komūnisti no Latvijas nebūs izsūtījuši visus latviešus un viņu vietā nometinājuši cittautiešus.

P. Dreimanis

PĀRSŪTĀM NAUDU
uz
LATVIJU.
US $ 10.- pret 9 jauniem rubļiem.
Sūtīšanas izdevumi $ 3.50 līdz $ 35.-
pārējām summām 10%
Saņemšana 14—21 dienu laikā.
Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINĪŠU NODAĻA,
123 Huron St.,
TORONTO 2-B, ONT.
CANADA

Tā rīkojas komūnisti Anglijā

Vēstule LA no Londonas

Vērojot Britaniju, pirmā acumirklī liekas, ka komnismam ir ļoti vājas izredzes šinī zemē. Strādnieku materiālais stāvoklis ir labs, viņu arodbiedrības ir „visspēcīgas", viņiem ir medicīniskā palīdzība u. c., tā kā komūnistiem ir grūti solīt kaut ko vairāk. Komnistiem nav neviena deputāta parlamentā. Partijas avīze „Daily Worker" prasot lielas piemaksas, jo tās lasītāju skaits ir niecīgs, tā tad arī partijas biedru skaits nav liels. Un tomēr... nebūsim pārāk lieli optimisti!.. Komūnisti attīsta dzīvu darbību Britanijā, piekopjot slepeno iefiltrēšanās politiku visās svarīgās dzīves nozarēs. Ar partijas biedru kartes turēšanu slepenībā viņi panāk vairāk, nekā atklāti deklarējot savu komūnistisko pārliecību, jo tas modinātu aizdomas un piesardzību.

Ir atklāts noslēpums, ka maskēti komūnisti, vai arī viņu līdzskrējēji ir parlamentu leiboristu partijas galējā kreisā spārnā: viņu runas parlamenta sēdēs rāda nepārprotamas simpatijas komūnisma idejām.

Britu saimnieciskā dzīvē ļoti liela nozīme ir arodbiedrībām. Komūnisti cenšas sagrābt savās rokās ievērojamāko arodbiedrību vadību, lietojot visus līdzekļus. Pirms kāda laika vienas arodbiedrības vadībai bija pat jāstājas tiesas priekšā par vēlēšanās pielaistām nelikumībām. Skotijas ogļraču arodbiedrības vadībā var pat runāt par komūnistu „dinastiju". Kad pirms neilga laika viens no tās locekļiem aizgāja atpūtā, tā vietā stājās otrs tās pašas ģimenes loceklis — ar līdzīgiem politiskiem uzskatiem. Pēc kara komūnistu elements britu arodbiedrībās bijis niecīgs, bet strauji pieaudzis pēdējā laikā. Kā izskaidrot faktu, ka komūnisti noklūst arodbiedrību vadībā? Nevar apgalvot, ka angļu strādnieku vairums būtu komūnisti, bet tie ir politiskā ziņā naivi, pasīvi, ne vienmēr apmeklē sapulces, komūnisti turpretim ierodas vienmēr, ir aktīvi, labi organizēti, prot runās labi „aizstāvēt strādnieku intereses" — un tiek ievēlēti nereti ar nekomūnistu balsīm.

Komūnisti un to līdzskrējēji ir arī starp skolotājiem un augstskolu mācības spēkiem. Enerģiskā grieķu komūnistu vadoņa Ambatielosa sieva Betija (angliete), kura bija sevišķi aktīva demonstrācijā pret grieķu karalieni tās viesošanās laikā Londonā, arī esot skolotāja. Viņas vīrs ir tagad atbrīvots no cietuma un viesojās Britanijā. Kā goda viesis viņš ieradās jūnija otrā pusē Glasgovas arodbiedrību locekļu sanāksmē, kur 300 arodbiedrību locekļi, kājās piecēlušies, sarīkojuši viņam ovācijas! Betija Ambatichos pēc tam deklarējusi: „Es domāju, ka britu tautai pienākas goda vieta šīs uzvaras izcīnīšanā" (domāta Ambatichoza atbrīvošana).

Kubas krizes sākumā ne tikai studenti, bet pat augstskolu mācību spēki parakstīja protestus, vērstus pret U. S. A. stingro nostāju, kas „varot izraisīt jaunu pasaules karu". Studenti rīkoja pat gājienus dažās pilsētās. Šie protesti apklusa, kad U. S. A. stingrā nostāja izrādījās pareiza. Aiz visa tā, protams, slēpās komūnistu pirksts. Pat senajos angļu aristokratu cietokšņos Oksfordas un Kembridžas augstskolās ir komūnisti un to līdzskrējēji. Kāds ārsts gan apgalvoja man: „Viņi iesāk kā komūnisti, bet nobeidz savu mūžu kā konservatīvās partijas locekļi." Ka viņi ne vienmēr noslēdz savu karjēru šādā veidā, to liecina uz Krieviju aizbēgušo Berdžesa un Meklīna lieta.

Komūnisti, protams, ir dažādās pacifistu organizācijās un aktīvi piedalās miera demonstrāciju rīkošanā.

Aktīva ir arī krievu un britu tuvināšanās biedrība, kurā ir pat sabiedrībā ievērojamas personas (arī no konservatīvās partijas rindām). Stāsta gan, ka policija uzmnīgi (kaut arī slepeni) sekojot tās locekļu gaitām.

Protams, nevar apgalvot, ka komūnistu piektā kolonna Britu salā būtu tik spēcīga, ka tuvākā laikā varētu sagrābt varu, bet tā neatlaidīgi un slepeni drupina veco tradiciju zemes cietoksni — līdzīgi „sausajai puvei" (dry rot), kas grauž šīs zemes vecās celtnes. Vai viņu pūles novedīs pie kārotiem rezultātiem — ir cits jautājums.

Komūnistiem palīgā nāk angļu strādnieku šķiras īpatā psīcholoģija. To pirms kāda laika labi aprakstīja kāds inteliģents ārzemnieks, kurš bija strādājis fabrikā un labi iepzinies ar angļu strādnieka mentālitāti. Viņa slēdzieni sakrīt ar maniem novērojumiem. Angļu sabiedrība sastāv no dažādām sociālām grupām, kuras šķir viena no otras gandrīz nepārkāpjama robeža. Britu strādnieku šķira pati cenšas uzturēt arī no savas puses šo sienu, kas atdala viņu no pārējās sabiedrības: tā sadala visus britu salas iedzīvotājus divās stingri norobežotās daļās: „mēs" (t. i. strādnieki) un „viņi" (t. i. visi pārējie). Eiropas kontinenta zemēs (bet it sevišķi Latvijā) bija vērojama strādājošo tieksme ar čaklumu, taupību u. c. izkļūt no savas šķiras robežām, piemēram, izglītojot bērnus, lai tie varētu ieņemt labāku sabiedrisku stāvokli. Šīs tendences nav Britanijā, bet gan stūrgalvīga tieksme saglabāt savas šķiras īpatību, — žargonu, dzīves veidu, netuvinoties „viņiem". Ar šo norobežošanos un slepeno noskaņojumu pret „viņiem" ir arī izskaidrojams britu strādnieka lēnais darba temps („go slow" taktika), pedantiskā darba pārtraukuma ievērošana (tējas dzeršanai u. c.). Sakarā ar to kļūst saprotams arī britu strādnieka ne visai labvēlīgais noskaņojums pret strādniekiem — ārzemniekiem, kuŗi nāk ar citādu darba disciplīnu, ieskatiem un parašām. Uz manu jautājumu kādai strādnieku šķiras anglietei, kādēļ poļi ir nepopulāri Britanijā, viņa man atbildēja: „Viņi ir par daudz labi iedzīvojušies: viņiem ir mājas, auto, viņi sūta savus bērnus augstskolā... spēlē kungus!" Ar citiem vārdiem, poļi nav vairs „mēs", bet „viņi".

Komūnistu pirksti ir, protams, arī aiz pastāvīgiem streikiem (šinī ziņā Britanija ir „izcīnījusi" sev pirmo vietu Eiropā! Tie ir sen izplānoti un rūpīgi noorganizēti. Ka streiki nodara valstij miljoniem mārciņu zaudējumus un padara Britaniju nespējīgu sacensties ar citām valstīm starptautiskā konkurencē, to britu strādnieks neaptver. Ar sadalīšanu „viņos" un „mūsos", t. i. it kā divās nācijās, zūd britu tautas nacionālā vienības apziņa.

Apstākļu pazinēji norāda, ka pēckaŗa gados Britanija uzrāda ļoti mazu produkcijas pieaugumu, salīdzinot ar citām valstīm Eiropā (piemēram 1962. gadā Francijā bijis 7 proc. pieaugums, Britanijā tikai 2 proc.). Britiem ir arī grūti sacensties ar citām valstīm, piemēram, Rietumvāciju, sakarā ar lēno pasūtinājumu izpildīšanas tempu, kurš atkarājas no britu strādniekiem. Kāds vācu rūpnieks zobodamies teicis: „Mēs apņemamies izpildīt pasūtinājumu 7 mēnešos un piešķiram kreditu uz 7 gadiem; briti turpretim sola nobeigt darbus 7 gados, bet kreditu piešķir uz 7 mēnešiem!..."

No britu strādnieku masu nacionālās apziņas trūkuma nav pārāk tālu līdz marksistu saukļim par visu zemju proletāriešu apvienošanos. Pārāk lieliem optimistiem ieteicu izlasīt Engelsa 1866. gadā rakstītos vārdus: Markss pēc ilgas Anglijas apstākļu pētīšanas esot nonācis pie slēdziena, ka Anglija esot vienīgā zeme Eiropā, kur sociālā revolūcija varētu tikt izvesta miermīlīgā un legālā veidā. Cerēsim, ka Markss arī šinī ziņā būs maldījies, tāpat kā viņš ir maldījies citās lietās.

LATVIEŠI TREJDEVIŅĀS ZEMĒS

● Ne tikai latvieši Brigenē un sardžu rotas vīri Kaizerslauternā ir automašīnu īpašnieki un atvaļinājumos dodas uz ārzemēm; 8361 latviešu rotas vīriem Bingenā ir automašīnas, dažiem pat divas, dispičeram I. Vītolam (Mercedes) un priekšstrādniekam A. Pariņam (VW). Rotas virsseržants V. Kalniņš jau ir nobraucis savu pirmo mašīnu un iegādājās jaunu. Šoferis J. Zirnītis arī nopirka jaunu mašīnu. Vairāki vīri savos atvaļinājumos ir izbraukuši Franciju, Beļģiju, Holandi un Austriju. Tā arī Bingenas latvieši bauda augsto dzīves standartu un nepaliek citu ēnā.

● Rīgas pils. 1. ģimnazijas bijušo audzēkņu un skolotāju skolas vakars Eiropas latviešu dziesmu svētku laikā Hamburgā notiks trešdien, 5. augustā plkst. 22, Grindeler Weinstuben, Grindelallee 1, tieši pretī valsts universitātes bibliotēkai. Pieteiksanās un tuvāka informācija: Zviedrijā — Juris Reneslācis, Jaernvaegsgatan 42 A, Sundbyberg, Vācijā — Imants Beķeris, Kaltenkirchener Str. 6, Hamburg-Altona.

● Neuštates latviešu ev. lut. baznīcas ērģelniece Anna Bergfelde saslimusi un jau ilgāku laiku ārstējas Neuštates slimnīcas 1. mājā. Tās pašas slimnīcas 7. mājā ievietots smagi saslimušais Vitālijs Tukišs.

● Firsenē Jānis Plugis Oberrahsera ielā nopirka ģimenes māju ar jauku dārzu. Līdz ar to šinī Reinzemes pilsētā uz tās pašas ielas tagad ir trīs namsaimnieki latvieši, jo agrāk jau savu māju iegādājušies A. Krūze un A. Krasikovs.

● Svētā Miķeļa baznīcā Minchenē, Berg am Laim 28. jūnijā direktors Mutulis pulcināja latviešu katoļus Jēzus sirds veltītam dievkalpojumam. Pēc dievkalpojuma lielākā baznīcēnu daļa bija viesi direktora Mutuļa privātdzīvoklī un kavējās dažādās pārrunās.

Prof. Dr. Francis Murāns

Iedzīvotāju skaita pieauguma problēma

Pēdējā laikā tiek plaši diskutēta problēma par straujo iedzīvotāju skaita pieaugumu visā pasaulē, kas esot tikpat draudoša kā atombumba turpmākā cilvēces pastāvēšanas gaitā. Tiek lietoti tādi vārdi, kā „iedzīvotāju skaita eksplozija", cilvēku pārprodukcija un citi nemorāliski un emocionāli vārdi. Ir cilvēki, kas veltī visas pūles un līdzekļus, lai panāktu šo „briesmu" novēršanu un cilvēces glābšanu no šī „posta". Šī jautājuma diskusija ir sašķēlusi visas pasaules sabiedrisko domu divās lielās grupās — vienā, kas tic, ka iedzīvotāju skaita problēma eksistē tikai atsevišķās pasaules valstīs un ne visā pasaulē, ka pasaules ražošanas potenciāls ir vairāk kā pietiekams tā sekmīgai atrisināšanai un ka nekādi drastiski soļi nav vajadzīgi iedzīvotāju skaita samazināšanai; otrā, kas pēdējā laikā ir kļuvusi ļoti aktīva un agresīva, balstīdamās uz demografiskiem pētījumiem un statistisko datu manipulāciju, apelē pie valdībām, sabiedriskās domas un atsevišķiem cilvēkiem darīt kaut ko, ieskaitot mākslīgu dzimstības kontroli, sterilizāciju un citus līdzekļus „eksplozijas" apturēšanai un iedzīvotāju skaita samazināšanai. Bet ir arī trešā grupa cilvēku, kas uz šo problēmu nereaģē un to pavisam ignorē. Bet vienaldzība un ignorance nav domājoša cilvēka cienīgas — ir jānostājas vienā vai otrā barikāžu pusē.

Te ir divi jautājumi, kuri prasa pēc atbildes. Pirmkārt — vai ir tāda problēma, vai tiešām cilvēcei draud briesmas, ka pēc dažiem gadu simteņiem cilvēku apdzīvotība būšot tik bieza, ka katram iznākšot tikai viens kvadrātmetrs zemes? Vai tiešām turpmākā iedzīvotāju skaita valrošanās draud ar saimniecisku sabrukumu? Otrs jautājums ir, ja tiešām šādas briesmas draudētu, kā tās varētu novērst, tas ir, kādi līdzekļi būtu pielietojami, lai apturētu turpmāko iedzīvotāju skaita pieaugšanu.

Ir jāsaka, ka šī problēma nav nekāda jaunā — visās valstīs un visos vēstures periodos tā ir cilāta un pārcilāta. Arī pie mums Latvijā tā nebija aizmirsta, kad viena daļa vainas pie Latgales stāvokļa zemuma tika straujajam iedzīvotāju skaita pieaugumam pierakstītš, kad šur tur izskanēja bažas, ka eventuāli visa Latvija var tikt pārlatgaliskota. No otras puses, diktātoriskās valstīs, kā Vācijā, tā Italijā oficiālā valdības politika bija veicināt iedzīvotāju skaita pieaugumu. Arī Francija un Anglija, kur iedzīvotāju skaita pieaugums bija lēns vai tā nemaz nebija, pielietoja dažādus līdzekļus tā skaita pavairošanai. Pat Savienotās Valstīs radās bažas, ka lēna iedzīvotāju skaita pieauguma dēļ Amerikai draud saimnieciska deģenerācija, kā to savā teorijā pierādīja tautsaimnieks prof. Hansens.

Šīs problēmas pārvērtēšana atrada vislielāko atbalsi pasaules domā ar angļu mācītāja un tautsaimnieka Maltusa grāmatu „An Essay on the Principle of Population", kuras pirmais izdevums iznāca 1798. gadā. Viņa galvenie postulāti bija, ka (1) uzturs ir nepieciešams cilvēka eksistencei, un (2) cilvēku kaislības ir nenovēršamas un ka tās tikpat stipras kā pagātnē. Bāzējoties uz šīm divām premisēm, viņš nāca pie slēdziena, ka gadījumā, ja iedzīvotāju skaita pieaugums netiks kontrolēts, tas pieaugs ģeometriskā progresijā — 1, 2, 4, 8, 16, 32 u. t. t., bet uztūra saražošana var pieaugt tikai aritmētiskā progresijā — 1, 2, 3, 4, 5, 6. Kā piemēru Maltuss lietoja Savienotās Valstis, kur iedzīvotāju skaits dubultojās ik pēc 25 gadiem. Viņš izšķira dabīgus līdzekļus dzimstības apturēšanai, kā labprātīgu atturēšanos, vēlu precēšanos vai neprecēšanos, ko sauc par preventīvu metodi, un mākslīgu vai pozitīvu ierobežošanu — kā kaŗus, mēri, badu, slimības un dabas katastrofas. Savas grāmatas pirmajā izdevumā viņš pat slavēja otrās metodes labvēlīgo iespaidu uz šīs problēmas atrisināšanu, jo, bazējoties uz savas premises pamata, pirmajai viņš pārāk neticēja.

Jau tūlīt pēc publikācijas šī grāmata tika smagi kritizēta no daudziem tā laika zinātniekiem un rakstniekiem, bet nenoliedzams fakts paliek, ka tā atstāja lielu iespaidu uz pasaules domu, un tagad tā parādās ar jaunu sparu un vitālitāti un šai idejai ir daudz piekritēju starp intelektuāliem. Visaktīvāk šinī ziņā darbojas Margarita Sangera Savienotajās Valstīs, kas pieprasa, lai valdība sniegtu materiālu un zinātnisku palīdzību citām valstīm iedzīvotāju pieauguma apkarošanai. Viņa uzstājās ar lekcijām un popularizē šo ideju visās pasaules malās. Šī doma ir atradusi savu atbalstu arī Čikāgā, kur Ilinojas publiskās palīdzības komitejas priekšsēdis un daži pārvaldes locekļi ir par to, lai trūcīgajām ģimenēm, kas saņem valsts pabalstu, tiktu sniegta un samaksāta informācija un līdzekļi dzimstības kontrolei. Galvenais mērķis ir samazināt lielo ārlaulības bērnu skaitu un lielos valsts izdevumus to uzturēšanai. Šo akciju sirsnīgi atbalsta pilsētas valdes loceklis Luis savā vēlētāju iecirknī, kas ir nēģeŗu rajonā, lai „paceltu dzīves standartu".

Šai problēmai var pieiet no ētiskā, morāliskā, reliģiskā, medicīniskā, militārā un saimnieciskā viedokļa. Galvenie argumenti iedzīvotāju skaita pieauguma apturēšanai un samazināšanai ir saimnieciskas dabas — tā tas bija ar Maltusu, tā tas ir ar Ilinoju, tā tas ir ar citām pasaules valstīm, kā Indiju, Japānu, Ķīnu un citām zemēm, kur iedzīvotāju skaits pieaug ātrāk nekā produkcija iedzīvotāju apgādei ar patēriņa precēm. Tāpēc, lai analizētu šo problēmu, ir jāsaprot tās saimnieciskā nozīme.

Katrs darba spējīgs cilvēks ir ražotājs un patērētājs. Darba spēks ir viens no ražošanas faktoriem, bez kuŗa nekad nevarēs iztikt pat ar vislielākiem panākumiem technoloģijā — automēšanu, jaunu ražošanas metožu un enerģijas avotu atklāšanu un pielietošau. Nekāds robots nespēs atvietot cilvēku! Bet kamēr technoloģiskā attīstība vēl nav sasniegusi to līmeni, kas lielā mērā atvietotu cilvēku, cilvēka darba spēks ir un būs svarīgs faktors katras valsts un tautas ražošanas spēju pacelšanā. Cik liela loma cilvēkam ir ražošanas procesā, liecina fakts, ka Sav. Valstīs, kur ir visattīstītākā technoloģija pasaulē, septiņdesmit procentes no nacionālā ienākuma tiek nopelnīts ar darbu un tikai atlikušās trīsdesmit procentes ar kapitālu un dabas bagātībām! Dabiski, ka ne Indija, ne Ķīna, ne Dienvidamerikas valstis nav spējīgas uzrādīt tādu rezultātu, jo viņu techoloģijas līmenis un kapitāla daudzums ir niecīgs, salīdzinot ar darba spēku viņu rīcībā. Dabiski, ka šīs zemes var saražot vairāk kapitāla un technoloģijas tikai ar pašu darbu, taupību un palīdzību no augsti attīstītām zemēm, kā Sav. Valstīm un Rietumeiropas valstīm. Bez tam, ražošanas mērķis ir patērēšana — ja nebūs cilvēku, kas patērē, nebūs arī nekādas vajadzības jaunu preču ražošanai.

Bet tā problēma nav tik vienkārša. Daudzās valstīs dzīves līmenis ir tik zems, ka caurmēra personas ienākums gadā ir ap 60 — 100 dolaru. Valdības gan dara visu iespējamo, lai paceltu ražošanas spējas un caurmēra ienākumu, tomēr iedzīvotāju skaita pieaugšana ir straujāka nekā nacionālā ienākuma pieaugums. Tā, piemēram, Dienvidamerikas valstīs nacionālais ienākums pieaug par vienu procenti gadā, bet iedzīvotāju skaita pieaugums ir 2,3 proc. gadā. Indija, kas divos pirmajos piecgades plānos saņēma 4,2 biljoni dolaru palīdzības no rietumu valstīm, palielināja nacionālo ienākumu par 8,9 biljoniem dolaru, bet iedzīvotāju skaits pieauga par 85 miljoniem un caurmēra ienākums pieauga tikai no 59,64 līdz 69,30 dolaru! Ir konstatēts, ka Amerikas un citu valstu palīdzība palielināja neattīstīto un nabadzīgo valstu ienākumu par vienu trešdaļu, bet iedzīvotāju skaits tanī pašā laikā (1950.—1960.) pieauga par 200 miljoniem un tā rezultātā caurmēra ienākums par personu pieauga tikai par vienu dolaru gadā! Tāpēc nav noliedzams fakts, ka iedzīvotāju skaita problēma eksistē. Bet tā nav visas pasaules problēma, kaut arī demografi baida mūs ar skaitļiem — ka katru sekundi pasaulē piedzimst trīs bērni, ka katru nedēļu piedzimst 2 miljoni, ka 1830. gadā pasaulē bija viens biljons iedzīvotāju, 1930. — 2 biljoni ka 1960. — 3 biljoni, ka 2000. gadā būs 6,2 biljoni un pēc 600 gadiem zemes lode būs tā cilvēku pārpildīta, ka katram iznāks tikai viens kvadrātjards zemes. Kaut arī skaitļi izklausās biedinoši, vēsture rāda, ka iedzīvotāju skaita pieaugums ir svārstījies, ka ir daudz tādu faktoru, kas regulē iedzīvotāju dzimstību un mirstību, kuŗus mūsu prāts nevar apjaust un paredzēt, ka jaunas ražošanas metodes, atradumi, neizmantotas zemes intensīva kultivēšana un taisnīgāka pasaules bagātību sadalīšana varētu šo problēmu mazināt. Bet fakts paliek, ka divas trešdaļas no pasaules iedzīvotājiem katru vakaru iet gulēt pusizsalkuši, ka daudzas valstis nav spējīgas palielināt savas ražošanas spējas, lai nodrošinātu ciešamu eksistenci jaunajām dzīvībām. Kā šo problēmu atrisināt?

Ir skaidrs, ka pie tādiem apstākļiem būtu vēlams, lai tur, kur nav iespējams saražot pietiekami daudz uztura līdzekļu, iedzīvotāju skaita pieaugums apstātos vai samazinātos. Tā ir vienkārša loģika un pret to nevienam nebūtu iebildumu. Jautājums ir tikai, kā to panākt! Mēs, katoļi, ticam, ka bērns ir Dieva radība un ka nevienam nav tiesības aizkavēt tā dzīvību. Aborti ir aizliegti daudzās valstīs, ieskaitot Savienotās Valstis. Margareta Sangera, Planned Parenthood organizācija, un daudzi ārsti ieteic attiecīgu kontraceptīvu, tablešu, pilienu un pat sterilizācijas lietošanu. Enovids ir viena no jaunākām zālēm grūtniecības novēršanai un tiek lietots plašā mērā. Daudzi dzimstības kotroles aizstāvji ieteic šādu zāļu eksportēšanu uz nabadzīgajām zemēm, lai apturētu to skaita pieaugumu. Indija, Ķīna, Japāna un dažas citas nekatoļu zemes ir mēģinājušas dzimstības kontroli ar lielākiem vai mazākiem panākumiem.

Tā Indijā ir 4300 ģimenes plānošanas klinikas, valdība aizliedza precēšanos jaunākiem par 18 gadiem, katru gadu ražo un izdala par brīvu 2.000.000 kontraceptīvu un pat maksā 10 dolaru katram vīrietim, kas brīvprātīgi ļaujas sterilizēties (177.000 vīriešu pieņēma šo piedāvājumu). Neskatoties uz šīm pūlēm, iedzīvotāju skaits pieauga par 85 miljoniem! Arī komūnistu Ķīna iesāka dzimstības kontroli 1956. gadā, bet iedzīvotāju pretestības dēļ bija spiesta to atmest nākošajā gadā.

Liela daļa protestantu, nekristītie un, protams, komūnisti neceļ iebildumus pret mākslīgu iedzīvotāju kontroli. Arī katoļi nenoliedz kā dzimstības kontrole ir atļauta un dažreiz pat nepieciešama, bet katoļi nepiekrīt tiešiem un rupjiem līdzekļiem, kādi tiek ieteikti. Piemēram, tieši aborti tiek uzskatīti kā slepkavība. Tāpat tieša sterilizācija ir noziegums. Arī citi līdzekļi kā kontraceptīvi un citi mākslīgi līdzekļi, kas domāti, lai novērstu, tiek nosodīti. Ir atļauta, ar attiecīgiem nosacījumiem pastāvīga vai periodiska atturēšanās, kas prasa lielu gribas spēku, augstu morāli un paškontroli. Vispārējā doma ir, ka tikai Radītājam ir tiesības dzīvību laist pasaulē vai ar to saukt atpakaļ.

(Nobeigums 6. lpp.)

Komponista Richarda

Rietumeiropa šogad atzīmē komponista Richarda Štrausa 100 gadu dzimšanas atceri. Minchenē dzimušais Richards Štrauss (1864. — 1949) ir devis mūzikas cienītājiem plaši pazīstamas operas: Salomi, Rožu kavalieri, Elektru, Arabellu, Ariadni Naksas salā u. c., no kuŗām divas pirmās izrādīja arī Rīgas Nacionālajā operā. R. Štrausa vārds ir cieši saistīts arī ar Zalcburgas festivāla noorganizēšanu, tādēļ R. Štrausa operām Zalcburgas festivālā parasti ierāda izcilu vietu — blakus Mocartam.

Vairākas pilsētas Rietumeiropā atzīmēja R. Štrausa dzimšanas atceri ar viņa operu izrādēm. Cīriche bija sarīkojusi pat īpašu 4 nedēļas ilgu R. Štrausa festivālu, jo R. Štrauss bieži apmeklēja Cīrichi. Viens no Skotijas festivāla pilsētas Edinburgas mūzikas kritiķiem atgriezās no šī festivāla sajūsmināts un pārsteigts — ne tikai par Štrausa operu uzvedumiem, bet vispāri par augsto garīgās kultūras standartu un lielajiem pabalstiem mākslas veicināšanai šinī samērā nelielajā Šveices pilsētā, kuŗa ir mazāka par Edinburgu. Viņam nācās salīdzināt to ar daudz sliktāko mākslas stāvokli Britanijā (kur ir tikai 3 pastāvīgas operas — Londonā un tās tuvumā Glaindbarnā).

Cīriches opera sniedzot 22 visdažādāko operu inscenējumus gadā. R. Štrausa „Rožu kavalieris" esot piedzīvojis jau 136 uzvedumus, un pat mazāk pazīstamā „Arabella" uzvesta jau 49 reizes. Cīriches opera saņemot ik gadu 417.000 mārciņu pabalsta. Esot nolemts celt jaunu plašāku operas namu, jo līdzšinējā esot tikai 1250 vietu; tas izmaksāšot apmēram 4 miljonus mārciņu. Skotijas festivāla pilsēta Edinburga turpretim gadiem ilgi runā par operas nama celšanu līdzšinējā mazā un pavisam nepiemērotā teātŗa vietā, bet tālāk par runāšanu nav tikusi, jo . . . neesot līdzekļu. Par Cīriches operas mākslinieciskо līmeni minētais kritiķis zīmīgi izsakās, ka tas, varbūt, neesot pirmklasīgs, piemērojot Eiropas kontinenta aug-

Tālivaldis Ķiķauka

VĒL PAR FERDINANDU

Anšlava Eglīša fantastiska spēle 4 cēlienos, ... ronikas Janelsiņas dekorāc...

Vasarīgas piezīmes un novērojumi Hamiltonas Konservatorijas zālē, tās skatuvē un pagalmā, ieskaitot dažas Ferdinanda un Sibilas īpatnības un noklausītas ļaužu sarunas.

Pēc tam kad sāņu ailēs ienesa visus iespējamos krēslus, lai nosēdinātu vēlīnos ienācējus, pārpildītajā Hamiltonas konservatorijas zālē iezibsnījās ugunis, mēmi norādot Anšlava Eglīša fantastiskās spēles sākumu. Trešdienas vakara mijkrēšļa stunda bija piepulcējusi ne mazāk kā pāris simtu labi ģērbtu un saulē iedegušu tautiešu, kas kārām acīm un ausīm gaidīja atveŗamies priekškaru, lai ieraudzītu Veltu Tomu, Maiju Cukuri, Juŗi Ērgli, Māri Ubānu un arī to viru-namzini, kuŗa vārds programmā bija atzīmēts ar trim zvaigznītēm. Daži zinātāji čukstēja, ka šo lomu tēlošot kāds vēl nepazīstams aktieris, taču citi mīnēja, ka tas nebūšot neviens cits kā pats lugas autors — Anšlavs Eglītis.

Tā kā Toronto izrādei biļetes izpārdeva jau krietni laikus, daži veikli tautieši spēkratu īpašnieki, steigā saģērbās, ātri sasukājās un momentā pieslēdzās ceļojošam ansamblim to panākdami taisni laikā nākamajā pilsētā: ne par velti Hamiltonā uz ielām manīja torontiešus, no kuŗiem kāds summējja savu triumfu vienā teikumā:

„Man šo izrādi ir jāredz".

Ainas, gaismas, skaņas; aktieŗi pārvietojas, sabīdas kopā, at-

Gara KULTŪRAI

Komponista Richarda Štrausa festivāls un Cīriches mākslas dzīve

Rietumeiropa šogad atzīmē komponista Richarda Štrausa 100 gadu dzimšanas atceri. Minchenē dzimušais Richards Štrauss (1864. — 1949) ir devis mūzikas cienītājiem plaši pazīstamas operas: Salomi, Rožu kavalieri, Elektru, Arabellu, Ariadni Naksas salā u. c., no kurām divas pirmās izrādīja arī Rīgas Nacionālajā operā. R. Štrausa vārds ir cieši saistīts arī ar Zalcburgas festivāla noorganizēšanu, tādēļ R. Štrausa operām Zalcburgas festivālā parasti ierāda izcilu vietu — blakus Mocartam.

Vairākas pilsētas Rietumeiropā atzīmēja R. Štrausa dzimšanas atceri ar viņa operu izrādēm. Cīriche bija sarīkojusi pat īpašu 4 nedēļas ilgu R. Štrausa festivālu, jo R. Štrauss bieži apmeklēja Cīrichi. Viens no Skotijas festivāla pilsētas Edinburgas mūzikas kritiķiem atgriezās no šī festivāla sajūsmināts un pārsteigts — ne tikai par Štrausa operu uzvedumiem, bet vispāri par augsto garīgās kultūras standartu un lielajiem pabalstiem mākslas veicināšanai šinī samērā nelielajā Šveices pilsētā, kuŗa ir mazāka par Edinburgu. Viņam nācās salīdzināt to ar daudz sliktāko mākslas stāvokli Britanijā (kur ir tikai 3 pastāvīgas operas — Londonā un tās tuvumā Glaindbarnā).

Cīriches opera sniedzot 22 visdažādāko operu inscenējumus gadā. R. Štrausa „Rožu kavalieris" esot piedzīvojis jau 136 uzvedumus, un pat mazāk pazīstamā „Arabella" uzvesta jau 49 reizes. Cīriches opera saņemot ik gadu 417.000 mārciņu pabalsta. Esot nolemts celt jaunu plašāku operas namu, jo līdzšinējā esot tikai 1250 vietu; tas izmaksāšot apmēram 4 miljonus mārciņu. Skotijas festivāla pilsēta Edinburga turpretim gadiem ilgi runā par operas nama celšanu līdzšinējā mazā un pavisam nepiemērotā teātŗa vietā, bet tālāk par runāšanu nav tikusi, jo . . . neesot līdzekļu. Par Cīriches operas mākslinieciskо līmeni minētais kritiķis zīmīgi izsakās, ka tas, varbūt, neesot pirmklasīgs, piemērojot Eiropas kontinenta augsto mērauklu, bet ļoti ievērojams no britu viedokļa.

Bez operas Cīriche uztur arī simfonisko orķestri un lielisku kamermūzikas orķestri, kuŗu atzīst par vienu no labākajiem Eiropā.

Ārpus mūzikas Cīriche interesējas arī par drāmu. Tai esot ļoti labs drāmas ansamblis, patlaban viens no labākajiem Eiropā. Tā repertuārā ietilpstot visdažādākās lugas, sākot ar Šekspīru un nobeidzot ar moderno Jonesko. Duerenmats (Dürrenmatt), kuŗš par saviem darbiem ieguva pirms dažiem gadiem Šillera prēmiju, Friš un Brechts rakstījuši vairākas no savām lugām tieši šim teātrim. Ik gadus tiekot inscenētas apmēram 50 dažādas lugas. Nākamā gada februārī paredzēta Duerenmata jaunās lugas Meteors pirmizrāde. Teātŗa izrādes esot pa lielākai daļai izpārdotas, bet varot segt tikai 65 proc. no izdevumiem. Pārējos 35 proc. — apmēram 83.000 mārciņu apmērā — sedzot Cīriches pilsēta. Paredzēts celt arī jaunu teātŗa namu ar 1000 sēdvietām; tas izmaksāšot 2½ miljona mārciņu. Cīrichieši tikai bēdājoties, ka jaunās operas un teātŗa celtnes neiederēšoties apkārtējo ēku stilā, un daži pat izteikuši pārdrošo domu, ka stila vienības dēļ vajadzētu celt arī jaunu ēku „Mākslas nama" (Kunsthaus) vietā. Acīm redzot, cīrichiešiem nav žēl naudas kultūras atbalstīšanai.

Mākslas namā ir plaša gleznu kollekcija, sākot ar impresionistiem un nobeidzot ar modernajiem Pikaso, Braka u. c. darbiem. Patlaban Cīrichē sarīkota izstāde — Skatuves (dekorāciju) glezniecība pēc 1945. gada; tanī bija aicinātas piedalīties arī citas valstis.

Cīriche ir Šveices vāciešu apdzīvotajā daļā. Kā redzams, šī nelielā pilsēta, kuŗai nav pat pusmiljona iedzīvotāju, dara daudz mākslas atbalstīšanai. Tāpat arī kaŗā izpostītās Vācijas izdevumi garīgajai kultūrai ir ļoti lieli. Ir tiešām jāapbrīno vācu tautas raksturs: tā grib un prot strādāt un radīt materiālas vērtības, bet augsti vērtē arī gara kultūru — nopietnu mākslu

Austra Augenberga

RICHARDA ŠTRAUSA 100 GADU DZIMŠANAS DIENAS ATCERE

Richards Štrauss dzimis 1864. g. 11. jūlijā Minchenē, un šogad visā pasaulē atzīmē šī tik iecienītā komponista 100. dzimšanas gada dienu.

Arī latviešiem, mūzikas un operas cienītājiem, šis vācu komponists ir labi pazīstams ar uzvedumiem mūsu Nacionālajā Operā („Rožu kavalieris", „Salome" u. c.).

Reti mūzikāli apdāvināts, Richards Štrauss jau 6 gadu vecumā saraksta savu pirmo kompoziciju — „Schneiderpolka", bet ģimnazista gados parādas atklātībā ar lielākiem darbiem — simfoniju un kvartetu. Visa viņa turpmākā dzīve, mūzikas darba laukā, ir nepārtrauktu panākumu un slavinājumu bagāta. Viņš ir galma kapelmeistars Memingenā, tad kapelmeistars Minchenes operā un 1908. gadā pāriet uz Berlīni pie galma operas par mzikas direktoru. Vēlākos gados R. Štrauss dzīvo mierīgi Garmišā, nododamies vienīgi kompozicijai.

Lielāki festivāli viņa godināšanai sarīkoti Minchenē, Berlīnē, Vīnē, Drēzdenē, Londonā un citur.

Skaņās Richards Štrauss pauž savas atziņas un uzskatus par cilvēka dzīvi, skaņās mēģina risināt mūžības idejas un dziļi filozofiskus jautājumus. Viņa darbi ir tik raksturīgi šai ziņā, ka mūzikālā pasaule uzskata viņu par skandari-filozofu. Šai nozīmē no R. Štrausa raksturīgākiem darbiem minami: „Zarathustra", „Nāve un apskaidrošana", „Varoņa dzīve", „Pūcesspieģelis" u. c. Tā, piemēram, „Nāvē un apskaidrošanā" klausītāji var izjust, ka cilvēks uz nāves gultas garā vēl pārdzīvo savas dzīves priekus un bēdas, cerības un vilšanos un ka nāve caur miesas iznīcību nāk kā atpestītāja un apskaidrotāja. „Zarathustrā daudz līdzības ar Nīčes pārcilvēku, te tēlota cilvēka psiche, dabas spēu varenība, mierinājums reliģijā un zinātne bezgalība.

Savas zemes gaitas Richards Štrauss beidzis 85 gadu vecumā un tā Kunga priekšā aicināts 1949. gada 8. septembrī, Garmiš-Partenkirchen'ā.

O. G.

MĀKSLINIEKS, DŽENTLMENIS UN SIRDS CILVĒKS

Ciemos pie tēlniecības vecmeistara profesora Burkarda Dzeņa.

IV

Kafija padzerta, cepumi nogaršoti. Runas pagriežas modeļu virzienā.

„Kādi bijuši jūsu interesantākie modeļi, ja tāds jautājums vietā?"

„Katrs pozētājs ir interesants, jo katrs taču ir pats savs oriģināls. Manuprāt, tēlniekam tas jāizveido, parādot ne tikai ārējo formu vien, kas arī ir ļoti svarīga, bet, iespēju robežās, arī iekšējo, t. i., dvēselisko noskaņu, garīgo noslieci . . . Protams, runājot par personībām, viena izceļas vairāk, otra mazāk. Raksturīgs šai ziņā bija pulkvedis Briedis. Veidoju viņu Pēterpilī, 1917. gadā, kad viņš tur, uzturējās kaŗa ievainojumu ārstēdams. Briedis ir vienīgais, ko esmu veidojis ar cepuri galvā, tas ir, viņam, ne man. Viņš tikai tā bija ar mieru pozēt."

„Vai tam būtu kāds sevišķs iemesls?"

„Varbūt. Cepure bija lodes cauršauta, bet tas jau nav svarīgi. Kaŗavīrs būdams, viņš gribēja kaŗavīra atveidu. Un cepure jau tur piederas. Briedis bija ļoti patīkams, mierīgs, sirsnīgs cilvēks, pie tam ļoti noteikts un precīzs. Reiz, kad tramvajnieku streika dēļ bija nācis kājām visai pilsētai cauri un ieradās pie manis dažas minūtes vēlāk nekā solījies, jutās par nokavējumu bezgala nelaimīgs un ilgi atvainojās. Varēja redzēt, ka viņš radis solījumus pildīt. Anna Brigadere, ja nemaldos, bija nervoza, pilnīgs pretstats Briedim, satraukta, steidzīga. Centās izmantot laiku, pozējot allaž lasīja. Vispārībās runājot, modeļi paši man nekad grūtības nav sagādājuši, modeļu otras puses gan kādreiz. Tā, veidojot kādu Latvijā labi pazīstamu sabiedrisku darbinieku, radās zināmas grūtības, jo viņa dzīvesbiedrei šķita, ka vaibsti iznāk par drūmiem. Viņas vīru vajagot smaidošāku. Bet tas kungs pavisam reti smaidīja, smaids nebija viņam raksturīgs, to viņš pats atzina. Tad nu izdarījām tā: kad kundze nāca skatīties, pavilku portretam lūpu kaktiņus uz augšu — „jā, nu ir gan mans vīrs..." Kad kundze aizgāja, viņas vīra lūpu kaktiņi atgriezās tur, kur es domāju, ka tiem jābūt. Modelis pats man pilnīgi pievienojās, teikdams, ka ar sieviešiem vajagot apieties tikai ar labu."

„Ko dara tēlnieks, ja tam jāveido portrets, bet modelis nav piedabūjams pozēt? Ulmanis nesot nevienam pozējis, bet izglītības ministrijas zālē, cik atceros, reiz stāvēja jūsu darināta Ulmaņa biste."

„Pagrūti jau tādās reizēs ir, bet kaut kā galā jātiek", meistars smaida. „Ja ne citādi, tad ar apkārtceļiem. Toreiz no izglītības ministrijas saņēmu pasūtinājumu Ulmaņa krūšu tēlam, bet bija zināms, ka viņš nevienam nepozē, teikdams, ka varēšot viņu portretēt, kad viņš nomiršot. Projekta ierosinātāji tad nu sagādāja man foto uzņēmumus, taču pilnīgi uz tiem vien palaisties negribēju. Tad labi draugi ielaidās uz mazu viltību — sarīkoja prezidentam pēcpusdienas kafiju un ielūdza manī arī. Ieņēmu tādu vietu, ka varu viņu labi novērot, bet prezidents jau bija ko manījis. Paskatījās manī vienreiz, otrreiz, tad jautāja: „Tam mākslinieka kungam laikam kaut kas ir aiz ādas. Ko viņš uz mani tā skatās?" Krūšu tēls tomēr izdevās labi. Vēlāk to izkalu marmorā."

Kad valodas pārmetās uz mākslas darba kritiku, profesors starp citu saka: „Kritiķi jau ir visādi: tādi, kas saprot, par ko runā, ar attiecīgu izglītību vai pieredzi, un tādi, kas savu spriedumu izsaka, pamatojoties uz personisku patiku vai nepatiku, bet kam dziļāka pamata vērtēšanai trūkst."

„Par kuŗu no saviem darbiem esat saņēmis vispatiesāko kritiku?"

(Nobeigums sekos)

22. augustā Toronto viesosies Losandželosas ceļojošais teātris ar M. Zīverta lugu Kurrpurrū. Izrāde notiks plkst. 7,30 vak. Sv. Andreja baznīcas zālē. Uzņēmumā Abigailes tēlotāja M. Ludeka un režisors A. Tīpāns, ko redzēsim Antija lomā.

Tālivaldis Ķiķauka

VĒL PAR FERDINANDU UN SIBILU

Anšlava Eglīša fantastiska spēle 1 cēlienos, autora režijā ar Veronikas Janelsiņas dekorācijām.

Vasarīgas piezīmes un novērojumi Hamiltonas Konservatorijas zālē, tās skatuvē un pagalmā, ieskaitot dažas Ferdinanda un Sibilas īpatnības un noklausītas ļaužu sarunas.

Pēc tam kad sāņu ailēs ienesa visus iespējamos krēslus, lai nosēdinātu vēlīnos ienācējus, pārpildītajā Hamiltonas konservatorijas zālē iezibsnījās ugunis, mēmi norādot Anšlava Eglīša fantastiskās spēles sākumu. Trešdienas vakara mijkrēšļa stunda bija piepulcējusi ne mazāk kā pāris simtu labi ģērbtu un saulē iedegušu tautiešu, kas kārām acīm un ausīm gaidīja atveŗamies priekškaru, lai ieraudzītu Veltu Tomu, Maiju Cukuri, Juŗi Ērgli, Māri Ubānu un arī to vīrunamziņi, kuŗa vārds programmā bija atzīmēts ar trim zvaigznītēm. Daži zinātāji čukstēja, ka šo lomu tēlošot kāds vēl nepazīstams aktieris, taču citi mināja, ka tas nebūšot neviens cits kā pats lugas autors — Anšlavs Eglītis.

Tā kā Toronto izrādei biļetes izpārdeva jau krietni laikus, daži veikli tautieši spēkratu īpašnieki, steigā saģērbās, ātri sasukājās un momentā pieslēdzās ceļojošam ansamblim to panākdami taisni laikā nākamajā pilsētā: ne par velti Hamiltonā uz ielām manīja torontiešus, no kuŗiem kāds summējja savu triumfu vienā teikumā:

„Man šo izrādi ir jāredz".

Ainas, gaismas, skaņas; aktieŗi pārvietojas, sabīdas kopā, atlec, tiecas, līkājās, kustības kļūst dvēselīgas, atkal norimst. Skatlogā manekens — lelle aiz stikla, kas brīžiem izzūd.

„Ferdinand! Pie manis tu vienmēr vari atgriezties. Es varu gaidīt, jo esmu lieta", atskan lelles — Veltas Tomas — Džūlijas — Annas Marijas Luīzes atvadu vārdi.

Izrāde beigusies. Ļaudis skatās, pierod pie uzgrieztās gaismas, valodas lēnām raisās, čala pieaug, sačukstas, dzird piezīmes, smiekli, atjautības un var sadzirdēt vārdus:

„Daudz vielas pārdomām".

„Tas Ferdinands taču ir garīgi pavisam slims".

„Elegantas dekorācijas un tērpi!

„Man to meiteni bija pārāk žēl, lai par viņu šmietos".

„Tā lelles runa man likās pārāk sentimentāla".

„Pārāk amerikāniska!

Sibilas lielā spriedelēšana, nevienu neietekmē, bet tikai palīdz pašai atbrīvoties".

„Tie taču ir mani nabaga bērni!" visubeidzot iesaucās kāda māte. „Padsmitnieku problēmas mani neskaŗ".

Vai bija kas pietrūcis, palicis nesaprasts? Vai Ferdinanda apsēstība un Sibilas aumaļojošās izdarības un praktiskums pazuda neskaidrības režģos? Vai tiešām skatītāji cerēja, ka kaut kur, kaut kādā veidā parādīsies kādi neredzēti putni, kuŗu lidojuma švīkas bija dzirdamas caūri visai lugai? Vai tiešām skatītāji jutās it kā vērotu ārzemju filmu, uz ekrāna, kuŗai apakšā nebija sarunu tulkojumu uzrakstu? Vai Ferdinandam un Sibilai tiešām nebija jebkādu latvisku vaibstu?

Gribot negribot jāatgriežas pie teātŗa spēles rituma, pie lugas kodola, kuŗā atrodam jaunus, mūsu teātŗa mākslā vēl neredzētus vaibstus. Zināmā veidā lugas varonis nav ne Ferdinands, ne Sibila, ne arī lelle Džūlija: varonis lugā ir **luga pati.**

Franču teātŗa kritiķis Arto (Artaud)) par moderno teātŗi saka, ka tajā neatrisina sociālas vai psīcholoģiskas mīklas un skatuve nekļūst par lielu pārdzīvojumu kaujas lauku. Skatītājs redz jaunas īstenības un atsedzas lietas, kuŗas parasti paliek apslēptas lielajā tapšanas, augšanas un pārveidošanās procesā. Teātris ir pietuvojies skatītājam, kas top ievests skatuves priekšpānā un tuvi raudzīdamies uz visnotaļ ikdienišķām lietām, kustībām un cilvēkiem, viņš tur saredz sevi pašu. Šis moments, sevis ieraudzīšana un atklāšana, neļauj skatītājam palikt novērotāja lomā, bet no jauna atgādina, ka mēs neesam brīvi. Debesis vēl arvien var nokrist uz mūsu galvām.

Tas nenozīmē, ka teātris, Mārtiņa Zīverta vārdiem — „cilvēces šķīstīšanās kalns", būtu nobrucis un sadrumstalojies. Nebūt nē, bet mēs esam šā kalna **iekšienē**. Arī šī ir zināma veida illūzija, gaismu, skaņu un kustību burvība, kas ielaužas mūsu prāta apsvērumos un ar tiem spēlējas. Mums ir šajā spēlē jāienāk mazliet nevainīgiem, ar bērna dvēseli, attīrītiem no ikdienas gružiem un jāļaujas, lai fantastiskā spēle mūs ieaijātu. Izklausās bērnišķīgi, jūs teiksit. Varbūt. Taču te parādās modernā cilvēka nevarība lietas redzēt un saprast tieši, skaidri un koncentrēti. Jaunā luga mūs pietuvina lietām par jaunu: sastingusī lelle — manekens ir kas vairāk — viņa ir Marija Luīze no Vīnes, neatvairāma pagātne, pilna solījumu un uzmudinājumu, seko Ferdinanda un Sibilas gaitām, tos novēro un atgādina, ka pasaulē īstenība stāv uz vietas. Ferdinands, sapņotājs un fantasts, zin, ka lellei ir dvēsele — viņa ir skaistāka par cilvēkiem un raugās tiem pāri, un katram, kas šo lelli — pagātni saprot un saredz, top dzirdama zvārgulīšu skaņa, kas lellei atlidojusi līdzi no tām dienām, kad tā stāvēja skatlogā Rīgā. Un kad zālē par jaunu atskan tālas, it kā dzirdētas un pazīstamas zvārgulīšu skaņas, tās dzird ikviens, izņemot Ferdinandu. Tā ir šī jaunā zēna traģēdija — viņš Latviju nekad nav redzējis, lai gan to nojauš sev līdzās, visapkārt, par to stāsta, un liecina Džūlija, un viņas ikkatram vārdam Ferdinands svēti tic. Tā vajadzētu ticēt katram, kas vēlētos tikt apņemts ar Latvijas elpu, bet vai tas ir iespējams? Te var izlīdzēties tikai ar fantaziju, to Ferdinands labi sajūt un saka, ka cilvēks bez fantazijas ir necilvēks.

Džūlija ir tēls, ko Ferdinands pazina jau pirms dzimšanas, tā ir viņa bāka, viņa vienīgā īstenība, ar kuŗu saistās Francijas revolūcijas vēsture ar Mariju Antuaneti. Tur ir arī viņa nelaimīgā bērnība ne īsti latviska, ne arī amerikāniska, un šajā nezināmā lelle viņam kļūst viss. Viņš apsolās, ka nāks katru dienu, taču Džūlija tam netic: „Tu aiziesi ar Sibilu", viņa brīdina kā Delfu pareģe. Pagātne, tagadne viss sabīdās kopā un kļūst fragmentārs, taču Džūlija stāv pāri visam, viņa redz cauri Ferdinandam, to aicina un brīdina, jo viņš **TUR** nebija **TOREIZ**. Ne Rīgā, ne pie Nekāras, ne arī Vīnē — tam visam pāri ir sakritušas sniega pūkas. Tā ir vēsture.—Tev, Lāčplēsi, Spīdola palīgā ies! —Tev, Ferdinand, Sibila palīgā ies! Vārdu burvība. Par jaunu savijas mistiskais un reālais. Sibilla atgādina, ka mūs apņem tagadne — mums gribas ēst, dejot, mēs gribam kļūt ievērojami, panākumiem bagāti, lepni, un mēs vēlamies, lai mūs mīlētu.

It kā nojauzdama lelles Džūlijas neatvairāmo spēku, Sibila pavēl Ferdinandam: „Liec atpakaļ šo sievieti". Taču arī te parādās, ka praktiskā Sibila ir sākusi ticēt, ka lelle ir kas vairāk. To var saprast, jo manekēns jau nevar atņemt viņai tās Ferdinandu.

Laiks stāv uz vietas un Kalniņš — Hilmanis, tirgonis un drēbnieks no Rīgas, par jaunu aizvien konstatē, ka pulkstenis ir atkal pusdivpadsmit. Arī viņš ir sastindzis savā laikā, un vietu maiņa to nav ietekmējusi. Tāds viņš tur līkājas, par jaunu pārģērbj savu modeli — manekēnu kā paklausīgs kalps un veclaicīgs bruņinieks. Namzinis ar lampām uz muguras vairs Džūliju nepazīst, jo tas ir jau pārāk tālu nonācis savā vienatnē, un viņam lelle ir vairs tikai viņa atmiņā, taču maģisku spēku vilkts arī viņš uzturas lelles tuvumā, to pats neredzēdams. Traģiska mūsu vecākās paaudzes īstenība trimdā! Apkārtējās ainas vairs cilvēks — bēglis neredz, jo dzīvo tikai pagātnē. Tāds viņš ir pilnīgs pretstats Sibilai, kas dzīvo tikai tagadnē.

Nav brīnums, ka luga neseko parastajam konfliktu kāpinājumam, kur beigas parasti izpaužas kādā pārsteigumā, kaujā, zaudējumā vai uzvarā. To rādīt nav bijis Anšlava Eglīša nolūks. Viņš ir īstenību un patiesību atsedzis lēnām un pamazām kā mizodams sīpolu — kārtu pēc kārtas, neļaudams šai darbībai noklīst blakus ceļos.

Tāpēc arī luga sākas gausi un ļauj skatītājam pietuvināties, uznākt uz skatuves un tuvumā apskatīt lelli — Džūliju — raugi, tur jau viņa stāv nepakustēdamās. Ir grūti uzminēt, kurp viņa skatās.

Pati luga ar visu teiksmainību, mistisko vieglumu un surdīnēti maigo skaņu fonu sakopojas kā kāda pagātnes un tagadnes vīzija — un paceļas pāri ikdienai ar visu to, kā mēs skatāmies uz ikdienišķām lietām un cilvēkiem.

Taču tiem, kas vēlas skatīties dziļāk un tuvāk atklājas jaunas ainas un brīnumi.

Pēc tam, kad jau pazudis pēdējais skatītājs, pazuduši aktieŗi, nodzisušas krāsainās skatuves gaismas, pie dekorācijām, dziļi skatuves dibenā, sliecas un darbojas kāds stāvs. Tas ir pats lugas autors, šajā gadījumā meistars, kas ierastām kustībām atrauj mezglus, atgriež skrūves, pārvērš smagās kolonnas par četrstūrainām plāksnēm, atkabina saišķus, saloka skatlogus, izņem spīlītes, saplacina sienas, sarullē audumus un pēc brīža ir pazudusi vesela iela ar skaisto un grezno kollonādi, kuŗā plaiksnījās skatlogu rinda.

Ir pat neticami, ka visas milzīgās dekorācijas saplok nelielā sainī, kas ūdeni necaurlaidošas plastikas apsiets pārvietojas uz spēkratu jumta un ir jau gatavs nākamajai izrādei. Pat muitniekiem pie robežas nevarētu ienākt prātā, ka šajā sainī ir vesela iela ar modes namu un skatlogiem, jo ir iespaids, ka ceļo kāds teltotājs ar prasīgu sievu, kuŗai līdzi kādi divdesmit balles tērpi.

Šo saini no jauna izjauks un pēc tam atkal uz mata tādā pašā veidā saliks kopā vēl četrpadsmit reizes, iekams Pacifika Palisādu Drāmatiskā kopa atgriezīsies atpakaļ savā izejas punktā pie Klusā okeāna.

Gaidīsim citu gadu un citu lugu.

Izrāde nu jau sen ir beigusies, un pagājušas ir vairākas dienas. Bet Ferdinanda tēls atgriežas par jaunu un aicina atpakaļ. Ferdinandam vajaga Spīdolu palīgā, jo citādi viņš pazudīs ņirbošajā kustībā un trauksmē. Ar autora vārdiem „Līgavu medniekos" — „īstu vīru pazīst ne tikai no tā, kā viņš cīnās un ar ko viņš cīnās, bet vēl vairāk no tā, par ko viņš cīnās! Vēro, vai nekaŗo par sevi vien". Ferdinandam jāatrod sava vieta uz zemes, viņam ir jāatrod pašam sevi un šajā putenī viņam palīdzēt nespēj neviens. Skaistā lelle Džūlija ir viņu sagūstījusi uz visiem laikiem. Ja viņš vairs nespēj un nevar atgriezties pie cilvēkiem, viņam būs jāatgriežas pie lietām. Mums šodien ir daudz Sibilu. Kaut būtu arī viens Ferdinands.

Latvieši Kanādā

TORONTO

Laikraksta galvenais informātors R. Norītis, 135 Laird Dr., Toronto 17, Ont., tālr. 421-6074.

DARBA TALKAS LATVIEŠU NAMĀ

notiek otrdienas un ceturtdienas vakaros, pieteikšanās uz vietas, vai pie R. Skujiņa RO 7-9964, vai A. Stikuta HU 1-0431.

● DV Toronto nodaļas biedri aicināti aktīvi piedalīties šaušanas meistarsacīkstēs 15. augustā Bērzainē. Sacensību sākums pl. 1 p. p. Sacīkstēs aicināti piedalīties arī skauti jaunatnes klasē. Sagaida arī vanadžu aktīvu līdzdalību. Ar Mednieku un makšķernieku kluba vadības laipnu atļauju interesenti var izmantot treniņiem Bērzaines šautuvi. Var izmantot arī nodaļas šauteni, kas pieprasāma K. Deklavam, DV namā vakaros, pēc plkst. 6 (tel. EM 6-0101), vai pie R. Strazdiņa (tel. 364-0753), pie viņa arī izdarāmi pieteikumi par piedalīšanos sacīkstēs vai sacīkšu dienā līdz plkst. 1 p. p. uz vietas.

● Kanadas latviešu gaidu un skautu jendu vadība, gandarīta par latviešu sabiedrības lielo atsaucību gaidu un skautu 13. lielās nometnes „Greizie rati" noorganizēšanā, ar īpašu pateicību tencina DV Kanadas valdi (katrai jendai ziedoti $ 100,-), DV Toronto, Hamiltonas un Londonas nodaļas, Kanadas DV apgādu, laikrakstu Latvija Amerikā redakciju, Tronto latviešu katoļu draudzi, māc. Ed. Ķerģi, O. Zeru, A. Aukmani, Bērziņa ģimeni un Dauguļa būvuzņēmuma sabiedrību Londonā, K. Grasmani, Vāgnera un Treigutu ģimenes Toronto, ASV latviešu skautu jendas pr-ku vad. A. Artmani, rakstnieci Birutu Senkēviču, nometnes vietas „Happy Hills" līdzīpašniekus S. Vasarāju, E. Ešentāli un K. Taškānu, par ziedotiem līdzekļiem balvu iegādei un atsaucību nometnes pasākuma atbalstīšanā un ikvienu, kas sekmējis nometnes labo izdošanos.

● Bērnu svētki Sidrabenē notiks svētdien, 26. jūlijā. Svētku sākums plkst. 10 rītā ar dievkalpojumu Sidrabenes brīvdabas baznīcā. Sekos parādes gājiens un bērnu priekšnesumi. Nodarbības pa novietnēm un spēļu sacensības. Bērnu svētkos ieradīsies ciemos arī nometņotāji no Saulaines.

● Mūžībā aizsaukto Toronto mūziķi Albertu Kandervski pēdējā gaitā no Turner & Proter bēru nama uz Jorkas latviešu kapiem pag. sestdien izvadīja māc. A. Čops. Kapos spēlēja E. Slaucītāja orķestris. Nelaiķis bija minētā orķestra dalībnieks. No Siguldas 7. kājnieku pulka ardievas teica kapt. O. Briedītis. Bija daudz pavadītāju un ziedu.

Māc. A. Čops Sv. Andreja baznīcā salaulājis Ināru Gravu un Gunti Ezeru. Foto A. Jānītis.

● No šīs zemes gaitām 16. jūlijā uz mūžu šķīries Mārtiņš Zemmers, 84 gadu vecumā. Dzimtenē viņš dzīvojis Stalbes pagastā. Ieradies Kanadā no dzimtenes kopā ar dzīvesbiedri tikai pirms 4 gadiem pie meitas Irmas un znota Kārļa Gregora. Pēc aizgājēja skumst viņa dzīvesbiedre Līze, meita, znots un 2 mazbērni, brālis un pārējie radi Kanadā, ASV un Latvijā. Nelaiķi pēdējā gaitā izvadīja 20. jūlijā māc. A. Čops.

● Māc. A. Briedis kristījis Tomu Pēteri Spalviņu, Kārļa un Lidijas dēliņu.

● Māc. A. Čops kristījis Anitu Maiju Arāju, Arvida un Grietiņas meitiņu.

● Satiksmes nelaimē pie Orandžvilles cietušais Otomārs Lins vēl ārstējas St. Johns slimnīcā. Viņam, kāpjot no autobusa, uzdrāzās automašīna un vārīgi ievainoja locekļus. Slimnieks cer nākamā mēnesī slimnīcu atstāt.

Tai pašā slimnīcā vairākus mēnešus ārstējas arī tenisists Rūdolfs Ceinovskis, kas februārī slēpējot, vārīgi lauza kāju.

No kritiena uz kāpnēm savainojuma sekas šeit ārstēja arī veclatvietis Kārlis Vītiņš. Viņi slimnīcu jau atstājuši un veseļojas mājās.

Šajās dienās pie O. Lina, kurš ir arī DV organizācijas biedrs, bija ieradies apciemojumā DV Toronto nod. pārstāvis O. Kļavenieks un pasniedza nodaļas velti. Tāpat viņš apciemoja un DV velti nodeva bij. cīnītājam un Dainas koŗa valdes loc. Ernestam Krastiņam, kurš veseļojas Toronto TB slimnīcā Vestonā.

Tai pašā slimnīcā veselību uzlabo arī veclatvietis Pēteris Straupe un cer tuvākās nedēļās doties mājup, bet Zinaidai Ekšteinai, kas šeit ārstējas kopš maija mēneša, nāksies slimnīcā pavadīt vēl vairākus mēnešus. Viņas apciemja DV Toronto nodaļas aprūpes daļas vad. A. Akmens, nododot arī nodaļas velti.

O. K.

● Toronto latviešu mednieku un makšķernieku kluba internajās šaušanas sacīkstēs 18. jūlijā Bērzainē piedalījās kupls skaits dalībnieku.

A. grupā (50 māla baloži), piedaloties 10 šāvējiem, ceļojošo kluba kausu pirmoreiz izcīnīja J. Atkauķis, sašaujot 48 baložus. Tālākās vietās A. Tropiņš (45) un K. Šverns (44). B. grupā (25 baloži) sacentās 8 šāvēji, no kuriem labākos panākumus guva J. Zujevs 21), H. Leitis (20), G. Grosbergs (17).

Šaušanas sacensībā ar priekšādošanu (25) no 12 šāvējiem pirmajā vietā izvirzījās H. Leitis (21), seko J. Muskats (20) un A. Tropiņš (19).

Dubultbaložu šaušanā 24) pirmo vietu izcīnīja K. Krieviņš (9—20), seko K. Šverns (7—18), A. Tropiņš (6—18).

A. grupā — 22 kalibra šautene — uzvaras lauri šoreiz tika H. Leitim, iegūstot 138 punktus no iespējamiem 150. Nākošajās vietās K. Krieviņš (135) un A. Āboliņš (132). B. grupā — 22 kalibra šautene — pirmajā vietā izvirzījās A. Tropiņš (120), seko A. Ints (114) un A. Ķeksis (108).

Jauniešu grupā — 22 kalibra šautene: D. Marsons 12 gadi) izcīnīja 92 punktus no iespējamiem 100 p. Tālākās vietās: T. Āboliņa (12 g. v. meitene) 92 p., A. Leitis (10 g.) — 89 p., A. Āboliņš (7 g.) — 88 p. Jaunākais šāvējs saņēma J. Zālīša dāvāto pārsteiguma balvu.

● Mednieku un makšķernieku kluba īpašumā Bērzainē sestdien, 8. augustā, notiks šaušanas sacīkstes, piedaloties visiem trim — Toronto, Hamiltonas un Sv. Katarīnes Mednieku un makšķernieku klubiem. Sacīkšu vadība sagaida kuplu dalībnieku skaitu. Sacīkšu dalībnieki un pārējie Bērzaines ciemiņi varēs iepazīties ar Bērzaines modernizēto peldētavu, kas tai dienā tiks nodota publikas lietošanā. Vakarā Bērzainē būs šaušanas sacīkšu balle. Spēlēs latviešu deju orķestris no Galtas, E. Zakuļa vadībā. Balles laikā notiks arī loterijas mantu izloze.

Māc. A. Čops Sv. Andreja baznīcā salaulājis Valdu Rozi un Miervaldi Vitālu.

Foto A. Jānītis

PATEICĪBA

Vissirsnīgāko pateicību izsakām visiem draugiem un pazīstamiem, kas piedalījās mūsu mīļā aizgājēja ALBERTA KANDEROVSKA izvadīšanā uz pēdējo dusu š. g. 18. jūlijā. Sevišķa pateicība māc. A. Čopa kungam par izjustiem vārdiem, latviešu tauru orķestra dalībniekiem, Slaucītāja kungam un 7. Siguldas kājnieku pulka piemiņas fonda dalībniekiem.

Sieva un bērni.

DV Druvas nodaļas bullis aizceļo uz Toronto

DV Druvas nodaļas rīkotāji raibajā vakarā 18. jūlijā Orandžvilles mednieku un makšķernieku kluba telpās piemērotus un interesantus priekšnesumus sniedza DV teātŗa dalībnieki: Inta un Rūdolfs Purvi, Anna Briede un Ansis Semenovs. Par kafijas galdu un atspirdzinājumiem bija rūpējušās vietējās vanadzes.

Kaut gan sarīkojums iekrita ļoti karstā un arī atvaļinājuma laikā, tas tomēr bija spējis ieinteresēt prāvu ciemiņu skaitu no Happy Hill, Bramptonas un Toronto.

Apmeklētāju vidū bija Bramptonas nod. priekšsēdis E. Ronis, DV KV locekļi A. Kvēps, Ž. Bukovskis, goda tiesas pr-dis P. Rudzītis, vanadžu pārstāve M. Jonāne u. c.

Vakara svarīgākais notikums bija buļļa izloze. Pavisam bija pārdotas 655 biļetes. Ložu ratu grieza Roņa kundze no Bramptonas, bet laimīgo lozi vilka DV teātŗa dalībniece Inta Purva Lielais laimests krita torontietim F. Liepam uz lozi Nr. 021, ko pārdevusi M. Jonāne.

Dziesmās un dejās sarīkojums ieilga tālu pāri paredzētajam laikam.

LABOJUMS

Mūsu laikraksta 59. numurā Toronto Austrumu draudzes iesvētes uzņēmuma paraksta 1. rindā ieviesusies iespiedumkļūda. Jālasa: „Jauniešu iesvēte Austrumu ev. lut. draudzē Toronto. Māc. A. Bredis iesvētījis: Sabīni Berķi..."

ŽANETE VILNE

sekmīgi beigusi Sēra Džordža Viljama universitāti Montreālā un ieguvusi B. Sc. gradu. Pēdējo gadu čaklā tautiete parallēli studijām pelnījās universitātes laborātorijā, kur pastāvīgā darbā sāks strādāt šajā rudenī.

KLAU, KLAU, SAULAINĒ KLUSS...

Jauki izskanēja bērnu Vasaras nometnei veltītā dziesma pie nomenes ugunskura pag. sestdienas vakarā Saulainē. Vakara programmu vadīja nometnes vad. M. Lorbergs ar ugunskura stāstu par pelēko akmeni. Sestdienā sagaidīja arī jaunus nometņotājus no tālām vietām.

Iespaidīgs bija svētdienas rītā svētbrīdis pie Kritušo karavīru piemiņas zīmes. To ievadīja Latvijas karoga uzvilkšana mastā un Latvijas himna. Tā tas būšot turpmāk visos nometnes svētbrīžos pie piemiņas zīmes. Bērnu balsis vijās ar pieaugušo balsīm, dziedot korāli „Teici to Kungu, pār tevi viņš svētību bēris" . . . Svētbrīdi vadīja M. Lorbergs.

Vēlāk pārrunās ar M. Lorbergu izdevās tuvāk uzzināt paredzēto Bērnu svētku programmu. Izrādās, ka Saulaines nometnes bērni saviem svētkiem gatavojas jau it rosīgi. Kā zināms, tie notiks 2. augustā, bet nākošajā dienā paredzētas dažādas sporta sacensības. Svētkus ievadīs filmu izrāde piektdien, 31. jūlija vakarā. Sestdiena paredzēta svētku programmas mēģinājumiem, bet vakarā būšot balle pieaugušiem jaunajā deju laukumā pie latviešu orķestŗa skaņām E. Zakuļa vadībā. Šis orķestris spēlēšot arī Bērnu svētkos. Māc. A. Lūsis vakarā vadīs arī ugunskuru, un tā programmā paredzēta tema par latviešu ābeci, jo šogad aizrit 200 gadu kopš pirmās Vecā Stendera ābeces iznākšanas.

Runājot par nometnes nodarbības programmu, M. Lorbergs, kurš pazīstams kā dedzīgs YMCAs darbinieks un Vāczemes nometņu laikā arī kā rosīgs mazskautu vadītājs, norāda, ka galvenā vērība tiek veltīta āra sporta spēlēm, peldēšanai un dziedāšanai. Katru piektdienas vakaru notiekot filmu izrādes, kuŗas piemērotas bērniem. Ik sestdienas vakarus ir ugunskuri, un nākotnē tāds paredzēts arī ar tautas dziesmu sacensībām.

Nometnē nav atļauts lasīt komikus, tur ierodoties, tie jānodod vadītājam, kas, bērniem nometni atstājot, tos atdod pēc piederības. Katru svētdienas rītu ir dievkalpojumi vai svētbrīži, kurus vada māc. A. Lūsis vai nometnes vadītājs. Tāpat arī ikdienas nodarbības tiek ievadītas ar svētbrīžiem.

Iepriecina vecāku atsaucība un atbalsts nometnes vadības darbā. Ir gan atsevišķi gadījumi, kad vecāki, ierodoties apciemot savus mīluļus, mēdz ar tiem sarunāties angļu mēlē.

Bērnu vecāki izraudzījuši arī savus pārstāvjus Saulaines pārvaldē, un tur darbojas A. Gaiķis un Elm. Puķīte. Pēdējais bērnus apmāca arī sporta mākās. Ploriņu ģimene nometnei dāvājusi mazkalibra šauteni.

Bērnu svētkos šogad atkal viesosies bērni no Sidrabenes nometnes, nākošajā dienā piedaloties arī sporta spēļu sacensībās. Un viena no sīvākajām un interesantākajām vienmēr ir tradicionālā volejbola sacensība abu nometņu komandu starpā. Saulaines bērni savukārt būs ciemiņi Sidrabenes nometnes Bērnu svētkos 26. jūlijā, sacenšoties sporta spēlēs 16. Augustā Sidrabenē.

Saulainē nometņo ap 90 bērnu ar vadītājiem, kas ir lielāks skaits nekā iepriekšējā gadā. Nometnes vietas visas ir aizpildītas un bez iepriekšējas sazināšanās nemaz nav iespējams jaunus nometņotājus uzņemt.

Par nometnes vadītājiem darbojas Modris un Irmgarde Lorbergi. Zēnu grupu vadītāji ir J. Lūsis, A. Zvirgzdiņš un H. Gaiķis. Meitenēm — Elga Ozoliņa un Baiba Lorberga. Mazo bērnu nometni vada Renāte Pogule. Palīgvadītāji A. Rēvalds un H. Bērziņš no Detroitas, Maija Mikelsone un Inese Krastiņa.

Nometni slēgs 29. augustā ar tradicionālo lāpu gājienu un ugunskuru. Tad sagaida ciemos ierodamies arī iepriekšējo gadu nometņotājus ar vadītājiem.

Saulaines birztalas ar upes ūdeņiem ir jauka vieta bērnu vasaras atpūtai — ārā no pilsētas tveices. Veselīgais gaiss un labās peldēšanas iespējas veicina bērnu veiklību un labsajūtu.

O. K.

Vasaras atpūta Sidrabenē.

Meklē

VENJAMIŅU GERBAČEVSKI, kas apprecējies un 1947.—8. gadā izceļojis no Anglijas uz Kanadu.

Viņa pēdējā adrese Anglijā: 43 Achilles Rd., NW. 6, London.

Meklē brālēns Nils Goldmans Anglijā. Wood's Orchard, Burley Street nv. Ringwood, Hampshire, England.

NEDĒĻAS PIEZĪMES

Modernam technikas uzplaukumam seko arī savas ēnas, kas tagad izpaužas arī Toronto trīs laikrakstu spiestuvju darbinieku streikā. Ieilgstošā streika galvenais iemesls ir tas, ka izdevēji paredzējuši daļu no salikšanas darbiem veikt ar jaunām IBM automatiskām mašīnām, kas nozīmētu pakāpenisku līdzšinējo burtliču skaita samazināšanu. Tas izraisīja arodbiedrību pretestību un strīdu. Uz to abas puses gatavojušās jau ilgāku laiku, un tā līdzšinējie laikraksti gan turpina iznākšanu, kaut arī sašaurinātā veidā un ar jūtami noslīdējušu kvalitāti. Par to savukārt sašutuši lasītāji, kuŗu skaits krītas ar katru dienu, ko tieši vēlās panākt streikotāji ar saukļiem plakātos un atsevišķā izdevumā. Pakāpeniski streikotājus atbalsta arī citas radniecīgas arodbiedrības un ja izdosies panākt piem. transporta un vajadzīgo materiālu piegādi, tad vienā dienā laikrakstu iznākšana var pilnīgi apstātes. Pašreizējās sarunas uzrāda gan zināmu progresu, taču tomēr pagaidām vēl nepietiekošais izdevēju tā saucamais mūža darba piedāvājums; pēc arodbiedrības ieskatiem ir acu apmānīšana, jo blakus noteikumi paredz vairākas priekšrocības izdevējiem. Pēdējie savukārt cenšās savu labo gribu izskaidrot gan laikrakstos, gan arī radio un televīzijas raidījumos. Šis streiks un tā iznākums rada vispārēju interesi tādēl, ka tuvākā vai tālākā nākotnē līdzīgas ainas var atkārtoties arī citās nozarēs. Modernām mašīnām ir nenoliedzama nozīme produkcijā, bet reizē tās ir arī nopietns drauds cilvēku darba spēkam, it sevišķi zemēs, kas vienmēr saskarās ar bezdarba problēmu.

● Lai nu vēl kāds saka, ka pravietis savās mājās netiek cienīts. Šī ieskata aplamību pierādīja nesenā Ferdinands un Sibila izrāde, pēc kuras mūsu dzejniece Velta Toma saņēma vislielāko ziedu klēpi. Protams — pelnīti, un tādēļ novēlēsim izturību turnejas atlikušā daļā, pēc kuras sagaidīsim dzejnieci atgriežamies Toronto kā talantīgu mākslinieci. Gribējās gan redzēt arī Veroniku Janelsiņu ar ziediem rokās, par skaistajām dekorācijām, kas tiešām iepriecināja. Citādi par izrādi esmu pilnīgi vienās domās ar pārējiem skatītājiem.

● Domājot par pašu māju „praviešiem", nevilus ienāca prātā Dziesmu svētku komitejas lēmums attiecībā par teātŗa izrādi, kas nākošos svētkos izpaliks. Toronto ir aktīvs un spējīgs latviešu centrs, ne tikai sabiedriski nacionālā, bet arī kultūrālā ziņā, ko varam attiecināt arī uz teātŗi. Lai gan trūkst, varbūt, spožas zvaigznes, bet mums ir vesela rinda atzīstami labu aktieŗu un izvēloties atbilstošu lugu, sniegums nebūtu zemāks kā iepriekšējos Dziesmu svētkos. Visām lietām ir divas puses. Un es domāju, ka Toronto teātrinieku saimes puse nebūt nav tik tumša, lai tai nogieztu muguru un izrakstītu nabadzības apliecību.

● Latviešu sarīkojumos bērniem un studentiem bieži vien paredzēta brīva ieeja vai arī puscena. Cik tas plaši saprotams jēdziens, pierāda kāds gadījums, kur kāds tautietis piecdesmitos gados ar savu tēvu ieradies pie kases un lūdzis vienu biļeti pieaugušiem un venu bērnam. Kad par to izbrīnā radusies domu izmaiņa, tautietis sašutumā aizrādījis, ka viņš taču esot sava tēva bērns un paziņojumā skaidri teikts, ka bērniem puscenas. Ko tu teiksi, gudram gudra nelaime.

● Šinīs dienās satiekoties ar draugiem un paziņām, viens no pirmajiem jautājumiem ir: „Nu, kā tev ar atvaļinājumu? Vai jau aizvadīts, jeb vēl vadāms?"

Mana atbilde: „Pašreiz uzsāku savas „suņu dienas"! Tādēļ noliekot visus darba rīkus uz pāris nedēļām, arī spalvu ieskaitot teikšu — patīkamu atpūtu visiem, kas to pašreiz bauda vai baudīs!

R. Norītis

ĢENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. 927-5661.
1130 BAY ST.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION LIMITED
Izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem atklātas māju hipotēkas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā.
27 BLOOR ST., E. TORONTO,
TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai no plkst. 12—8 vakarā.
Sestdienās — no 15. jūnija līdz 15. septembrim birojs slēgts.

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

GERDA SEBRE

beigusi Toronto universitāti ar BA gradu angļu literātūrā. Viņa turpinās studijas tajā pašā universitātē. Ir korporācijas Gundega locekle.

LONDONA, ONT.

● Londonas latviešu ev. - lut. draudzē mācītājs J. Prauliņš iesvētījis Rutu Maiju Laviņu, Dailu Sprici un Muditi Sprici.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

26 jūlijā — Bērnu svētki Sidrabenē.

1. augustā — plkst. 8 vakarā Rudzpuķu balle Mežciemā.

15. augustā, plkst. 1 pp. — DV Toronto nod. šaušanas meistarsacīkstes ar sekojošu biedru vakaru — Bērzainē.

22. augustā — plkst. 7,30 Sv. Andreja baznīcas zālē Losandželosas ceļojošā teātŗa izrāde Kurrpurrū, Anša Tipāna iestudējums.

5. septembrī — Kanadas DV meistarsacīkstes šaušanā, sporta spēles un zaļumballe — Toronto latv. medn. un makšķernieku lauku īpašumā Bērzainē.

5. septembrī — plkst. 8 vak. Kanadas latviešu katoļu apvienības 15 gadu jubilejas balle Kolumbus zālē, 582 Sherbourne ielā.

6. septembrī — plkst. 5 p.p. Antoniņas Vaivodes koncerts Sv. Miķeļa katedrāles mūzikas hallē. Rīko Kanadas latviešu katoļu apvienība.

8. oktobrī — plkst. 8,30 vakarā Normas Auziņas (vijole) un Ronalda Leonarda (čello) koncerts Unitāriešu baznīcas zālē. Koncertapv. sarīkojums.

23. oktobrī — inženieŗu balle Park Plaza hotelī, sākums pl. 7,30 vakarā.

24. oktobrī — plkst. 7,30 vakarā vīru koŗa Junda koncerts Parkdale Collegiate zālē. DV nod. sarīkojums.

No 31. oktobŗa — 7. novembrim Margaritas Kovaļevskas gleznu izstāde DV namā, 123 Huron ielā.

5. novembrī — plkst. 8,30 vakarā Valijas Melliņas (mecosoprāns) un Verenas Stelpas - Dambrānes (klavieres) koncerts Unitāriešu baznīcas zālē. Koncertapvienības sarīkojums.

7. novembrī — plkst. 7,30 vakarā TLB rīko Mārtiņu balli Toronto Latviešu nama zālē.

14. novembrī — plkst. 7 vakarā Lāčplēšu dienas atceres akts, Toronto latviešu nama zālē, 491 College ielā. Plkst. 8 vakarā — Mārtiņu balle.

14. novembrī — plkst. 7.30 vak. Mārtiņu balle Toronto latviešu nama zālē, 491 College ielā, DV Toronto nod. sarīkojums.

NIAGARA

25. un 26. jūlijā — 11. Jaunatnes un Draudzības dienas Niagarā.

SV. KATARĪNES

12. septembrī — plkst. 7.30 Atlanta kluba telpās St. Cath. M. M. kluba balle.

Dzīve Savienotās Valstīs

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto, tel. 927-5661.
1130 BAY ST.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 16

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

TORONTO
LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO)
CREDIT UNION LIMITED
izdara visas parastās banku operācijās. Izsniedz aizdevumus un maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem uz ķīlātas māju hipotēkas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā.
27 BLOOR ST., E. TORONTO,
TEL. 924-2775,
no pirmdienas līdz piektdienai no plkst. 12—8 vakarā.
Sestdienās — no 15. jūnija līdz 15. septembrim birojs slēgts.

ANDREJSONS
APDROŠINA.
HI 7-4323

GERDA SEBRE
...gusi Toronto universitāti ar ... gradu angļu literātūrā. Viņa ...pinās studijas tajā pašā universitātē. Ir korporācijas Gundega locekle.

LONDONA, ONT.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē mācītājs J. Prauliņš ie... tijis Rutu Maiju Laviņu, ...lu Sprici un Muditi Sprici.

KALENDĀRS

...ark Plaza hotelī, sākums pl. ...30 vakarā.

... oktobrī — plkst. 7,30 vakarā ...iru koŗa Junda koncerts ...rkdale Collegiate zālē. DV ...od. sarīkojums.

...31. oktobra — 7. novembrim ...Margaritas Kovaļevskas gleznu ...stāde DV namā, 123 Huron ...

...novembrī — plkst. 8,30 vakarā ...Valijas Melliņas (mecosoprāns) ...n Verenas Steipas - Dambrā... (klavieres) koncerts Unitā... ...s baznīcas zālē. Koncertap... ...bas sarīkojums.

...novembrī — plkst. 7,30 vakarā ...TLB rīko Mārtiņu balli Toron... Latviešu nama zālē.

...novembrī — plkst. 7 vakarā ...āčplēšu dienas atceres akts, ...oronto latviešu nama zālē, 491 College ielā. Plkst. 8 vakarā — Mārtiņu balle.

...novembrī — plkst. 7.30 vak. Mārtiņu balle Toronto latviešu nama zālē, 491 College ielā, DV Toronto nod. sarīkojums.

NIAGARA

...un 26. jūlijā — 11. Jaunatnes ... Draudzības dienas Niagarā.

SV. KATARINES

...septembrī — plkst. 7,30 Al... ...nta zālē telpās St. Cath. M. ... kluba balle.

LATVISKĀ PASAULE INDIĀNAPOLĒ

Indiānapole maz, atšķiras no citām amerikāņu pilsētām, tikai centrā ir liels piemineklis kaŗā kritušajiem, puķes un koki. Iedzīvotāji ir dažādas izcelsmes, skaitā ap 476 000; no tiem 1500 latviešu. Latvieši ceļ namus un baznīcas, ir nodibinātas biedrības, kas pulcē saiedriskos cilvēkus, bet lielākā daļa dzīvo savu kluso dzīvīti. Notiek sarīkojumi, sapulces, jautrie dejas un sadzīves vakari, svin dzimšanas un vārda dienas un citas ievērojamas jubilejas, lietojot kādu stiprāku lāsīti, strīdēdamies vai runādami par politiku vai stāstot kaŗa varoņdarbus Eiropas kaŗos. Personiskajā dzīvē sasniegts daudz: ir vai nu pašiem savas mājas vai labi iekārtoti dzīvokļi, automobiļi dažādu šķiru un firmu un bankās nolikta naudas summiņa.

Amerikāņu laikraksts The Indianapolis Times ievietojis rakstu par 1500 latviešiem šinī pilsētā, papildinot to ar trim uzņēmumiem: latviešu bērni dejo „Sudmaliņas", trīs jaunietes dzied latviešu tautas dziesmas un veca māmuļa lasa latviešu laikrakstu. Raksta sākumā atzīmēti divi latviešu zēni 14 un 18 gadu vecumā, viens pagājušā gada pavasarī uzvarējis pareizrakstības sacensībā, otrs ir labākais šī gada vidusskolas sportists. Bet šie nav vienīgie izcilie skolēni, kā autors to raksta. Daudzi beidz vidusskolu un studē kolledžās vai universitātēs, cenšoties pēc izglītības. Lai gan latvieši strādā amerikāņu uzņēmumos, viņi cenšas saglabāt savu kultūru un paražas sabiedrībā, piedaloties daudzās pašu latviešu organizācijās. Svētdienas skolās notiek mācības latviešu valodā, vēsturē, literātūrā, ir dejotāju un dziedātāju grupas. Daži apzinās, ka ir zaudējuši dzimteni uz mūžu, tomēr cenšas saglabāt savu nacionālo īpatnību pēcnie-kos.

Ir dots mazs, nepilnīgs Latvijas vēstures apskats.

Galvenā organizācija ir Latviešu biedrība, kas uztur latviešu dejotāju grupu, koŗi un teātri. Latviešu biedrības namā ir bibliotēka un sestdienas pamatskola. Latviešu sabiedriskais centrs nodibināts pirms trim gadiem un nesen nopirkts vairāk akru liels zemes gabals pilsētas nomalē. Pagaidām centrā notiek jauniešu sporta spēles un latviešu sarīkojumi brīvā dabā, bet nākamos gados latvieši paredzējuši uzcelt namu. Ir arī citas organizācijas, piem., Sporta biedrība. Ir divas ev. lut. draudzes, divas atsevišķas baznīcās, bet abas draudzes cer uzcelt kopīgu baznīcu un nopirktā centra zemes. Ir Romas katoļu draudze, kam dievkalpojumi notiek īrētā baznīcā.

Daudziem latviešiem sākumā bijušas grūtības ar angļu valodu, gados vecākie vēl tagad nav ieguvuši veiklu angļu mēli, dzīvojot noslēgti savās ģimenēs. Viņu pasaule ir tikai latviskā, kur angļu valoda nav nepieciešama. Apcerētas kāda jurista un skolotājas dzīves gaitas Indiānapolē, kā arī mūziķi — Latviešu trio. Latvieši cenšas bērniem dot iespējami labāku izglītību, un jaunieši viegli ieauguši amerikāņu sabiedrībā, kaut arī vecāki tiem atgādina latvisko izcelšanos un paražas.

Kādā citā rakstā pastāstīts par LFA izdotajām latviešu tautas tērpu propagandas markām, pievienojot aprakstu un adresi. Paredzēts apraksts par 1934. gada 15. maija atceres aploksnēm.

Indiānapolē ir latviešu būvuzņēmēji, kas ar savu darbu pazīstami plašākā šīs pilsētas apkārtnē. Ir latviešu grāmatveikals, marku un puķu veikali, televīziju un klavieru labotāju veikali un citi latviešu uzņēmumi.

Indiānapolē 5. un 6. septembrī notiks ASV Daugavas Vanagu dienas.

vg

VALDEMĀRAM ALPAM AIZEJOT

Naktī uz sestdienu Valdemārs Alps kādā Ņujorkas slimnīcā aizvēra acis uz mūžu un pievienojās aizgājušo cīnītāju pulkiem. Viņš sirga ar ļaundabīgu audzēju, bet operācija nāca par vēlu, daudz nepalīdzēja arī vairākkārt izdarītā asiņu pārliešana.

No mums šķīries dedzīgs patriots, rosīgs sabiedrisks darbinieks, Ņujorkas strēlnieku kopa zaudējusi ilggadīgo priekšnieku. (No šīs kopas rindām nesen izrauts LKOK kapt. Leopolds Berkolds un pirms tam Dr. Aleksandrs Baidiņš).

Aizgājušais 3. augustā būtu svinējis 73. šūpuļa svētkus. Viņš bija piedzimis Olaines pagastā krodzinieka Niklasa Alpa lielajā ģimenē. Viņa trīs brāļi visi vēlāk bija cīnījušies latviešu strēlnieku rindās. Vecākiem pārceļoties uz dzīvi Rīgā, V. A. tur pabeidza reālskolu un iestājās politechniskā institūtā. Pirmā pasaules kaŗa sākuma posmā viņu iesauc armijā. Valdemārs Alps pāriet uz 5. Zemgales strēlnieku pulku, no kuŗa viņu komandē uz Viļņas kaŗa skolu 1916. gadā. 1919. gadā Alps dien. Nac. armijā un strādā virsp. štāba iz ūkošanas nodaļā. 1922. g. kapt. Alps aiziet no armijas dienesta un pārņem Politiskās pārvaldes pr-ka pienākumus Iekšlietu ministrijā. 1922. g. pāriet uz alus darītavu Tannheizers par dir. palīgu un vēlāk uz Aldari, kur nostrādā līdz krievu pirmai okupācijai. Viņš dodas cauri Lietuvai un sasniedz Vāciju. Te viņš vēro, ka simtiem lietuviu pāri robežai paglābjas drošībā, kamēr no Latvijas tai laikā neatbrauc gandrīz neviens. 2. pasaules kaŗa laikā viņš strādā par tulku armijā, bet kaŗa beigu posmā darbojās Rīgā, Turībā. Otrā trimdā viņš dodas kopā ar sievu Nadeždu un dēlu (tas pašlaik darbojās Ņujorkā, lielā aviācijas firmā). Sievu viņš zaudē 1945. g. 4. aprīlī gaisa uzbrukuma laikā Vācijā. 1951. gadā pārceļas uz Sav. Valstīm. Ir rosīgs sabiedr. dzīvē, darbojas korporācijā Patria un strēlnieku saimē, kas nu zaudējusi ļoti aktīvu vadītāju. Vieglas smiltis!

ZIEMSVĒTKI 90 GRADU KARSTUMĀ

VĒL DAŽAS PIEZĪMES PAR PASAULES IZSTĀDI

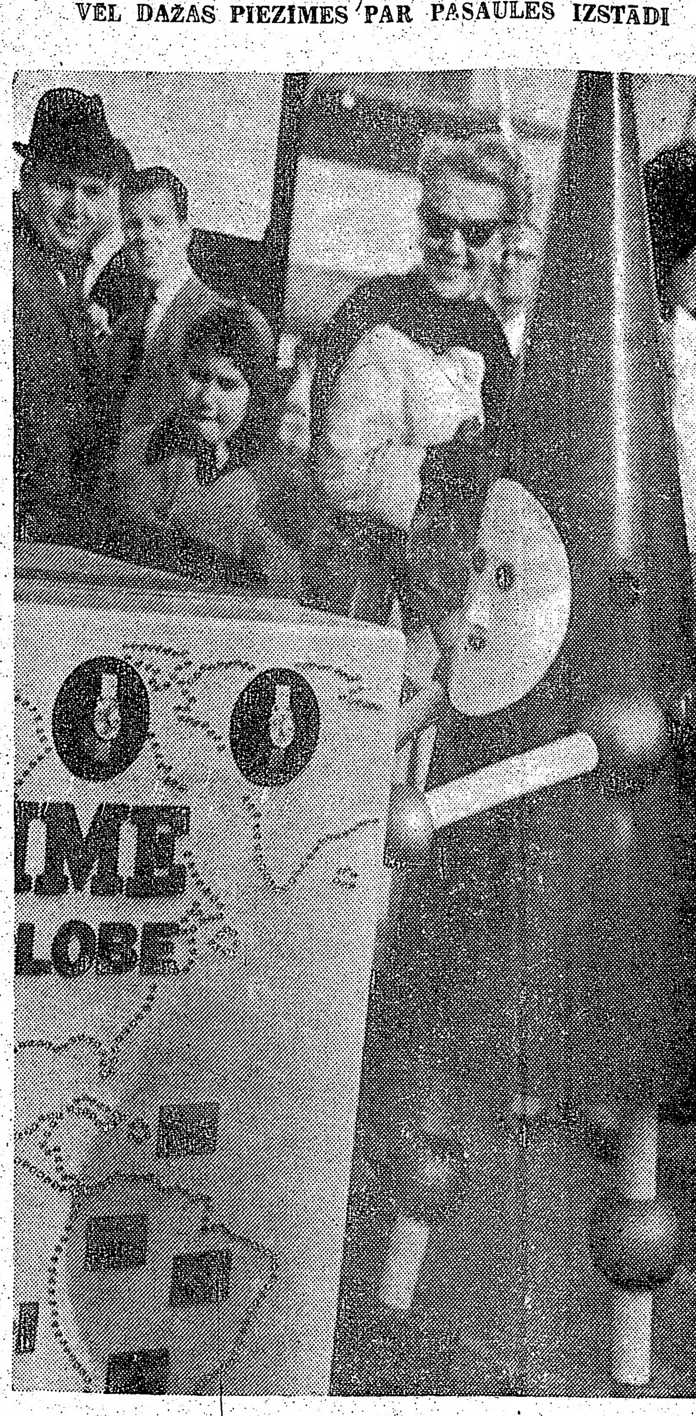

Izstādes apmeklētāji apbrīno robotu.

Ņujorkā (A. K.) — Šinīs dienās International Business Machines korporācija svinēja ievērojamu jubileju: 50 gadu progresu IBM laukā. Svinības ar savu klātieni pagodināja bij. Savienoto Valstu prezidents Dvaits Eizenhauers un Ņujorkas pilsētas galva Roberts F. Vagners. Eizenhauers savu apciemojumu izstādē apzīmēja par „personiska rakstura" un atteicās diskutēt par politiku ar izstādes vadītājiem un žurnālistiem.

Internacionālais paviljons šķiet viens no populārākajiem Pasaules izstādē. Ik pāris vakarus šeit uzstājas dažādas nācijas ar tautas dejām un mūzikāliem priekšnesumiem. Īpaša atrakcija ir slavenie Vatusi, dejotāji no Afrikas. Visi viņi, kuŗi piedalās izstādē, ir gaŗāki par 6 pēdām un fascinē skatītāju ar primitīvo deju interpretējumu, kas veikli saskaņots ar krāšņu un krāsām bagātu kostīmu demonstrējumu.

Amerikāņu apmeklētāju interese pēdējā nedēļā augusi arī par Japāņu paviljonu, kurā ir vispusīgi eksponāti. Japāņi rāda savu vieglo industriju, kā arī nacionālo kultūru. Visu apbrīnošanas uzmanības centrā ir t. s. „staigājošais robots", ko vada ar speciāli konstruēto elektronisko aparātu ap 50 pēdu attālumā no paša robota. Kur iet robots, tur rodas pūlis ziņkārīgo. Tam bieži jāapstājas un „jāatvelk elpa", lai vienkāršam mirstīgam varētu tikt gaŗām.

Preses fotografi bieži „pazūd" ļaužu pūlī, bet nesen tiem bija izdevība iepazīstināt publiku ar savu darbu. Abas lielās ziņu aģentūras — AP un UPI — demonstrēja jaunāko techniku foto uzņēmumu pārraidīšanā uz visām pasaules malām. Henrijs Leders, UPI galvenais fotografs, paskaidro, ka tagad ar vismodernākajām ierīcēm iespējams uzņēmumu pārraidīt uz visām avīzēm apmēram 30 min. laikā no notikumu vietas. Te jāpiezīmē, ka vēl pirms 10 gadiem bilžu pārraidīšanas process bija ļoti lēns, un raksti bieži „ceļoja" daudz ātrāk par bildēm.

Laiku pa laikam sieviešu žurnāls „Seventeen" rīko modes skates. Pēdējā saucās „East Meets West" un pulcina tūkstošiem interesentu. Kāds apmeklētājs tomēr sūdzējās, ka viņš jūtami vīlies modes skatē, jo nav varējis nekur saskatīt jaunāko sieviešu peldkostīmu ar atsegto augšdaļu.

Pasaules izstādes apmeklētāji (ticiet vai neticiet) nule kā svinēja Ziemsvētkus 90 gradu tveicē. Ieradās arī Ziemsvētku vecis visā savā uniformā. Viņš bija ieradies šeit no Aļaskas, lai oficiāli atklātu ziedojumu vākšanas kampaņu par labu cietušajiem nesenajā zemestrīcē.

Vanadzēnu salidojums Ziemeļkalifornijā

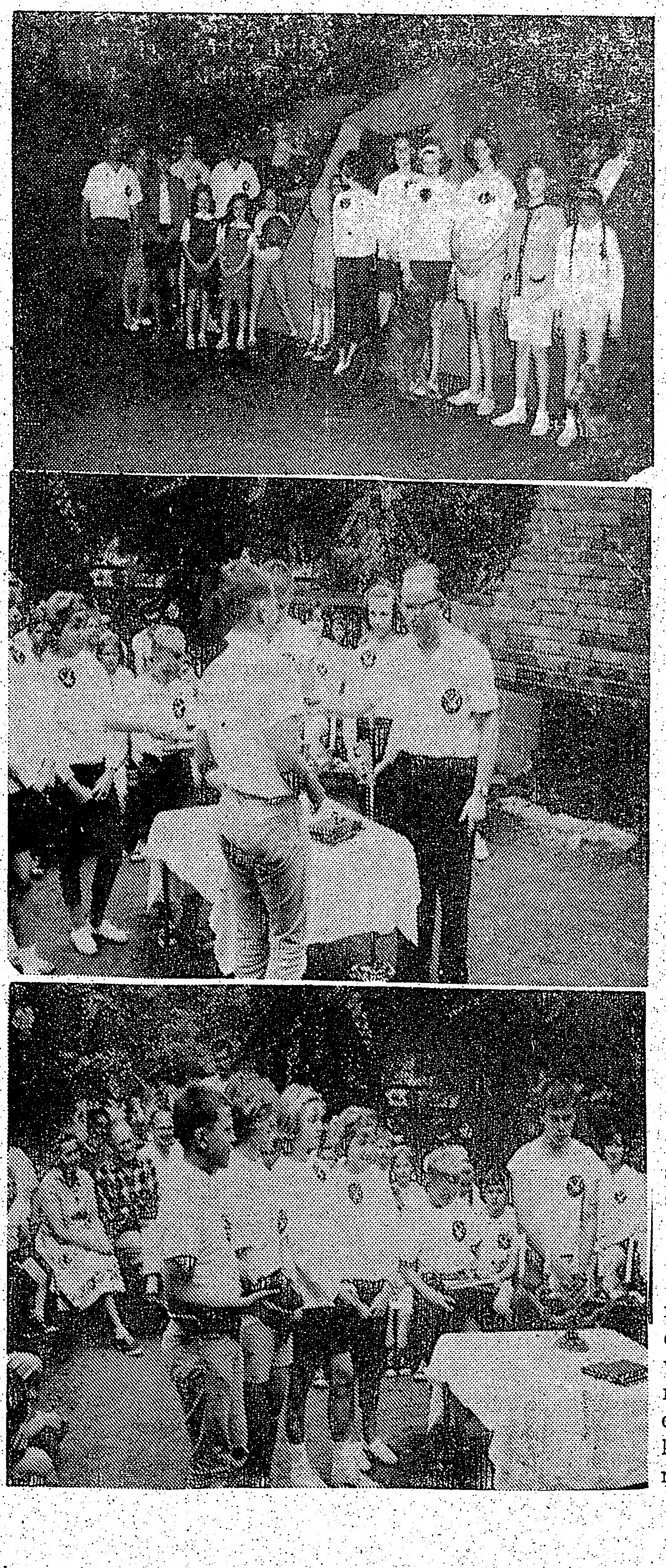

AR PĪPI UZ JUMTA

Katru gadu Apspiesto tautu nedēļas ievadījumā pie ACEN nama notiek karogu pacelšana pusmastā ar skaistām runām, bet ar vienmēr dilstošu skatītāju un klausītāju pulku. Ja visus skaistos vārdus, kas šinī laikā Ņujorkā un citās vietās ASV tiek runāti, saliktu kopā, iznāktu lielāks debesskrāpis kā Empire State Building, un ar tiem sen vasētu visas apspiestās tautas atbrīvot. Diemžēl, tie tikai vārdi, bet darbus darīt neviens nedomā. Klausītājiem paliek apmierinājums, ka tie teikti viņiem, bet runātāji var apmierināt savu sirdsapziņu, ka viņi teikuši visnaz skaistus vārdus. Arī republikāņu partijas deklarācijā uzņemts punkts par apspiesto Eiropas tautu atbrīvošanu. Jācer, ka tie pēc vēlēšanām nebūs aizmirsti.

Katru gadu dažādās demonstrācijās vai protesta sanāksmēs piedalās arvien mazāk dalībnieku. Lojalitātes parādē Ņujorkā bija 16 latviešu, kaut arī dažas nedēļas iepriekš 31 organizācijas pārstāvji vienbalsīgi lēma par piedalīšanos, bet pat šie balsotāji bija aizmirsuši ierasties. Nevar teikt, ka Apspiesto tautu nedēļā latviešiem būtu vairāk dalībnieku.

Šinī pavasarī daudz tika runāts par liela apmēra demonstrācijām pie Apvienotām Nācijām Ņujorkā. Šīs runas seviški dzīvas bija kaimiņu valstī Kanadā, bet arī ASV visas trīs baltiešu tautas šo jautājumu pārsprieda. Ļoti iespējams, ka no citām vietām varbūt arī demonstranti sabrauks, bet pat lielākais optimists nevarētu paredzēt, ka Ņujorkas latviešu demonstrantu skaits varētu būt vairāk kā pāris simtu, un arī tikai tad, ja rastos cilvēki, kas ietu mājās un katru vilktu aiz rokas. Ka liela apmēra demonstrācijas iespējamas, to rādīja 35.000 ukraiņu ierašanās Vašingtonā uz Sevčenko pieminekļa iesvētīšanu.

Varētu domāt, ka ASV jaunu automašīnu iegāde nesagādā nekādas rūpes, ja vien atrod veidus, kā sagādāt līdzekļus to iegādei, aizņemoties no bankas citu sakrātu naudu un pēc tam pa mēnešiem maksājot atpakaļ vai arī paņemot no saviem iekrātiem līdzekļiem. Parasti arī tā ir un dažreiz mašīnu varēja dabūt tūlīt no pārdevēja veikala, ja vien vēlamā krāsa un izstrādājums bija krājumā. Citādi bija jāgaida nedēļa vai pāris, pārdevējs piezvanīja mājās un varēja iet pakaļ jaunajam pirkumam. Bet kopš vairāk kā mēneša radies automobiļu piegādātāju streiks, un tie, kas jaunās mašīnas pasūtinājuši, nevar tās dabūt. Tā gadījies arī kādam Risberga firmas darbiniekam Bronksā, kas pasūtinājis un naudu iemaksājis par šī gada Pontiaku, savu veco mašīnu pārdevis citam, bet streika dēļ jauno mašīnu nevar dabūt. Darba apstākļi viņam tomēr prasa, lai katru dienu varētu lietot mašīnu. Pagaidām tas atrisinājies tā, ka kāds cits darbinieks, aizejot atvaļinājumā, nodevis savu mašīnu lietošanā, cerot, ka streiks izbeigsies, un jaunā mašīna būs dabūjama.

Ezītis

INDIANAPOLE

O DV dienu laikā sestdien, 5. septembrī — DV ASV meistarsacīkstes šaušanā ar mazkalibra bisi — plkst. 9 no rīta, Sabiedriskā centra laukumā, 1008 W. 64-tā ielā, Indianapolē, pilsētas ziemeļrietumu daļā. Piedalīties aicinātas visas AS un Kanadas DV šaušanas vienības. Sacīkstes vadīs H. Strēlnieks ar palīgiem.

Turpat, tanī pašā laikā sporta spēles jauniešiem basketbolā, senioru komandām volejbolā, pie kam pēdējās izcīnīs sporta darbinieka Meiera dāvāto kausu. Rīkotāji aicina indianapoliešus un iebraukušos viesus, izmantojot parasti tanī laikā esošo jauko laiku, apmeklēt sacīkstes un spēles, pavadot jauki laiku uz pašu latviešu zemes gabala.

O DV apvienība rīko Losandželosas ceļojošā teātŗa izrādi ar M. Zīverta Kurrpurrū piektdien, š. g. 31. jūlijā, plkst. 8 vakarā, YWCAs zālē, 329 N. Pennsyvania St., Indianapolē. Biļetes iepriekšpārdošanā pie J. Ceriņa, 5828 N. Ralsten, tālr. LL 5-8871.

ŅUJORKA

O Ņujorkas latviešu biedrības 17. jūlija sanāksmē nolēma izdalīt par brīvu biedrības vēsturi goda biedriem, kas paši būs sanāksmē ieradušies. Grāmatā paredzēti biedrības amatvīru ieraksti. Šinī sanāksmē no Floridas bija ieradusies goda biedre Olga Lorberga. Sanāksme pulcināja 70 dalībniekus, kas saņēma atspirdzinājumus. Atspirdzinājumus uz biedrības lēses izsniedz divas reizes gadā: ģenerālsapulcēs janvārī un jūlijā. Pieņēma arī dažus pārgrozījumus statūtos, ko izziņos ar apkārtrakstu. Augustā biedrības sanāksmes nebūs. Nākamā sanāksme 19. septembrī.

O Bronksā, Rezervuāra parkā 18. un 19. jūlijā pilsēta par brīvu izrādīja Šekspīra Jāņu nakts sapni brīvā dabā. Labā aktieŗu spēle ar krāšņām dekorācijām bija pievilkusi daudz apmeklētāju. Šis parks ir netālu no bieži apdzīvota latviešu rajona, un daži šī rajona latvieši izrādi varējuši noskatīties no savas dzīvokļu mājas jumta.

O Vairāki latvieši, kas pasūtinājuši jaunas mašīnas no General Motors, gaida uz piegādi jau vairāk kā mēnesi. Šīs firmas auto piegādātāji streiko, kādēļ pasūtinājumi kavējas.

I.

ŅUDŽERSIJA

Daugavas Vanagu apvienības Ņudžersijā jūnijā ziedojumu vākšanas akcija (tās izplānošanā un izkārtošanā vislielākie nopelni apv. pr-kam A. Bāram un apr. d. vad. V. Spuntelim) tautiešu aprūpei aiz dzelzs aizkar jau devusi samērā labus rezultātus. Pavisam tika izsūtīti 350 ziedojumu vākšanas saraksti ne tikai DV, bet arī atsevišķu tautiešu ģimenēm. Atsaucība ir bijusi ļoti laba, kaut arī visi ziedojumu vākšanas saraksti vēl līdz šim nav atsūtīti atpakaļ.

Savāktā summa ir $ 526.00. Čaklākie ziedojumu vācēji bijuši: V. Neimanis, Erasts Briedis, V. Kļava, E. Štemmers un J. Brunovs.

Aizkavējušies saraksti līdz ar savākto naudu sūtāmi atpakaļ nekavējoties apv. kasierim G. Milleram — 18 Springfield Rd., Elizabeth, N. J., tel. 351—5219. Naudas čeki rakstāmi uz G. Millera vārda.

Ziedotāju saraksts līdz ar ziedotām summām tiks ievietots apv. nākošajā biļetena numurā, un tas uzskatāms kā kvitējums atsevišķajiem ziedotājiem par ziedotajām summām.

Sirsnīgs paldies apvienības vārdā visiem ziedojumu vācējiem un ziedotājiem.

O Daugavas Vanagu apvienība pašreiz izdara otru ziedojumu vākšanas akciju š. g. 10. oktobrī Elizabetē, N. J. rīkojamai izlozei — loterijai apvienības mērķu sekmēšanai. Tautieši lūgti savus ziedojumus (mantās vai naudā) nodot DV apvienības biedriem — ziedojumu vācējiem. Savāktie ziedojumi līdz ar ziedojumu vākšanas sarakstiem nododami ne vēlāk par š. g. septembri: R. Štemmeram—15 Prospect Str. New-Brunswick, N. J. vai A. Kopānam — 16 West End Place, Elizabeth, N. J., vai V. Zutim — 32 Dayton Str. Newark, N. J.

O Apvienības salidojums notiks 13. septembrī, pl. 2-os p. p. rev. kom loc. A. Rūtiņa (134 Passaic St., New Providence, N. J.) mājas dārzā. Apvienības biedrus līdz ar saviem piederīgajiem ierasties šai salidojumā, ņemot līdz groziņus.

KALAMAZŪ

Apspiesto tautu nedēļas aktīvitātes, kuras organizēja Apspiesto tautu komiteja Kalamazū ar P. Austriņu kā šīs komitejas priekšsēdi, noslēdzās 16. jūlijā ar WKZO televīzijas pārraidītām paneļa diskusijām un sarīkojumu.

Sarīkojums bija apvienots ar kopējām vakariņām, un šoreiz apmeklētāju skaitā varējām vērot lielāku amerikāņu publikas skaitu, kāds jebkad agrāk bijis. Viesu vidū bija vairāki pilsētas valdes locekļi, ieskaitot arī pilsētas galvu R. Haifaneru (R. Hightauwer) un Mičigenas gubernatora G. Romnija pārstāvi G. Allenu. Sarīkojumu ievadīja un noslēdza mācītāju aizlūgumi, kas vakaram piešķīra jo svinīgu noskaņu. Uzrunas teica vairākas ievērības cienīgas personas, izceļot apspiestās tautas, bet galveno runu teica Dr. K. Lejasmeijers, kurš brīdināja amerikāņu tautu no komūnisma briesmām, aprādot uz drūmām dienām, ko pārdzīvo apspiestie. Sarīkojumu vadīja liels latviešu draugs, bij. bankas prezidents un Upjohn Co. sekretārs G. Allens, kurš savā laikā apbraukājis un iepazinies ar 19 valstīm visā pasaulē. Sarīkojumu beidzot, kom. loc. Dr. V. Muižnieks pateicās par lielo atsaucību.

O Māri Venneri ar Olgu Rammē salaulāja māc. J. Turks Sv. Jāņa draudzes baznīcā. Līgavainis ir agr. J. Vennera dēls un pēc Mičigenas universitātes beigšanas strādā savā speciālitātē ķīmijā. B. F. Goodrich Co. Ohajo valstī. Līgava beigusi Kellog kolledžu un ir māsa Battle Creek slimnīcā.

Māc. A. Piebalgs salaulājis Teiku Lasmani ar Jāni Inkstrumu un Ritu Zinkēviču ar Uldi Goltu.

O Latviešu filmas izrāde (filmu uzņēmis Peterovičs) kuŗu kārtoja Latviešu b-ba, bija vāji apmeklēta, ko izskaidro ar darbdienas vakaru un karsto laiku. Tie, kas to noskatījās, bija sajūsmināti un apbrīnoja filmas uzņēmēja lielās spējas un uzņēmību.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

Svētdien, 26. jūlijā, divi dievkalpojumi: plkst. 11,30 Betlemes baznīcā, māc. R. Zariņš; plkst. 11,00 nometnē, māc. O. Gulbis.

2. augustā plkst. 9 dievkalpojums Bronksas Sv. Toma baznīcā; plkst. 2 — Portvašingtonā; plkst. 11 — nometnē.

Ciānas draudze

26. jūlijā, plkst. 10 dievkalpojums ar dievgaldu, māc. A. Rautenšilds.

AURORĀ, ILL

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

Mūsu Pestītāja bazncā, 420 Dawners Place.

26. jūlijā, plkst. 3 p. p. dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Kīrsons, tel. FI 3-2420.

CIKĀGA

Cikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdien., plkst. 12 dienā Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galds telefons: WA 2-2248. Māc. V. Līventāls.

26. jūlijā, plkst. 11 dievkalpojums. Plkst. 2 — dievkalpojums Ann Arborā.

2. augustā, plkst. 11 dievkalpojums.

KLĪVLENDĀ

Klīvlendas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave. krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

16. augustā dievkalpojums.

OAKLANDE

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

26. jūlijā, plkst. 3 p.p. dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes sieviešu gadskārtējā sanāksme blakus telpās.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
61 Hogarth Ave., Toronto. HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPERCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - BROADVIEW: Atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, ūdens - eļļas apkure, dubultgarāža. Kopīgā cena $ 16.500,- iemaksa $ 2.000,-.

BROADVIEW - DANFORTH: 6 istabu dubultķieģeļu māja, eļļas apkure. Kopīgā cena $ 12.500,- iemaksa $ 1.000,-.

KINGSTON RD. - LEE: 4 istabu dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $ 11.000,- iemaksa $ 1.000,-.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Māc. J. V. Strautnieks

Kam audzināsim bērnus

Nav viegli klausīt vecākus, ja esam paradušī klausīt tikai sevi. Dzīve nepavisam nav kārtība — ne bērnu, nedz arī vecāku pusē — ja galīgā autoritāte esam mēs paši („cilvēks — t. i. es — visu lietu mērs!")... Nevienam bauslim laikam nav tik tuva sakara ar pirmo bausli kā ceturtam. Ja, piem., piektā vai septītā bauslā pavēli: „Tev nebūs nokaut!", „Tev nebūs zagt!" var mēģināt izskaidrot arī ar vispārējo morālās kārtības uzturēšanas nepieciešamību, ko vairāk vai mazāk atjauš dabiskais cilvēks pats ar savu sirdsapziņu, tad ceturtā bauslā prasība un solījums nav ne saprotams — un ne izpildāms, nedz saņemams — citādi kā tikai tad, ja pirmais bauslis mums nav zaudējis savu neaizskaramo kategorisko un par visām lietām pārāko raksturu. Kur Dieva svētums vairs nenoteic un nepakārto visas citas dzīves kondicijas, ieskaitot cilvēka neizbēgamo „tieksmi Dieva vietā sagrābt un noteikt visu autoritāti, tur neko nelīdz arī mūsu bauslā teorētiska pieņemšana, jo tas nepalīdz mūsu sašķobījušos vērtību skalu dabūt uz kājām, un arī vislielākās pūles ģimenē un sabiedrībā tad var izraudīties ne tik vien veltīgas, bet sasniegt pat pavisam pretēju iznākumu.

Arī vairošies no vispārinājumiem, nevar nekonstatēt, ka īsta vecāku autoritāte un svētīga atmosfaira ģimenē, neizaug vis no kādas — pie tam fiktīvas! — vispārējās tikumības izjūtas, arī ne no cilvēka iedzimtām dotībām vai īpašiem labvēlīgiem apstākļiem. Tās aug un veidojas, kur ģimenē mīt Dieva bijāšana, kur atļaujam Dievam darboties ar mums un uzticam Viņam kā galīgai instancei savu un savu piederīgo dzīvi un dzīvību.

Tas nozīmē, ka vispirms vecākiem pašiem jāpakļaujas tam, kas izteikts ar Jozuas grām. 24. nod. 15. p. vārdiem: „Bet es un mans nams, mēs kalposim tam Kungam." Kur to nedara — varbūt pat nemēģinot to darīt — patiesībā trūkst iemesla vēlāk sūdzēties par slikto jaunatni, kas mūsu laikos esot tik samaitāta, kā vēl nekad. Šis runas nav jaunas, tās ist līdz katrai paaudzei. Bet ja arī domātum, ka mūsu laikā jaunums ir vairojies un sakāpinājies — un beigu laikiem tā ir neatņemama raksturīga pazīme (sk. Mat. ev. 24. nod.) — esam paši tomēr līdzi atbildīgi par savu daļu, ko dzīvē ienesam vai veicinām: labo vai — ļauno. Kas vēju sēj, vētru plaus (Hoz 8,7), bet par vētru var kļūt agrāk vai vēlāk viss mūsu roku un prāta darbs laupot Dievam Viņa autoritāti un svētumu.

No kristīgās baznīcas viedokļa nav citas iespējas un uzdevuma, kā bērnus audzināt Dievam, — teiksim vēl tiešāk — Kristum. Dievs ir manas dzīvības devējs, ar Viņa noteikšanu es esmu nācis pasaulē kā savu vecāku bērns; Luters pirmā ticības locekļa izskaidrojumā to pasaka tā: „Es ticu, ka Dievs mani radījis ar visām radītām lietām..." Kam citam lai es piederu, kam citam lai es dzīvoju, ja ne šim savam Radītājam? Mēs visi — visās ģenerācijās — piederam Dievam, tādēļ arī bērni ir audzināmi Dievam, ne kam citam. Vēl vairāk: „Tie pēc taisnības jau pieder Kungam Kristum, kas ir par viņiem miris un cēlies augšā" (H. Daubers). Zināms, Dievam bērnus (un jaunatni) var audzināt arī tikai tas, kas jau pats atzīst savu piederību Dievam un Kristum. — Tā nav nekāda burvju formula, kuras iznākumā, jo pa mums raditum brīnumus, jo pasaulē un mūsos ir arī grēks, kas stāda pretim katram mūsu darbam, kuru mēs darām Dievam. Tomēr un taču tas ir vienīgais leģitīmais audzināšanas veids, skatoties no Svēto Rakstu viedokļa. Ja mums tas ir nozīmīgs, tad arī šai jautājumā nevar būt atkāpšanās uz vienu vai otru pusi.

Šī iemesla dēļ mūsu mērķi lielāko tiesu nesakrīt arī ar humānisma orientētās vai t. s. idealistiskās audzināšanas mērķiem. Tie ir respektējami, ciktāl šī audzināšana patiesi mēģina chaosu cilvēkā un cilvēku sabiedrībā apvaldīt un ierobežot, ievērojot likumu, kārtību un tikumu. Cilvēks nedrīkst kļūt „cilvēka vilks." (šeit vietā atcerēties šo romiešu sakāmo); tāpat cilvēkam ir mūsu sagaidīt, lai arī pats viņš nepiedzīvotu šādu pārsteidzīga „vilka" uzbrukumu. Varbūt ka šis audzināšanas ideāls ir lielā mērā var izteikt ar Kanta norādījumu — dzīvot tā, lai mūsu rīcības un darbības maksima kādā laikā derētu par vispārēji pieņemamu mērauklu. Šī iemesla dēļ mēs nevaram pavisam liegt savas simpātijas šīm pūlēm, īpaši redzot kādas citas audzināšanas metodes nekavēto dominēciju skolās un sabiedrības uzskatos. Vai nu — pretstatā autoritārai audzināšanai — sauc par „partnerisko audzināšanu" vai audzināšanu neatkarīgā indivīda spēju apzināšanai un nostiprināšanai, šīs „laissez faire, laissez aller" paņēmiens varbūt pašiem negribot un neapzinoties, prakse izvēršas par audzināšanu egoismam, patvaļai un chaosam. Šim konstatējumam nav vajadzīgi citi pierādījumi, kā apkaunojošā jaunatnes noziegumu statistika ar pieaugošu skaitļu līknēm, ko no otras puses raksturo visu morālo vērtību relativizēšana un pakāpeniskas sagruvums. Šāda „audzināšana" patiesībā ir audzināšanas karikatūra, tā ir kā bumba ar laika degli, kas reiz var sagraut pietiekami katras cilvēku sadzīves pamatus. Parasti pati dzīve rāda, ka tas bez sods ilgi nevar turpināties. Kāds redzams vācu pašdzīvos, atzvanīt, tīdamies vēstures gājumā, šai sakarā konstatē: „Paaudzei, kas audzināta barojot to ar pieglaimošanos, allaž pēc tam sekojusi paaudze, kura saņēmusi pēriena." Skan drusku par asu izlutinātām ausīm, bet diemžēl nenozīmē neko citu kā skarbas vēsturiskas patiesības konstatējumu.

Ne audzināšana humānismam — un nepavisam jau audzināšana rupjam egoismam — nav tā, kas sakļauts ar Dieva nodomu un pavēli, kurš izteikts ceturtā bauslī. Vienādi un otrādi, te viss smagumpunkts piešķirts cilvēku pūlēm un tam, ko ar šo pūļu palīdzību gribam izveidot no savām bērniem. Audzināšana evaņģelija garā smagumpunktu turpretim saskata Kristū un Dieva darbībā ar viņiem. Īsta autoritāte audzināšanā var tikt sasniegta arī tikai tur, kur tā dibinās Dieva vārdā un gribā, resp. kur sajūtam savu atkarību no Viņa. Tur šakņojoties, tā jātapsmes un jāstenoas mīlestībā. „Autoritāte pieder tam, kas sevi atdod, uzupurējas, citiem vārdiem — kurš mīl tā, kā Kristus mīlējis" (viena no vācu evaņģeliskās baznīcas dienu tezēm Frankfurtē 1956. g.).

Atejot atpakaļ — ceturtais bauslis prasa vispirms paklausību pret Dievu, jo paklausībā Dievam var izaugt arī mūsu paklausība cilvēkiem; jā, tikai tā vispār iespējama šo cilvēku starpā. Prof. Dr. H. Girgensons saka, ka Tas, kas pirmā bauslī nostājas cilvēka priekšā ar savu totālo pretenziju, tas pats to dara arī ceturtā bauslī. Vecāki ir Dieva vietnieki zemes virsū un tādēļ viņiem ir autoritāte. „Bet arī šī bauslā smagumpunkts atrodams prasībā pēc jaunas nostājas pret Dievu. Un līdz ar jaunas, pavisam citas kārtības ienākšanu mūsu Dieva attieksmē izkārtojas jaunā un pavisam citādā veidā arī vecāku un bērnu attieksmes." Arī tām jāveidojas „iekš Kristus," lietojot Jaunās Derības jēdzienu.

Ja Dievs bauslis mums par to sola ilgu mūža izredzes („lai tev labi klājas un tu ilgi dzīvo virs zemes"), tad nozīmīgākais te nav šis ilgais mūžs pats par sevi, bet Dievs bīs gribījs likt mums pie sirds, ka katra Viņa žēlastībā pagarinātā mūža minūte var kļūt nozīmīga kā mūsu dzīves lielās izšķiršanās un piepildīšanās brīdis kad uz visiem laikiem pievēršamies Dievam, novēršamies no ļaunā (sal. Mat. 25, 46). Visos laikos tāpat ir bijuši arī Dieva cilvēki, kas jau jauni miruši, bet Viņu mūžs tādēļ nav bijis mazāk svētīgs, jo noriētjis Dievam un Pestītājam.

„Ceturtā bauslā izskaidrojumā Luters blakus vecākiem min arī „kungus", tātad pakārtojuma kārtību, saskaņā ar kuru mums dzīvē nākas respektēt bez vecākiem arī skolotājus, valsti, priekšniekus darbā, personas vadītāja amatā valsts dzīvē u. c. institūcijas u. t. t. Nenoliedzot, ka katrā ziņā dzīvē ir zināmi Dieva „mandāti" un Dievs dod amatu, kam sevišķs uzdevums Viņa kārtības uzturēšanai šai pasaulē, pēdējā laikā luterāņu teologi vairāk norādījuši, ka tie tomēr nav sajaucami ar funkcijām, kas dibinās Dieva noteiktā kārtībā mūžīgo radīšanās, no pasaules sākumiem, kur, piem., paredzēts vecāku amats un laulības kārta. Šī jautājuma iztirzai šai rakstā nav vietas, bet jāatzera, ka šiem iebildumiem ir sava nozīme, piem., skaidrojot valsts autoritāti un pretenzijas Bībeles uzskatu gaismā.

Kāds vācu teologs (Theodor Glaser, „Gott im Alltag") runājot par baušļiem, teicis ka daži bērni Dievu atpakaļ, „ierakstīt Viņu atkal mūsu dzīves koordinētā sistēmā" ir šialka vislielākais uzdevums no kā atkarājas vairāk, nekā mēs parasti domājam. „Dievs varētu arī pats kādu dienu no mūsu platumgrādiem pazust — neatgriešanos, kad beidzot Viņam būs apnicis tas veids, kādā mēs joprojām ar Viņu rīkojamies — it kā ar visnoželojamāko lietu, ko var nicināt un nicināt — piešķirot Viņam tādu kā piektā ritena lomu pie mūsu ratiem."

Briesmīgi vārdi, ko bail gandrīz ņemt mutē — bet vēl briesmīgāka cilvēka pārdrošība un muļķība to darot! Cik ilgi tas var turpināties?

Tev būs savu tēvu un māti godāt, lai tev labi klājas un tu ilgi dzīvo virs zemes.

MAZAS PIEZĪMES PAR LIELĀM LIETĀM

PAR DABU UN DABAS BĒRNIEM

Vai nav tā, ka tad, kad esam apnikuši pilsētas trokšņa un ļaužu drūzmas, mums labprāt tīk iegriezties kāda veca dārza vai parka ēnainā alejā, lai tur sastaptos ar klusumu? Mēs apsēžamies uz veca nesūnojuša celma un klausāmies kāda putna vienmuļā, bet svaigā un skaidrā vīterošanā, un pēkšņi jūtamies kā atjaunoti. Mums liekas, it kā akmens, kas spieda mūs ar savu smagumu, būtu novēlies no mūsu krūtīm. Mūsu aizlauztā elpa kļūst mierīgāka un dziļāka. Pasaule ap mums it kā būtu kļuvusi citāda. Mēs jūtamies kā pārnākuši mājās no sveša tāluma, kas mūs nogurdinājis ar savu svešumu un nemīļumu.

Tā tas ir un tā tam jābūt. Mēs, kas esam piedzimuši Latvijas laukos, esam dabas bērni un, kad esam piekusuši no pilsētas, tad tikai daba un klusums var piešķirt mums atjaunotni. — Ja šo patiesību mēs nesabradāsim paši savām kājām, tad vēl dzīvosim. Daba saviem bērniem dod spēku un nākamotnes sapņus.

PAR MŪSU BĒRNĪBAS PĻAVU

Mana bērnības pļava bija pļava pie Ķireles. Citam tā būs bijusi pie Salacas, Gaujas, Aiviekstes, Lielupes vai Abavas, Alauksta, Rēzeknes vai Ineša ezera. Bet brīnumi un krāšņumi visās šajās mūsu bērnības pļavās bija apmēram vieni un tie paši. Tās visas bija neizskaitāmām puķēm piesētas. Tās visas apmirdzēja saule pie Latvijas debesīm. Ķīvītes tur vija ligzdas saviem mazulīšiem. Cēli un skaisti tur pastaigājās svētelis. No rīta tur mirdzēja sudrabota rasa, bet vakaros, it kā no senajām upuru svētbirzīm nākdama, šais pļavās nolaidās pienbalta migla. Un kad atnāca pļaujas laiks, tad smaržas no vīstošām puķēm un zālēm piepildīja visu pasauli. Naktīs pat nogurušajiem siena ļāvējiem bija caurs miegs, jo šīs smaržas reibināja dvēseli, likdamas tai sapņot.

Kaut manā bērnības pļava tagad aiz trejām jūrām, kaut trimdā nav ne tādu puķu, ne tādas smaržas, — mana dvēsele atceras to ar godbijību. Dažureiz, naktī, mana bērnības pļava pieceļ mani no miega, un tad es sadzirdu ķīvītes saucienu un griezes griešanu. — Es zinu: mana bērnības pļava ir nomodā par mani un, pateicīgs, es tad sūtu tai sveicienus no tālās trimdas. Un ne vienu mirkli es nešaubos, ka arī visi tie, kuriem reiz bijusi sava bērnības pļava, dara tāpat.

Un vai nav tā, kamēr mūsu dvēselē vēl būs dzīva maigā jūsma par mūsu bērnības pļavu, mūsu garīgais es dzīvs pacelsies pāri visām likstām un neļaus mums pakrist svešuma klāņos.

PAR DZĪVOŠANU UZ AUGŠU . . .

Kādreiz tik viegli man bija ziedēt . . . Katru vasaru es izbraucu no Rīgas uz laukiem, pabradāju basām kājām pa ziedošām pļavām un, aplipis ar ziediem, un piebrisdis pilns ziedēšanas jūsmas, — atgriezos atkal pilsētā un dzīvoju un darbojos tur līdz jaunai — nākamai vasarai.

Tā tas gāja no vasaras uz vasaru, līdz beidzot man pietrūka ir Rīgas, ir dzimtenes ziedošās pļavas, ir dzimtenes pašas. Pietrūka arī skaistās ziedēšanas jūsmas. Bet dažas lietas man vēl palikās: man palika mīlestība uz manu Rīgu; man palika mīlestība uz manas dzimtenes vasaru; man palika mīlestība uz ziedošām dzimtenes pļavām.

Piebriedušam pilnam ar šo mīlestību un sapņiem par dzimtenes ziedēšanu, man liekas, ka viss tas, kā man tagad vairs nav, vēl joprojām būtu tepat pie manis, ap mani. Un, aplipis ar visām šīm lietām, nekad es nedzīvoju uz leju — uz iznīcību, bet aizvien uz augšu — uz jaunu manas dzimtenes vasaru.

Edvarts Tūters.

SEKMĒM VAINAGOJUŠĀS PŪLES

Pirmais latvietis speciālists nodokļu lietās Rietumvācijā

Saistīga ir saruna ar speciālistu nodokļu lietās Jāni Pavāru, pirmo latvieti Rietumvācijā, kas ieguvis šādu izglītību. Diplomu savā profesijā Pavārs saņēma šīgada aprīlī, izturot pārbaudījumu pie Šlezvigas - Holšteinas zemes nodokļu lietu virsdirekcijas Ķīlē, un tūlīt arī ar 1. maiju Eitinas apr. pilsētā uzsāka praksi. Tālab sarunā ar J. Pavāru pirmais jautājums: „Kādas darba izredzes?"

„Ļoti labas," apliecina J. Pavārs un paskaidro: „Nodokļu likumi Rietumvācijā ir stipri sarežģīti, un uzņēmumi, kuriem tie jāmaksā, visi noteikumi uz sīkāko jāievēro. Tas pats sakāms par nodokļu deklarācijām, kurās ne mazāk sīki precīzējami dati par uzņēmuma stāvokli. Saprotams, vairums uzņēmumu nevar dot un nav droši, ka viņu iesniegtās nodokļu listēs viss saskaņētu ar likumu pantiem, īpaši zīmējoties uz nodokļu pazeminājumiem. To tad galvenokārt veic nodokļu speciālisti."

Kad interesējos, kā uz viņu kā ārzemnieku skatās attiecīgās iestādes, J. Pavārs atbild: „Vismaz līdz šim esmu atradis visur laipnību un korrektību. Bez tam, kārtojot savu klientu lietas, esmu sastapis vāciešus, kas kaŗa laikā bijuši Latvijā, to pazīst un izprot mūsu stāvokli trimdā.

Vaicājot, vai jaunajam speciālistam nodokļu lietās nācies jau arī kost kādu cietāku rakstu, J. Pavārs atsmaida: „Tieši pašreiz viens tāds ir, bet tas nāk tikai par labu, iemanto pieredzi, gūst praksi."

„Parādība, kas citur vērojama mazāk," saka J. Pavārs, „pie pilnvarotiem nodokļu lietās Rietumvācijā ir tā, ka reiz iegūtais klients paliek ļoti ilgi, dažkārt pat kāmēr pastāv uzņēmums." Jau tagad J. Pavāram jāiedala laiks, jāziedo nakts stundas, lai izkārtotu lietas, kas uzticētas.

Komerczinības J. Pavāru saistījušas kopš bērnības un pēc Rīgas valsts komercskolas beigšanas divi gadus klausījies lekcijas Kr. Barona tautas augstskolas tautsaimniecības un tiesību zinātņu nodaļā, bet trimdā trīs semestrus Tautsaimniecības un nodokļu zinātņu institūtā Hamburgā. Pavārs var arī atskatīties uz 12 gadu sekmīgu galvenā grāmatveža un prokurista darbu firmā G. Baumhoff. Tas daudz palīdzēja sākumā minētos pārbaudījumos, ko J. Pavārs nolicis kā labākais un saņēmis atzinību.

J. S.

IEDZĪVOTĀJU SKAITA . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

Cilvēkam nav tiesības atņemt ne savu, ne cita dzīvību, jo ne viņš, bet Dievs ir dzīvības autors. Tāpēc vienīgā atļautā dzimstības kontrole, ja svarīgi apstākļi to prasa, ir paškontrole, atturēšanās. Katoļi ir pret cilvēka. īpaši sievietes, degradāciju, kas reizēm beidzas ar slimību un nāvi. Katoļi ir par tīrību un skaistumu ģimenes attiecībās, bazētu uz cilvēka kultūrālo attīstību, prātu, paškontroli un par visām lietām paļaušanos uz Dievu. Un ne tikai katoļi, bet pagāni, hindu un muhamedāņi, nosoda nežēlīgu dzimstības kontroles metožu pielietošanu. Daudzi muhamedāņi tic, ka bērni ir „Allaha dāvana", tāpat Gandijs teica, ka laulības prieki ir noziegums. ja nav nodoma bērnu radīšanai. Kāda indiešu sieviete, kura auklējusi savu četrpadsmito bērnu savas māla būdas priekšā, izteikusies: „tie ir Dieva doti bērni. Kāpēc bagātiem un izglītotiem cilvēkiem ir maz bērnu? Tie laikam ir stipri grēkojuši savā iepriekšējā dzīvē!" Tie ir dziļi vārdi, kas nāk no vienkārša, neizglītota cilvēka mutes!

Ir jāsaka, lai cik nopietna tā problēma būtu, cilvēka būtnei, kā Dieva radībai un Svētā Gara mītnei, būtu jādod tas gods, kas tai pienākas. Ņemot vērā, ka cilvēks ir dabas valdnieks, racionāla būtne. apdāvināta ar dievišķām īpašībām, tam ir jābūt spējīgam būt augstākam kā dzīvniekam, kas zina robežas kā ēšanā, tā vairošanās dziņā un nekad nav spējīgs uz tādu zemiskumu kā cilvēks. Te ir vajadzīga izglītība, materiālā palīdzība, dzīves standarta pacelšana, lai cilvēkam būtu arī citi prieki nekā tā ģimene, bet ne rupju, bīstamu metožu lietošana, kas ir pret Dieva gribu un dabas likumiem! Bagātajām valstīm, kā Amerikai, jābūt uzmanīgai ar šādas rupjas „palīdzības" došanu nabadzīgajām valstīm, it kā tām, kas ir pa lielākai daļai citas rāses, nebūtu tiesības būt zem saules. Tāda rīcība varētu apvainot visu pasauli. Pat komūnisti neeksportē tādu palīdzību!

Arī mēs, latvieši, nevaram skriet pakaļ ekstremistiem un zaudēt sava cilvēka cieņu un Dieva svētību. Mums ir tikai viena iedzīvotāju skaita problēma — mūsu ir par maz! Un katra rīcība, kas neļauj mūsu tautai izaugt lielākai, ir noziegums pret mūsu tautu un māti Latviju!

Edvīns Mednis

Dvēseles dumpo

Romāna „Dvēseles dumpo" fragments, kas veltīts I pasaules kaŗa ievadījumam un tā noslēgumam.

Viņa pistole, tikai viena pistole bija pāršāvusi pēdējo stīgu, pārcirtusi pēdējo pretošanās gribu, vienā lodē bija smagi ierunājusies vēsture. Un to uz vietas nebija nojautis, saskatījis gandrīz neviens. Klusums valdīja vēl labu brīdi, tad kaut kas sakustējās, iesaucās un iekliedzās, pat iespiedzās abās puses. Kareivji devās pretim pūlim un tas ietvēra sevī tos, kas bija tikko vēl bijuši kareivji, bet nu paši bija pārvērtušies pūlī, ar sapinkotiem matiem, izbolītām acīm, kliedzienos saškobītām mutēm. Citi kaut ko kliedza, spiedza, vicināja plakātus, apkampās un tad plūda pilsētas, tās lielo ielu un piļu virzienā, saminot zem kājām kādu vīru ar tā pistoli, kas bija pārrāvusi dambi un palaidusi vaļā šos netīros plūdus. Es mēģināju nokļūt līdz pistolei un to pievākt, jo katrs kaŗavīra ierocis ir svēts un nu vēl vairāk tas bija iesvētīts ar īsta, bet ļoti nelaimīga vīra asinīm, tomēr man tas neizdevās, jo pūlis pieauga un daži vīri, to starpā arī pelēki mēteļi, to centās spārdīt un saspārdīt ar kājām, labi neapzinādamies ko dara, jo šī pistole, tieši pistole bija atbrīvojusi viņu kājas. Bez tam es biju apmulsis un apjucis un tāpat spēji apreibis kā šis pūlis, kaut gan no kaut kā pavisam cita, — ļaunām nojautām un paredzēšanas, jo pistoles šāviens pierē bija kaut ko trāpījis arī sirdī, un tā bija armija, arī tā nu bija aizšauta, un šis šāviens varēja izrādīties liktenīgs. To apliecināja divi pelēkie mēteļi, kas man jau iekliedzās blakus: „Ei, te ir vīrs ar zelta uzplečiem, kas būtu jānopratina un jāiztur," kamēr otrais jau bļāva: „Ko tur pratināt! Labāk noguldīt blakus tam pirmajam. Esam diezgan izkaŗojušies un asinis izlējušies." Bet jau atskanēja mierīgāka balss: „Liecies mierā, vai neredzi, ka šis vīrs pats ir sašauts un ievainots". Es izmantoju mazo apjukumu, lai aizslīdētu tālāk un pēc tam izvītos laukā no gājiena, kas jau vēlās uz priekšu, kliedzot, spiedzot un dragājot, pie kam pirmie bari jau atdalījās nost un ieslīdēja kaŗavīru mītnēs un virsnieku dzīvokļos, kur viņi jau laida darbā laidņus un durkļus, pa reizei arī lodes (nu viņi bija sadrošinājušies šaut), lai nosistu un nogalinātu tos virsniekus, kas viņiem nebija bijuši pa prātam, pie kam šī slepkavošana no sauszemes ātri pārsviedās uz kuģiem, kur virsniekus sāka smacēt ar tvaika šļūtenēm un nobeigt tā, kā to prasīja pūļa zvērība un matrožu dumpis. Mani brīdinātāji nebija maldījušies, jo mani būtu viegli pieveikuši arī sauszemnieki un drīz vien, pāri pirmajiem upuriem, sāka velties krievu pirmā „bezasiņainā" revolūcija, slīcinādama sevi asinīs un asiņu plūdos, kas it sevišķi pieauga pēc 1917. g. oktobŗa revolūcijas, kad bija izskanējušas tās liktenīgās 10 dienas, kas bija pārvērtušas pasauli, un kad bija izskanējuši tie šāvieni, kas īstenībā bija to divu, mums nu labi zināmo un pazīstamo pistoļu atbalsis, kas bija uz laiku laikiem nu iestrēgušas visas pasaules krūtīs.

Aizsprostu parasti nepārrauj vienā, bet gan vismaz divās (vai trijās un vairākās) vietās un tā tas bija noticis arī liktenīgās, tikko notēlotās 1917. gada februāra stundās. Īsu brīdi vēlāk, pēc jaunā virsnieka pašiznīcināšanās šāviena, tai pašā Volinijas gardes pulkā bija atskanējis otrs šāviens, kuŗu bija raidījis kāds garīgu līdzsvaru zaudējušais (vismaz tai laikā) krievu apakšvirsnieks, spēja satraukuma brīdī no muguras puses nošaudams kādu komandas priekšnieku, kas bija velti izmēģinājies saņemt savās rokās savus vīrus, līdz bija nopratis, cik smagi disciplīna saškobījusies pat viņa vienībā. Pēc dažiem veltīgiem uzkliedzieniem, viņš bija iedrošinājies saviem vīriem pagriezt muguru, un tad bija nākusi šī lode no kāda saīguša vīra rokām, un viņš pat labi neapzinājās, kāpēc bija izšāvis. Bet gaiss bija pilns nemiera un satraukuma, tuvumā rēca pūlis, un kāds rotnieks jau bija nošāvies to vēl skaidri nezināja, bet to jau pavēstīja pūļa pieaugusī rēkoņa un kareivju klaigas, — kaut kas bija pārrauts, un niknie ūdeņi paši paplašināja savu ceļu). Tas notika arī ar šīs komandas vīriem, kas pēc īsa apjukuma un samulsuma pāri nošautā virsnieka ķermenim, ietraucās lielā neziņā un sarkanotā miglā, pievienojoties pārējai plūsmai. Ceļa atpakaļ vairs nebija, jo viss nu bija sācis velties uz priekšu — miglā un satracinātā neziņā, kas vēl nav izklīdusi līdz šai dienai.

Un nu pagriezīsim laika stundeni par dažiem mēnešiem atpakaļ, atgriezīsimies no Pēterpils Rīgā, un ļausim iesisties sejā īstai 1916. gada novembŗa vētrai.

Jautras definīcijas

Dāma — sieviete, kas arvien domā par citiem, bet nesizmirst sevi...

Laba sekretāre — stenotipiste, kura domā kā vīrietis, izturas kā dāma un strādā kā zirgs.

Mati — vienīgā lieta pasaulē, kas tiešām līdz pret plikgalvību.

Negodīgs — ir viss tas, ko dara konkurents.

„Diska žokejs" — tips, kurš nopelna lielu naudu, sēdot mikrofona priekšā, izšķirojot labās un sliktās skaņu plates, un atskaņojot sliktās.

Laulības — iestādījums, kurā abi partneri veic mājas darbus par 60 dolāriem nedēļā — bez atlīdzības.

Fortjē — ģenijs, kurš ar vienu roku atver auto durvis, ar otru palīdz klientam tajā iekāpt un kam vēl atliek viena roka, ko izstiept pēc dzeramnaudas.

Piesardzīgs šoferis — ir tāds, kas skatās uz abām pusēm, pirms šķērso ielu pie sarkanām uguņim.

Ekonomija — māksla taupīgi izdot naudu, neatraujoties no izpriecām.

Redaktora asistents — pele, kas mācās kļūt par žurku.

Daiļrunība — māksla pateikt pareizos vārdus un mācēt pie tiem palikt.

Ego — žēlīgā liktena radītā anestēzija pēc briesmīgā atklājuma, ka esi nelga.

„Eclair".

WASAGA B

2 UN 3 ISTABU
IZĪRĒJAM NED
NU PAŠGATAV
PELDĒ
Pieteikumu
J. BAJĀRS —
MOSELEY ST

LOTUS PUĶU VEIKALS
AR KANADAS LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU SAL
līdz septembrim pārcēlies
uz 858 Bathurst St., vienu bloku
no Bloor St.
TĀLRUNIS LĪDZŠINĒJAIS — LE
Gaidīsim klientus jaunajās pagaidu
telpās, bet rudenī atkal vecajā vie
paplašinātā veikalā moderna jaunc
ARVIDS

LOTUS

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace. Toronto. LE

VALURE
Pulksteņi un rotas ar dimantiem
krāsainiem akmeņiem un dzintari
Pulksteņu un rotu labošana.
Gravēšana.
Latviešu mākslinieku gleznas.
Veikals atvērts no plkst. 10.00 — 18.00, piektdienās
Zeltkalis ANTONS KIVLENIE
964½ Bloor Str. W., Toronto 4, Ont. tālr. 535-
Pieprasiet jaunno latvisko rotu katalogu

A. EGLĪTIS —
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - da
Ierīko TV antenas. Atvērts no pl. 1 līdz 9 vak., s
no pl. 1 līdz 6 vakarā.
● IZĪRĒ TV par $ 8,- MĒNESĪ ●
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE

RŪDOLFA BLAUMA
100 GADI
PIEMIŅAS IZDEVUMS
Visas lugas vienā lielā 1120 lapp. kopsējumā.
DRĀMA UN KOMĒDIJA ...
Reizē ar Drāmu un Komēdiju būs atkal dabūjam
KOPOTU RAKSTU komplekti.
Cena — 12 sējumi, 3872 lapp. ...
Jaunā izdevumā iznāk un dabūjami atsevišķi izpārd
RAKSTU 8., 9. un 10. sējumi. Cena kopā ...
Bet šie 8., 9. un 10., sējumi būs ierobežotā skaitā
vēl saņemt, lūdzam nodot pasūtinājumu. Samaksu
vēlāk pa daļām. Tāpat visus KOPOTUS RAKSTU
uz nomaksu. Šīs grāmatas izsūtīsim tikai iepriekšp
jiem.
Iznākusi ilgi gaidītā A. Rogas un S. Ciruļa
ĀBECE ar E. Dajevska illustrācijām ...
Nu beidzot bērniem ir skolās, bet galvenais mājā
— īsta ĀBECE, lai iemācītos latviešu valo
LATVJU GRĀMATA
P. O. Box 332, Waverly, Iowa, US

TAUTIEŠI,
pirms nododat iespiešanai savus
iespiedumdarbus citur, sazinieties
LATVIJA - AMERIKĀ - SPIEST
Mēs iespiežam
■ LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KA
■ VIZĪTKARTES
■ DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪ
■ KONCERTU PROGRAMMAS
■ SARĪKOJUMU BILETES
■ PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
■ VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOK
■ GRĀMATAS, ŽURNĀLUS
Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIK
123 Huron St., Toronto 2-B, On
CANADA.
Tel. EM 8-0792
CODE 416

ĀSI SAVUS ĪPAŠUMUS!

· LEE: 4 istabu dubultķieģeļu
garāža. Kopīgā cena $ 11.000,-,

EKIEM UZ 3 GADIEM UZ
IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

S PŪLES

Rietumvācijā

sību zinātņu nodaļā, bet trimdā trīs semestrus Tautsaimniecības un nodokļu zinātņu institūtā Hamburgā. Pavārs var arī atskatīties uz 12 gadu sekmīgu galvenā grāmatveža un prokurista darbu firmā G. Baumhoff. Tas daudz palīdzēja sākumā minētos pārbaudījumos, ko J. Pavārs nolicis kā labākais un saņēmis atzinību. J. S.

U SKAITA . . .

kā Dieva radībai un Svētā Gara mītnei, būtu jādod tas gods, kas tai pienākas. Ņemot vērā, ka cilvēks ir dabas valdnieks, racionāla būtne, apdāvināta ar dievišķām īpašībām, tam ir jābūt spējīgam būt augstākam kā dzīvniekam, kas zina robežas kā ēšanā, tā vairošanās dziņā un nekad nav spējīgs uz tādu zemiskumu kā cilvēks. Te ir vajadzīga izglītība, materiālā palīdzība, dzīves standarta pacelšana, lai cilvēkam būtu arī citi prieki nekā tā ģimene, bet ne rupju, bīstamu metožu lietošana, kas ir pret Dieva gribu un dabas likumiem! Bagātajām valstīm, kā Amerikai, jābūt uzmanīgai ar šādas rupjas „palīdzības" došanu nabadzīgajām valstīm, it kā tām, kas ir pa lielākai daļai citas rases, nebūtu tiesības būt zem saules. Tāda rīcība varētu apvainot visu pasauli. Pat komūnisti neeksportē tādu palīdzību!

Arī mēs, latvieši, nevaram skriet pakaļ ekstremistiem un zaudēt savā cilvēka cieņu un Dieva svētību. Mums ir tikai viena iedzīvotāju skaita problēma — mūsu ir par maz! Un katra rīcība, kas neļauj mūsu tautai izaugt lielākai, ir noziegums pret mūsu tautu un māti Latviju!

plūdos, kas it sevišķi pieauga pēc 1917. g. oktobra revolūcijas, kad bija izskanējušas tās liktenīgās 10 dienas, kas bija pārvērtušas pasauli, un kad bija izskanējuši tie šāvieni, kas īstenībā bija to divu, mums nu labi zināmo un pazīstamo pistoļu atbalsis, kas bija uz laiku laikiem nu iestrēgušas visas pasaules krūtīs.

Aizsprostu parasti nepārrauj vienā, bet gan vismaz divās (vai trijās un vairākās) vietās un tā tas bija noticis arī liktenīgās, tikko notēlotās 1917. gada februāra stundās. Īsu brīdi vēlāk, pēc jaunā virsnieka pašiznīcināšanās šāviena, tai pašā Volinijas gardes pulkā bija atskanējis otrs šāviens, kuŗu bija raidījis kāds garīgu līdzsvaru zaudējušais (vismaz tai laikā) krievu apakšvirsnieks, spēja satraukuma brīdī no muguras puses nošaudams kādu komandas priekšnieku, kas bija velti izmēģinājies saņemt savās rokās savus vīrus, līdz bija nopratis, cik stingi disciplīna saškobījusies pat viņa vienībā. Pēc dažiem veltīgiem uzkliedzieniem viņš bija iedrošinājies saviem vīriem pagriezt muguru, un tad bija nākusi šī lode no kāda saīguša vīra rokām, un viņš pat labi neapzinājās, kāpēc bija izšāvis. Bet gaiss bija pilns nemiera un satraukuma, tuvumā rēca pūlis, un kāds rotnieks jau bija nošāvies to vēl skaidri nezināja, bet to jau pavēstīja pūļa pieaugusī rēkoņa un kareivju klaigas, — šaut kas bija pārrauts, un niknie ūdeņi paši paplašināja savu ceļu). Tas notika arī ar šīs komandas vīriem, kas pēc īsa apjukuma un samulsuma pāri nošautā virsnieka ķermenim, ielraucās lielā neziņā un sarkanotā miglā, pievienojoties pārējai plūsmai. Ceļa atpakaļ vairs nebija, jo viss nu bija sācis velties uz priekšu — miglā un satracinātā neziņā, kas vēl nav izklīdusi līdz šai dienai.

Un nu pagriezīsim laika stundeni par dažiem mēnešiem atpakaļ, atgriezīsimies no Pēterpils Rīgā, un ļausim iesisties sejā īstai 1916. gada novembra vētrai.

WASAGA BEACH

— ROSEBUD COTTAGES

2 UN 3 ISTABU KABĪNES UN ATSEVIŠĶAS ISTABAS IZĪRĒJAM NEDĒĻU NOGALĒM UN NEDĒĻĀM. ĒDIENU PAŠGATAVOŠANA. LIELISKA ATPŪTAS VIETA. PELDĒŠANĀS - MAKŠĶERĒŠANA.

Pieteikumus telpu rezervācijai adresējiet —

J. BAJĀRS — ROSEBUD COTTAGES,
MOSELEY ST., WASAGA BEACH, R.R.1, ONT.

LOTUS PUĶU VEIKALS

AR KANADAS LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU SALONU

līdz septembrim pārcēlies uz 858 Bathurst St., vienu bloku ziemeļos no Bloor St.

TĀLRUNIS LĪDZŠINĒJAIS — LE 3-3884

Gaidīsim klientus jaunajās pagaidu telpās, bet rudenī atkal vecajā vietā, paplašinātā veikalā modernā jaunceltnē.

ARVIDS TIRUMS

LOTUS

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS

737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

VALUPE

Pulksteņi un rotas ar dimantiem, pērlēm, krāsainiem akmeņiem un dzintariem.

Pulksteņu un rotu labošana.

Gravēšana.

Latviešu mākslinieku gleznas.

Veikals atvērts no plkst. 10.00 — 18.00, piektdienās līdz 20.00.

Zeltkalis ANTONS KIVLENIEKS

964½ Bloor Str. W., Toronto 4, Ont. tālr. 533-2837

Pieprasiet jauno latvisko rotu katalogu.

A. EGLĪTIS—

RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca

Ierīko TV antenas. Atvērts no pl. 1 līdz 9 vak., sestdienās no pl. 1 līdz 6 vakarā.

◎ IZĪRĒ TV par $ 8,- MĒNESĪ. ◎

161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

RŪDOLFA BLAUMAŅA

100 GADI

PIEMIŅAS IZDEVUMS

Visas lugas vienā lielā 1120 lapp. kopsējumā.

DRĀMA UN KOMĒDIJA .... $ 12.60

Reizē ar Drāmu un Komēdiju būs atkal dabūjami pilni

KOPOTU RAKSTU komplekti.

Cena — 12 sējumi, 3872 lapp. .... $ 48.60

Jaunā izdevumā iznāk un dabūjami atsevišķi izpārdotie RAKSTU 8., 9. un 10. sējumi. Cena kopā .... $ 12.60

Bet šie 8., 9. un 10., sējumi būs ierobežotā skaitā. Kas vēlas vēl saņemt, lūdzam nodot pasūtinājumu. Samaksu var kārtot vēlāk, pa daļām. Tāpat visus KOPOTUS RAKSTUS dodam uz nomaksu. Šīs grāmatas izsūtīsim tikai iepriekšpasūtinātājiem.

Iznākusi ilgi gaidītā A. Rogas un S. Ciruļa

ĀBECE ar E. Dajevska illustācijām .... $ 1.60

Nu beidzot bērniem ir skolās, bet galvenais mājās grāmata — īsta ĀBECE, lai iemācītos latviešu valodu.

LATVJU GRĀMATA,
P. O. Box 332, Waverly, Iowa, USA.

TAUTIEŠI,

pirms nododat iespiešanai savus iespiedumdarbus citur, sazinieties ar

LATVIJA - AMERIKĀ - SPIESTUVI

Mēs iespiežam

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

123 Huron St., Toronto 2-B, Ont.
CANADA.

Tel. EM 8-0792

CODE 416

NOTĀRS

OSKARS PERRO

pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto.

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS

pazīst jūsu apdrošināšanas vajadzības.

PL 9-0266.

IZDARIET

APMETUMA DARBUS

SAVĀS MĀJĀS TAGAD.

10 x 10 pēdas griesti $ 40,-.
12 x 12 pēdas 2 griesti à $ 50,-.

Telpas paplašināšana u. c. darbi.
Labs darbs. ◎ Mērenas cenas.

Zvaniet pēc plkst. 3 dienā — 769-8280, Toronto.

J. KREIĻA

FOTO STUDIJA

izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieŗu filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt.

HO 6-3800.

445 Pape Ave., Toronto.

MEKLĒ SIEVIETI

pie 2 bērnu uzraudzīšanas.

Pastāvīgs darbs. Brīvs dzīvoklis. Alga pēc vienošanās. Zvanīt pēc plkst. 5 vakarā.

HU 9-8029, Toronto.

Parkdales rajonā izdodamas

3 NEMĒBELĒTAS ISTABAS ar VIRTUVI,

atsevišķu vannas istabu un parkošanas iespējām par 80,00 dolariem mēnesī.

Zvanīt tel. HO 3-9125, Toronto.

LATVIEŠU MĀJĀ bezbērnu pārim izdod

2 nemēbelētas istabas un virtuvi.

Zvanīt RO 7-6434 vai 766-8466, Toronto.

H. Rosar

FUNERAL DIRECTOR

APBEDĪŠANAS BIROJS

467 Sherbourne St., Toronto.

Tel. WA 4-1408.

☆

Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana

VENUS

PUĶU VEIKALS

◎ Ziedi un ziedu sakārtojumi visādām vajadzībām.
◎ Latviešu keramika.
◎ Ādas izstrādājumi.

231 Roncesvalles Ave., Toronto.
LE 4-4645; LE 3-4037 pēc darba.

A. PUTNIŅŠ

DĀVANU SAIŅI

uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.

Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām (44 mārc., ieskaitot iesaiņojumu). Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.

Bezmuitas dāvanas: Automobiļi, ledusskapji, veļas mazgājamās mašīnas, šujammašīnas, motocikleti, velosipēdi, televīzijas aparāti, foto aparāti u. c.

Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17¾ mārc. netto. Šie sainīši ir pilnīgi apdrošināti.

Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas sainīšiem.

Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un sainīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas.

Lietuviešu uzņēmums.

BALTIC EXPORTING CO

849 College St., Toronto 4, Ont., Canada. Tel. LE 1-3098.

Mūsu nodaļa Hamiltonā, Ont.

105 Cannon St. E., Mrs. V. Juraitis, tel. JA 8-6686

SŪTIET PĀRTIKAS SAIŅUS SAVIEM TUVINIEKIEM

T — 412 .... US $ 24.90
- 10 mārc. balto kviešu miltu
- 5 " žāvēta bekona
- 5 " rīsu

S — 2 .... US $ 34.00
- 20 mārc. balto kviešu miltu
- 10 " rīsu
- 10 " cūku tauku

T — 415 .... US $ 32.00
- 10 mārc. balto kviešu miltu
- 5 " žāvēta šķiņķa
- 5 " žāvēta bekona

S — 1 .... US $39.00
- 10 mārc. balto kviešu miltu
- 1 " kafijas
- 1 " šokolādes
- 2 " cūku tauku
- 2 " rīsu
- 1 " siera
- 1 " salami

T — 410 .... US $ 43.70
- 10 mārc. balto kviešu miltu
- 500 gr grauzdētas kafijas
- 10 mārc. smalkā cukura
- 10 " rīsu
- 5 " žāvēta bekona
- 2,5 " cep. eļļas
- 2,5 " žāvēta šķiņķa

T — 411 .... US $ 36.75
- 500 gr grauzd. kafijas
- 500 " Holandes kakao
- 500 " Holandes šokolādes
- 1000 " cep. eļļas
- 1000 " smalkā cukura
- 1000 " rīsu
- 500 " siera
- 1000 " žāvēta bekona
- 1000 " žāvēta šķiņķa
- 1000 " žāvētu augļu

T — 414 .... US $ 31.00
- 5 mārc. smalkā cukura
- 10 " bekona
- 5 " rīsu

T — 419 .... US $ 39,50
- 20 mārc. cūku tauku
- 10 " smalkā cukura
- 10 " rīsu

T — 418 .... US $ 36.00
- 15 mārc. balto kviešu miltu
- 4 " rīsu
- 2 " sviesta
- 3 " cūku tauku
- 4 " žāv. bekona
- 1 " kakao

T — 416 .... US $ 35.50
- 10 mārc. cūku tauku
- 10 " bekona

T — 417 .... US $ 34.75
- 10 mārc. smalkā cukura
- 10 " miltu
- 10 " rīsu
- 10 " cūku tauku

F .... US $ 47.00
- 10 mārc. cūku tauku
- 5 " sviesta
- 5 " margarīna
- 10 " miltu
- 10 " rīsu

D .... US $ 41.00
- 500 gr grauzd. kafijas
- 500 " Holandes šokolādes
- 200 " Ceilonas tējas
- 1000 " smalkā cukura
- 500 " cep. eļļas
- 500 " siera
- 1000 " balto kviešu miltu
- 1000 " rīsu
- 500 " žāvētu augļu
- 500 " žāvēta šķiņķa
- 500 " žāvēta bekona
- 500 " rozīņu
- 500 " konfekšu
- 500 " pralines
- 250 " piparu
- 200 amerikāņu cigarešu

S — .... US $ 60.00
- 1 mārc. grauzd. kafijas
- 0,5 " kakao
- 1 " Nestle šokolādes
- 0,5 " angļu tējas
- 2,5 " žāvēta šķiņķa
- 2,5 " žāvētas mēles
- 2 " sviesta
- 1 " Šveices siera
- 1 " biskvītu un vafeles
- 1 " zemeņu ievārījuma
- 200 košļājamās gumijas
- 1 " konfektes — augļu
- 1 " žāvētu aprikožu
- ¾ " žāvētu firziķu
- 1 " žāv. plūmju
- ¼ " citronsulas
- 1 " riekstu
- 2 gab. Lux tualet. ziepes

S — Nr 3 .... US $ 39.00
- 25 mārc. balto kviešu miltu
- 1 " kafijas
- 4 " rīsu
- 2,5 " žāvēta šķiņķa
- 2 " cūku tauku
- 2 " bekona
- 2 " žāvētu augļu

H — G — .... US $ 43.50
- 20 mārc. miltu
- 5 " žāvētu augļu
- 5 " nūdeles
- 5 " rīsu
- 3 " cūku tauku
- 2 " margarīna
- 1 " kakao
- 1 " tējas vai kafijas
- 1 " piena pulveŗa

VIENKĀRŠIE SAIŅI

20	mārc.	kviešu miltu	US $ 14.90
20	"	smalkā cukura	US $ 17.70
20	"	rīsu	US $ 17.70
10	"	cep. eļļas	US $ 19.00
10	"	medus	US $ 21.70
10	"	sviesta	US $ 22.50
20	"	cūku tauku	US $ 25.80
40	"	kviešu miltu	US $ 22.80
40	"	smalkā cukura	US $ 27.85
10	"	šokolādes	US $ 33.00
10	"	žāvētu augļu	US $ 19.00
10	"	piena pulveŗa	US $ 19.50
10	"	cūku tauku	US $ 18.00
10	"	margarīna	US $ 18.00
10	"	bekona	US $ 21.60

Tauki, sviests un margarīns ir iesaiņots spec. bundžās, kuŗas atbilst padomju noteikumiem. Gaļa produktiem ir veterinārā pavadzīme par to kvalitāti.

Sūtījumiem uz Āzijas Krieviju ir jāpieskaita US $ 2.50 papildus pasta izdevumiem.

US dolari ir jāaprēķina pēc dienas kursa.

Pasūtinājumi adresējami, uzdodot tikai saiņa apzīmējumu ar attiecīgo samaksu, un uzdodot saņēmēja, kā arī sūtītāja pilnu vārdu, uzvārdu, ar pareizu drukas burtiem rakstītu adresi —

DV SAINĪŠU NODAĻAI,
123 HURON Street, TORONTO 2-B, ONT.

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS

CALLA

727 Danforth Ave., Toronto.

HO 6-9911.

BAGĀTĪGAS ZIEDU VELTES UN ZIEDU SAKĀRTOJUMI KATRAM GADIJUMAM. ZAĻUMU UN TROPISKIE STĀDI

TAUTISKIE IZSTRĀDĀJUMI.

PIEGĀDE MĀJĀS.

ZIGFRIDS ART POTTERY

ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS

KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS

1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183

viena tramvaja pietura rietumos no Lansdowne.

Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶĀS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMUS.

◎ Turpat dabūjami BILŽU LOGATI. ◎

Toronto Window MFG Co. Ltd.

165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.

Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.

Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.

LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.

Nesaistošai informācijai zvanīt

Edvardam vai Aldonai SPROĢIS
darbā 285-1471, mājās BA 5-5314.

KAS? KUR? KO?
TORONTO

PĀRTIKA - DELIKATESES

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS

105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).

Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Adolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca — HO 6-5152

1095 QUEEN ST. E

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja — LE 1-7353

361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. CUKULS

ERIC KRAUS R. E. 10 Eastwood Rd. Ho 1-8158

Pārstāvis: KONST. KĀRKLIŅŠ, mājās HO 6-5024.

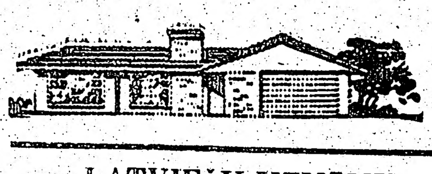

Īpašumi visos pilsētas rajonos.
Māju pircējiem sagādājam aizdevumus.

LATVIEŠU UZŅĒMUMS

ALEX DOORS

pagatavo un pārdod tautiešiem koka durvis visādos lielumos un veidos, pēc vēlēšanās izgrezno vai labo arī vecās.

VEIC PĀREJOS KOKA DARBUS.

Tel. 769-2156, Toronto.

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.

316 Harbord St. LE 4-8447

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

DAŽĀDI

Everlast Heating Co. — LE 1-1101

52 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces.

Īpašn. A. RASA Tālr. mājās HO 5-5317

CREST FLORISTS — HU 7-0491

567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)

Ziedi katrai vajadzībai. Latviešu mākslinieku gleznas.

Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

GEORGE A. FALLIS, Q.C., B.A., LL.B.

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS & DOUGLAS

Barristers and Solicitors

EM 3-4451 365 BAY STR.

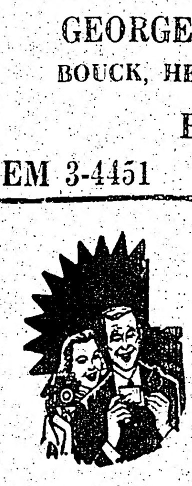

Krāsu un baltmelnās filmas

attīstīšana. palielinājumi

duplikāti un citi darbi ar izcilu kvalitāti

atlaide

BENJAMIN Film Laboratories
51 Duchess St. EM.3-6496

SPORTS

Visu sporta nodaļai domāto informāciju lūgums sūtīt šīs nodaļas red. Ž. Zentiņam, 46 Lynd Ave., Toronto 3, Ont. Tālrunis LE 5-1470

TORONTO DV UZVAR ČIKĀGAS LSK 6:4 (3:1)

Sestdien, 18. jūlijā, Toronto viesojās Čikāgas LSK futbolisti, lai Ziemeļamerikas latviešu meistarības izcīņā futbolā cīnītos ar Toronto DV.

Tālos viesus apsveica Toronto DV sporta kluba priekšnieks R. Kadiķis, bet „Miss Futbols" M. Liepa viesu kapteinim pasniedza ziedus.

Čikāgas LSK vienības sastāvā spēlēja: A. Bite, E. Tums, A. Legzdiņš, G. Zariņš, M. Barans. J. Krigers, M. Purkalītis, A. Kuplis, L. Pārups, V. Kuševskis, A. Kāršs.

Toronto DV vienības sastāvā sekojoši spēlētāji: J. Galiņš, A. Richters, A. Alksnis, K. Gulbis, T. Muskats, A. Namgauds, J. Vilmanis, A. Kudrašovs, E. Petmanis, E. Bušs, B. Hercbergs, A. Rāva, G. Ezers.

Spēli uzsākot, pārsvarā bija viesi, bet pamazām DV pārņēma spēles vadību un B. Hercbergs netraucēti ieguva pirmos vārtus DV labā. Mazu DV spēlētāju labās J. Vilmaņa piespēles E. Petmanis ieguva otros vārtus DV labā. Mazu DV spēlētāju kļūdu izmantoja pretinieks un ieguva pirmos vārtus. Īsi pirms puslaika beigām E. Petmanis ar soda sitienu ieguva trešos vārtus. Puslaika rezultāts 3:1 Toronto DV labā.

Otrā puslaikā spēli uzsākot, DV futbolisti bija manāmi paguruši, ko izmantoja viesi un ieguva vārtus. Viesi centās rezultātu izlīdzināt, neatlaidīgi uzbruka, un DV aizsardzībai darba netrūka.

Spēles norisē pārmaiņu ienesa E. Petmanis ar vārtu guvumu. Nedaudz minūšu vēlāk J. Vilmanis izmantoja E. Petmaņa piespēli, un rezultāts bija 5:2 DV labā.

Čikāgas spēlētāji bija neatlaidīgi, un kā jau visur, neatlaidībai ir panākumi, tā arī viņi īsā laikā guva panākumus un īsā laikā atzīmēja divus vārtus. Spēles beigu daļā iedegās sīva cīņa. Īsi pirms spēles beigām izrāvās ātrais DV spēlētājs E. Bušs, kurš pārsteidza pretinieka vārtsargu un nodrošināja Toronto DV uzvaru ar 6:4.

Čikāgas LSK labā vārtus guva M. Purkalītis (2), G. Zariņš (1) un E. Pārups (1), kas arī bija labākie spēlētāji viesu sastāvā.

Toronto DV sastāva labākie bija: E. Petmanis uzbrukumā (3) vārti,) un aizsardzībā A. Alksnis.

Pēc spēles spēlētāji un viesi pulcējās pie azaida kluba telpās, kur ritēja draudzīgas pārrunas par aizvadīto spēli, kā arī izmainīja domas par nākotnes nodomiem. Pirms došanās atceļā Čikāgas spēlētāji bija viesi A. Alkšņa un K. Gulbja mājās. Paldies visiem, kas atbalstīja šo sacensību.

A. K

ZVAIGZNITE MET DISKU 41,92 M

Stoufvillē notika pārbaudes sacīkstes vieglatlētikā, kur labākās sekmes guva Zvaigznīte. Lodes grūšanā Z. sasniedza 13,61 m, bet diskā reālizēja sev personīgu rekordu 41,92 m. Zvaigznīte starp mūsu metējiem ir gados jaunākais. Treniņos viņš ir pārsniedzis jau 44 m līniju, tā kā ilgi nebūs jāgaida, ka viņš nostāsies blakus rekordistam Jurim Pūcem.

*

DV sporta kluba futbola komandai neveicās aizvadītajā spēlē pret itališu Monteleque vienību.

Tā pirmajā puslaikā spēle beidzās 3:0 pretinieka labā.

Otrā puslaikā A. Liepas labi mērķēts raidījums panāca 3:1 rezultātu un, atskanot spēles beigu svilpei, rezultāts nebija mainījies.

SAINĪŠI UZ PADOMJU SAVIENĪBU

Gramercy Shipping Company — 118 East 28 th Street ir viena no vecākajām sainīšu sūtīšanas firmām, kuru Vneshposyltorg nupat ir licencējis piesūtīt sainīšus tieši no Krievijas.

Pārtika ir augstākās kvalitātes, un piegāde tiek izdarīta 10—20 dienu laikā no pasūtinājuma saņemšanas Maskavā. Parakstītu pavadzīmi Gramercy Co nekavējoties izsūta nosūtītājam pēc pasūtinājuma saņemšanas Ņujorkā.

Krājumā ir plašā izvēlē pārtika Maskavas, Odesas un Rīgas noliktavās, tā nodrošinot ātru piegādi. Cenas ir ļoti zemas, un kvalitāte ir augsta. Jūs varat paši izvēlēties pārtikas saini, kas vajadzīgs no pārtikas preču saraksta.

Gramercy Co lūdz katru, kas ir ieinteresēts par šāda veida sūtījumiem uz Krieviju, pieprasīt Gramercy jaunāko katalogu.

L. O.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
12 Richmond Street East,
Toronto 1, Ontario.
Tel. EM 6-5946.
Suite 107
RO 6-8354 (mājās).

ALFRED STIKUTS
REALTOR
481-0431
592 Mt. Pleasant Rd., Toronto 7.

1874 DISPE
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

GRAMERCY SHIPPING CO.
Dib. 1945. g.
Licencēta no
VNESHPOSYLTORG
priekš pārtikas un dāvanu saiņiem.
TIEŠI SŪTĪJUMI.
ĀTRA PIEGĀDE.

GR—23 $ 21.00
11 mārc. baltie kviešu milti, 5,5 mārc. cūku tauki, 11 mārc. rīsi, 6 mārc. grauzdēta kafija, 400 gr. augu eļļa.

GR—25 Pārsteigums $ 26.08
13,2 mārc. baltie kviešu milti, 13,2 mārc. rīsi, 11 mārc. cukurs, 2,3 mārc. žāvēts bekons, 2,3 mārc. cūku tauki, 250 gr. labākās tējas.

GR—26 Gaļa $ 40.85
6,9 mārc. žāvēta cūkas gaļa, 6,9 mārc. žāvēts bekons, 6,9 mārc. cūku tauki, 4,8 mārc. salami, 1,5 mārc. sutināta vērša gaļa, 1,5 mārc. sutināta cūkgaļa.

Lūdzu pieprasiet mūsu jaunāko katalogu dāvanu saiņiem —
GRAMERCY SHIPPING CO.
118 East 28th Street,
New York, N. Y. MU 9-0598
GRAMERCY INC.
Dib. 1946. g.

NAUDA uz USSR
Licencēta no Department of Banking. Apdrošināta par — $ 20.000,-. Tiešais pārstāvis Maskavas ārzemju bankai.
PILNA GARANTIJA. PIEGĀDE 2 NEDĒĻĀS. PILNA IZMAKSA. NAV ATVILKUMU. PARAKSTĪTAS SAŅEMŠANAS KVĪTES.
Pēc kursa: 9 rubļi par US $ 10,00. Nodevas līdz $ 30,00 — $ 2,75. Pāri par $ 30,00 — 10%.
GRAMERCY INC.
744 Broad Street,
NEWARK, N. J. MU 9-0598.

LATVIJAS GAIDAS PIRMĀ VISPASAULES GAIDU NOMETNĒ

Šī gada jūlijā gaidām visā pasaulē ir iemesls pieminēt kādu vēsturisku notikumu — **Vispasaules gaidu nometni Anglijā, Foxlease, 1924. g.** Kopš tās jau pagājuši četrdesmit gadi.

Latvijas gaidas arī piedalījās šai vēsturiskā nometnē. Man bija laime būt viņu vidū.

Bija 1924. g. 4. jūlija karsta pēcpusdiena, kad nogājām Daugavas malā, Rīgā, kur iepretī valsts prezidenta pilij bija noenkurojies Baltabors. Kuģa klājā uzkāpa **Latvijas gaidu priekšniece Vilhelmine Vilka.** (ar V. Vilkas vārdu saistās arī Latvijas Gaidu Centrālās organizācijas dibināšana un vispārīgi gaidisma kustības organizēšana Latvijā) **desmit Latvijas gaidas izraudzītas braucienam uz Angliju**, un daudzas Rīgas pulciņa gaidas bija nākušas mūs izvadīt un novēlēt ceļa vēju.

Braucējas bija izvēlētas no trim **Rīgas, Jelgavas, Cēsu, Valmieras, Daugavpils, Liepājas** un **Tukuma** gaidu pulciņiem: **Irma Mende, Valda Lulla, Antonija Gregore, Tereza Būmerte, Arvīda Burka, Z. Kessenfeldte, Irma Priede, Ērika Veckalniņa, Elvīra Skujiņa** un **Rute Ozoliņa.**

Ceļojumu subsidēja komiteja, ko Londonā bija noorganizējuši Latvijas gaidu labvēļi — Latvijas sūtnis Bisenieks, ģenerālkonsuls Eduards Bīriņš, ģenerālis A. Berts (Burt), lēdija M. Pedžete (Muriel Paget), kas personiski sedza mūsu jūras ceļojuma izdevumus.

Atskaitot Vilka kundzi, pārējām tas bija pirmais jūras brauciens un sagādāja daudz piedzīvojumu. Interesants bija arī 100 km garais brauciens pa Ķeizara Vilhelma kanāli, kas no Baltijas jūras puses sākas pie Holtenauas, Ķīles tuvumā un, šķērsojot Šlēsvig-Holsteinu, iznāk Elbas grīvā pie Brunsbitelkruga, iepretim Kukshafenai. Grūti mums klājās braucienā pa Ziemeļjūru, kas slavena ar vienmēr nemierīgo virsmu. Londonas ostu kuģis sasniedza naktī.

Otrā rītā bez sūtniecības darbinieka mūs sagaidīja arī trīs angļu gaidu vadītājas, kuru uzdevums bija sagaidīt visas grupas, kas no ārzemēm iebrauks Londonā, rūpēties par novietošanu un iespēju apskatīt Londonas vēsturiskās un citādi ievērojamās vietas. Par mūsu novietošanu gan rūpējās sūtniecība.

Mūsu pirmais gājiens bija pie Nezināmā karavīra kapa, kur nolikām līdzatvesto Latvijas rožu vainagu. Starp citiem fotoattēliem, kas ievietoti Foxlease nometnes piemiņas izdevumā, redzams arī London News uzņemtais mūsu svinīgais gājiens — priekšgalā solo Terēze Būmerte ar Latvijas nacionālo karogu, blakus — Antonija Gregore ar 1. Rīgas gaidu pulciņa karogu, blakus — ģenerālkonsuls E. Bīriņš, aiz viņiem seko Vilka kundze un Mrs. Beade (starptautiskās gaidu padomes priekšsēde), seko vainaga nesējas un visas pārējās, ierindā pa divām, gājienu noslēdz divas jaunās angļu vadītājas.

Londonā mēs uzturējāmies vairākas dienas un izņēmām visu paredzēto apskates programmu, ieskaitot tradicionālo vizīti pie Londonas lordmēra, tur dzērām tēju un fotografējamies, apskatījām Londonas ievērojamākās vēsturiskās vietas.

Līdz nometnes sākumam mūs izvietoja angļu ģimenēs ārpus Londonas. Četras no mums — Burka, Veckalniņa, Ozoliņa un es — viesojāmies sēra Hankina ģimenē.

No Londonas izbraucām ar vilcienu līdz stacijai, kur sērs Hankins mūs sagaidīja un aizveda uz savu muižu. Tā bija interesanta, pieredzes, iespaidu un retas viesmīlības bagāta nedēļa. Mēs iepazināmies ar angļu aristokratu ģimenes dzīves veidu.

Lēdija H. mūs savā mašīnā aizveda uz nometnes atklāšanu.

Nometnē.

Nometnes vieta — Anglijas gaidu organizācijas īpašumā Foxlēase.

Vilka kundze jau bija nokārtojusi visu reģistrāciju, un mums atlika uzmeklēt tikai savas novietnes.

Nometnes territorijā bija visas Fokslīzes muižas ēkas un plašais parks. Tā bij telšu nometne. gar parka galvenajām ielām. Tādu telšu novadu bija pavisam 30. Tur bija arī slimnīcas, nometnes kancelejas, transporta daļas un izpalīdžu novietnes. Katrai telšu grupai bija sava komandante ar divām palīdzēm. Vilka kundze un Terēze dzīvoja pilī, kur tanī laikā uzturējās daļa no ārzemju gaidu vadītājām.

Paralēli nometnei notika arī Starptautisko un Britu imperijas gaidu vadītāju konference, kurā piedalījās arī Vilka kundze, Latvijas gaidu organizācijas pārstāve.

Vienā novadā (Surrey I) bija iekārtotas teltis ārzemju gaidu vadītājām (pilī nebija pietiekami telpu).

(Nobeigums sekos)

Čombes jaunās . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

īpašnieki, jo viņi tādā ceļā cerēja glābt, kas būtu iespējams. No sākuma arī Beļģijas un ASV valdības necēla iebildumus pret atdalīšanos.

1961. gadā, kad nodibinājās Kongo centrālā valdība ar Adulu priekšgalā, beļģi un amerikāņi sāka atbalstīt domas par visas Kongo apvienošanu. Arī Katangas lielākais uzņēmums — Union Minière, kas ir lielākās vara raktuves pasaulē, no kurienes Katanga un pat visa Kongo gūst ienākumus — vairs neatbalsta atdalīšanās nodomus.

1963. gada pirmā pusē Apvienoto Nāciju karaspēks piespieda provinci pakļauties centrālai valdībai. Pērn 14. jūnijā Čombe devās trimdā. Viņam uzticamā žandarmērija, skaitā ap 2000 personas, pārcēlās uz tuvējo Portugales koloniju Angolu. Beļģija, Lielbritānija, Sav. Valstis negribēja viņu ielaist. Afrikas jaunās valstis viņu uzskatīja kā Kvislingu. Beidzamā laikā viņš uzturējās Spānijā un gaidīja savu kārtu.

Kongo centrālo valdību starplaikā piemeklēja arvien lielākas grūtības. Kad 30. jūnijā Apvienoto Nāciju karaspēks atstāja Kongo, ministru prezidents Adula saprata, ka vienīgā izeja ir — meklēt personību, kas spētu visus apvienot. Kā piemērotāko atzina Čombi. Viņam uzdeva sastādīt valdību. Čombe to īsā laikā veica. Savā valdībā no agrākās viņš neuzņēma nevienu. Viens no viņa pirmiem soļiem bija aicināt atgriezties Kongo no Angolas viņa uzticamos žandarmus, kuŗus iedalīja Kongo armijā.

Smagākais uzdevums Čombem tagad ir — vienā vai otrā veidā tikt galā ar dumpiniekiem.

Andrievs Sēlis

A. LAGUNS
APKURU IERĪKOTĀJS
204 Oakwood Ave.,
LE 1-6583. Toronto.

Cīnītājs par Latvijas brīvību

VILIS MĀSĒNS

dzimis 1902. gada 17. novembrī Diklos,
miris 1964. gada 15. jūlijā Ņujorkā.

Piemiņā paturēs DV SAIME KANADĀ.

Mana mīļā sieva, mūsu māte un vecmāmiņa

KRISTĪNE GRAUDIŅŠ
dzim. CAUCIS,

dzimusi 1885. gada 29. augustā Valmieras pagastā,
mirusi 1964. g. 22. jūlijā Toronto.

Izvadīšana 25. jūlijā plkst. 9,30 no Rosar bēru mājas uz Jorkas kapu latviešu nodalījumu.

Dziļās sērās VĪRS, MEITAS, MAZBĒRNI un ZNOTI KANADĀ, MĀSAS LATVIJĀ.

Alberts Kanderovskis

dzimis 1906. gada 16. decembrī,
miris 1964. gada 13. jūlijā Toronto.

SV. ANDREJA EV. - LUT. LATVIEŠU DRAUDZES PALĪDZĪBAS FONDS TORONTO

Mārtiņš Zemmers

dzimis 1880. gada 6. jūlijā,
miris 1964. gada 16. jūlijā Toorntо.

Sv. ANDREJA EV. - LUT. LATVIEŠU DRAUDZES PALĪDZĪBAS FONDS TORONTO

KANADAS ZIŅAS

TORONTO

⊕ Mācītājs A. Čops uz Jorkas latviešu kapiem izvadīja 16. jūlijā mirušo Mārtiņu Zemmeri.

⊕ 19. jūlijā St. Jozefa slimnīcā 69 g. vecumā mirusi Kristīne Kļaviņa. Nelaiķi 22. jūlijā uz Jorkas kapiem izvadīja māc. A. Čops.

KANADAS BAZNĪCĀS

SAUCIENS NO GOLGATAS
Lūdzu klausīties latviešu raidījumu uz viļņiem 1270 Niagaras raidītājā. Katru svētdienu no plkst. 2.45 līdz plkst. 3 p. p.

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331.

Toronto Sv Andreja. baznīcā Carlton un Jarvis ielu stūri

26. jūlijā plkst. 9,30 dievkalpojums Sidrabenē, Bērnu svētki.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto 200 Balmoral Avenue, Toronto 7; tel. 921-3327.

Sestdien, 25. jūlijā, plkst. 8 vakarā Svētvakara dievkalpojums dievnamā.

Svētdien, 26. jūlijā, plkst. 10,30 dievkalpojums Saulainē pie kritušo karavīru pieminekļa. Draudzes mācītājs.

Sestdien, 1. augustā, plkst. 8 vakarā Svētvakara dievkalpojums dievnamā.

Svētdien, 2. augustā, plkst. 10,30 rītā Bērnu svētku dievkalpojums Saulainē. Draudzes mācītājs. Šajā svētdienā dievkalpojums dievnamā nebūs un agrāk izsludinātais dievkalpojums tiek atsaukts.

Sestdien, 8. augustā, plkst. 8 vakarā Svētvakara dievkalpojums dievnamā.

Svētdien, 9. augustā, plkst. 10,30 dievkalpojums Saulainē pie kritušo karavīru pieminekļa. Draudzes mācītājs.

Svētdien, 16. augustā, plkst. 10 rītā dievkalpojums dievnamā.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

26. jūlijā plkst. 12 dievkalpojums draudzes lauku īpašumā Tālavā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave. South.

Svētdien, 26. jūlijā, plkst. 5 p. p. dievkalpojums.

SV. KATARĪNES

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5068.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē, Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

Niagara Faals latviešu ev. - lut. draudzē anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 North Portage Rd.

2. augustā, plkst. 2 p. p. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

Sv. Katarīnes latviešu ev. - lut. draudzē Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

16. augustā, plkst. 3,30 p. p. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzē Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

23. augustā, plkst. 1,30 p. p. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe. 1975 Alma St., Vancouver 8, B. C., tel. 224-5195.

Vankuveras Latviešu ev. - lut. draudze.

26. jūlijā plkst. 3 p. p. dievkalpojums Kitsilāno baznīcā.

Māc. Viesturs Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Prebiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

MONTREĀLA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montreālas Latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

9. augustā, Varoņu piemiņas dienā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums Ezerkalnos.

16. augustā, plkst. 11.00 no rīta Kapu svētku dievkalpojums Mount Royal kapsētā.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3-3906.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst 4. p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās plkst. 8 vakarā — 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

Svētdienu rītos plkst. 10,45 — 11,00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viļņu garums 1350 — Ošavas raidītājs.